

Structuurvisie
Gemeente Dinkelland

В Я О
Ruimte | om *in* te leven

Rapportnummer: 213x00282 - SV - 120813 - Dinkelland

Datum: 12 augustus 2013

Contactpersoon opdrachtgever: Hans Engelbertink

Projectleider BRO: Piet Zuidhof

Projectteam BRO: Piet Zuidhof, Lara Brand

BRO Boxtel

Postbus 4

5280 AA Boxtel

Boscheweg 107

5282 WV Boxtel

T +31 (0)411 850 400

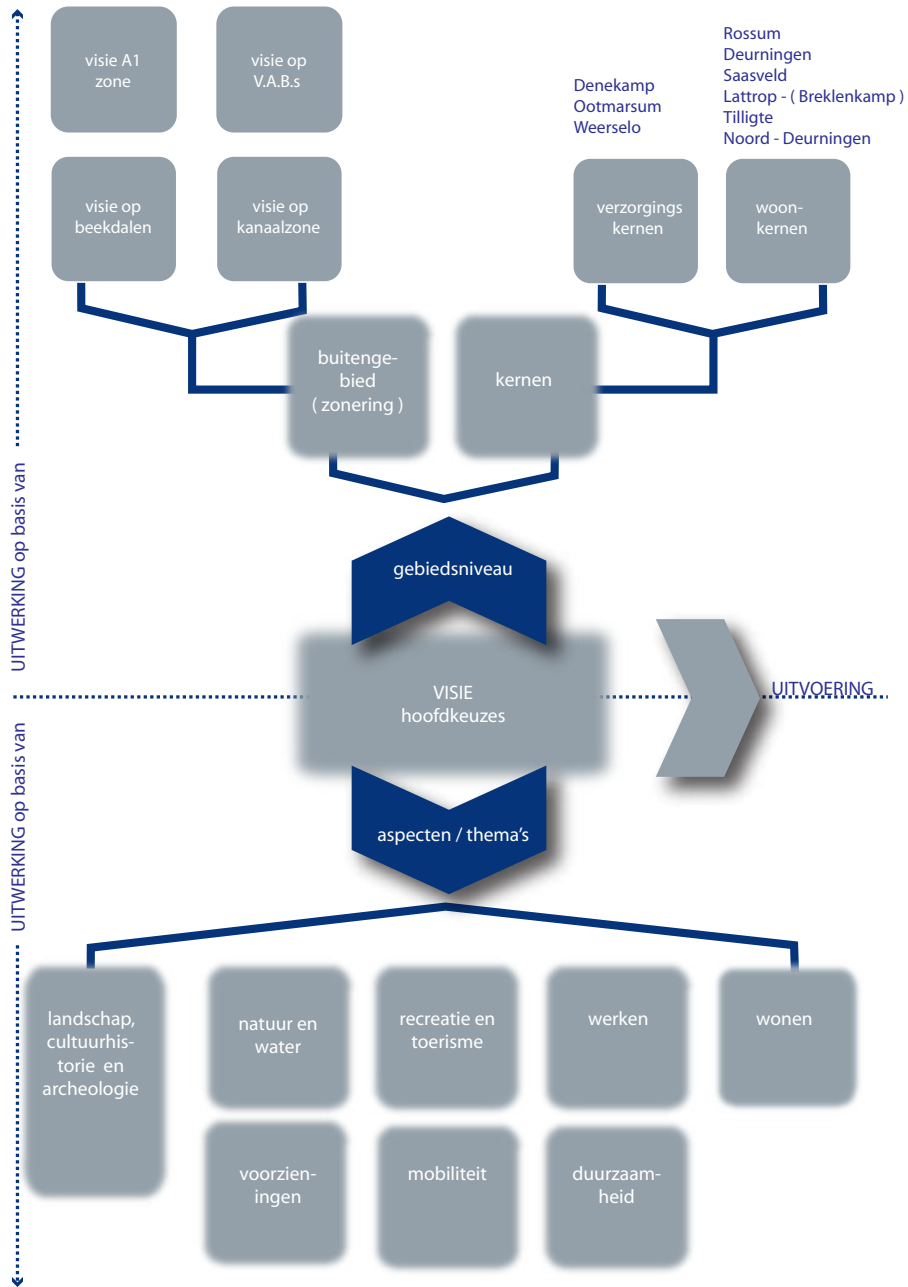
F +31 (0)411 850 401

E info@bro.nl

BRO
Ruimte | om *in* te leven

Inhoudsopgave	pagina
1. INLEIDING	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Ambitie	5
1.3 Proces	5
1.4 Leeswijzer	7
2. DE VISIE	9
2.1 Regionale positionering	9
2.2 Hoofdkeuzes	12
2.3 Deelvisies	15
2.4 Kernen	15
2.4.1 Verzorgingskernen	17
2.4.2 Woonkernen	29
2.5 Buitengebied	53
2.6 Visie op onderdelen	55
2.6.1 Visie op kanaalzone	55
2.6.2 Visie op beekdalen	61
2.6.3 Visie op A1-zone	67
2.6.4 Visie op transformatie vrijkomende agrarische bebouwing	77
3. THEMA's	87
3.1 Inleiding	87
3.2 Landschap, cultuurhistorie en archeologie	87
3.3 Natuur en water	96
3.4 Recreatie en toerisme	100
3.5 Werken	109

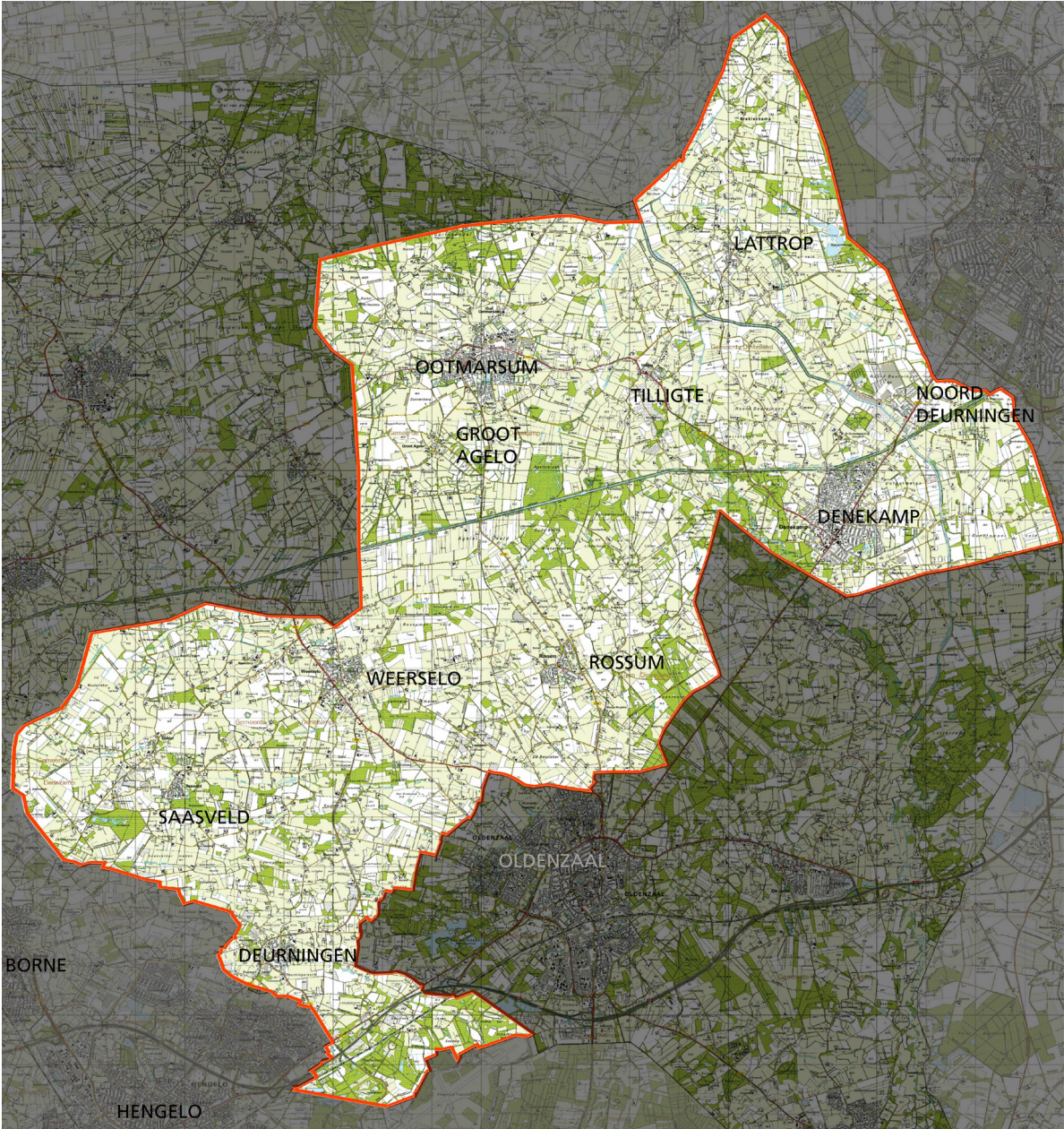
3.5.1 Visie op hoofdlijnen bedrijventerreinen	109
3.5.2 Visie op hoofdlijnen agrarische bedrijvigheid	111
3.5.3 Visie op hoofdlijnen opgaande teeltvormen	112
3.6 Wonen	113
3.7 Voorzieningen	116
3.8 Mobiliteit	117
3.9 Duurzaamheid	118
3.10 Ruimtelijke kwaliteit	129
3.11 Externe veiligheid	136
4. UITVOERINGSPROGRAMMA	145
Bijlagen	155
B1 Landschap, natuur en water	155
B2 Recreatie en toerisme	166
B3 Beleidsnota inbreidingslocaties	167
B4 Bodem - atlas van de ondergrond	169
B5 Risicokaart	170
B6 Zoekgebied Groenblauw-netwerk en Herijkte Ecologische Hoofd Structuur (HEHS)	171
B7 Zoekgebied Drinkwaterwinning Dinkelland	172
B8 Relevante beleidsdocumenten en literatuur	174

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Dinkelland, gelegen in het noordoosten van Twente, is ontstaan uit een fusie per 1 januari 2001 van de voormalige gemeenten Denekamp, Ootmarsum en Weerselo. Deze gemeenten hadden elk hun eigen visie op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van hun grondgebied. Na het samengaan zijn er nog afzonderlijk structuurplannen en –visies vastgesteld voor diverse kernen zoals voor Ootmarsum (Masterplan), Denekamp-Centrum, Deurningen en Weerselo. Ook zijn er diverse beleidsnota's vastgesteld met ruimtelijke relevantie voor o.a. de taakvelden Wonen, Werken en Recreatie, Verkeer en Vervoer en Toerisme. Een integrale visie voor het gehele grondgebied van de nieuwe gemeente Dinkelland ontbreekt echter. Bij de invoering van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening met ingang van 1 juli 2008 is aan de gemeenteraad de verplichting opgelegd om ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening voor het gehele grondgebied van de gemeente een of meer structuurvisies vast te stellen (art. 2.1 Wro). De structuurvisie bevat de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling van dat gebied, alsmede de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren ruimtelijk beleid. De structuurvisie gaat tevens in op de wijze waarop de raad zich voorstelt die voorgenomen ontwikkeling te doen verwezenlijken. De voorliggende structuurvisie bevat een integrale ruimtelijke en functionele toekomstvisie voor de gemeente Dinkelland voor de periode tot 2020. Zij bevat de hoofdlijnen van het ruimtelijke beleid voor het grondgebied van de gemeente Dinkelland.

1.2 Ambitie

Dinkelland wil zich profileren als een toeristisch agrarische gemeente. Kenmerken zijn:

- Kleinschaligheid;
- Twents landschap;
- Ruimte voor de boer;
- Versterken toeristische sector;
- Wonen en (be)leven.

Naast aandacht voor deze algemene kenmerken wordt er in deze structuurvisie per kern een profielschets gegeven, uitmondend in een toekomstvisie per kern.

In de toekomstplannen wordt aangesloten bij de Omgevingsvisie Overijssel. Hierin spelen duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit een belangrijke rol.

1.3 Proces

Ingevolge artikel 2.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening dient bij een structuurvisie te worden aangegeven op welke wijze burgers en maatschappelijke organisaties zijn betrokken bij de voorbereiding daarvan.

Op 1 april 2008 is tijdens het zogeheten centraal kernradenoverleg een toelichting gegeven over de opzet van en te volgen procedure voor de structuurvisie Dinkelland.

De kennisgeving voorbereiding Structuurvisie Dinkelland als bedoeld in artikel 1.3.1 van het Besluit ruimtelijke ordening is op 26 februari 2009 gepubliceerd in het weekblad Dinkellandvisie, dat huis-aan-huis wordt verspreid in de gemeente Dinkelland, alsmede in de Staatscourant nr. 39 van 2009. Vermeld is dat een vertegenwoordiging

van elke kernraad bij de voorbereiding betrokken zal worden en tevens dat er in het kader van de inspraak kerngesprekken worden georganiseerd.

In de kennisgeving is aangegeven dat ten aanzien van het voornemen geen stukken ter inzage zijn gelegd, geen zienswijzen konden worden ingediend en dat het ook niet mogelijk is voor onafhankelijke instanties om advies uit te brengen over dit voornemen.

Tevens is aangegeven dat wanneer een ontwerp-structuurvisie gereed is terinzagelegging zal volgen voor het indienen van zienswijzen en het uitbrengen van advies. Hierover volgt te zijner tijd een kennisgeving in het huis-aan-huis-blad Dinkellandvisie, de Staatscourant en langs elektronische weg (gemeentelijke website).

Na voorafgaande uitnodiging is het voorontwerp van de structuurvisie op 16 maart 2009 gepresenteerd aan vertegenwoordigers van elke kernraad. In samenspraak met die vertegenwoordigers is vervolgens voor elke kern in Dinkelland een kerngesprek georganiseerd in de periode van 27 mei tot en met 2 juli 2009. Het voorontwerp van de structuurvisie heeft ter inzage gelegen van 28 mei 2009 tot 15 juli 2009 in het gemeentehuis, de bibliotheek te Ootmarsum, de bibliotheek te Weerselo, het Kulturhus te Rossum en het Kulturhus te Saasveld. Tevens kon men het voorontwerp raadplegen via de gemeentelijke website. Gedurende deze periode konden de inwoners van Dinkelland schriftelijke hun reactie kenbaar maken.

In de periode van de kerngesprekken verschenen de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening als opvolger van het Streekplan en de Handleiding en beleidsregels ruimtelijke ordening van de provincie Overijssel. Hierin worden met name op het gebied van wonen, werken en ruimtelijke kwaliteit nieuwe eisen aan het gemeentebestuur gesteld die aanleiding hebben gegeven om met het toen voorliggende ontwerp een pas op de plaats te maken. Er moest eerst een woonvisie en een bedrijventerreinvisie tot een goed einde worden gebracht. Deze beleidsdocumenten bepalen in belangrijke mate de ontwikkelingsrichting van de kernen van Dinkelland

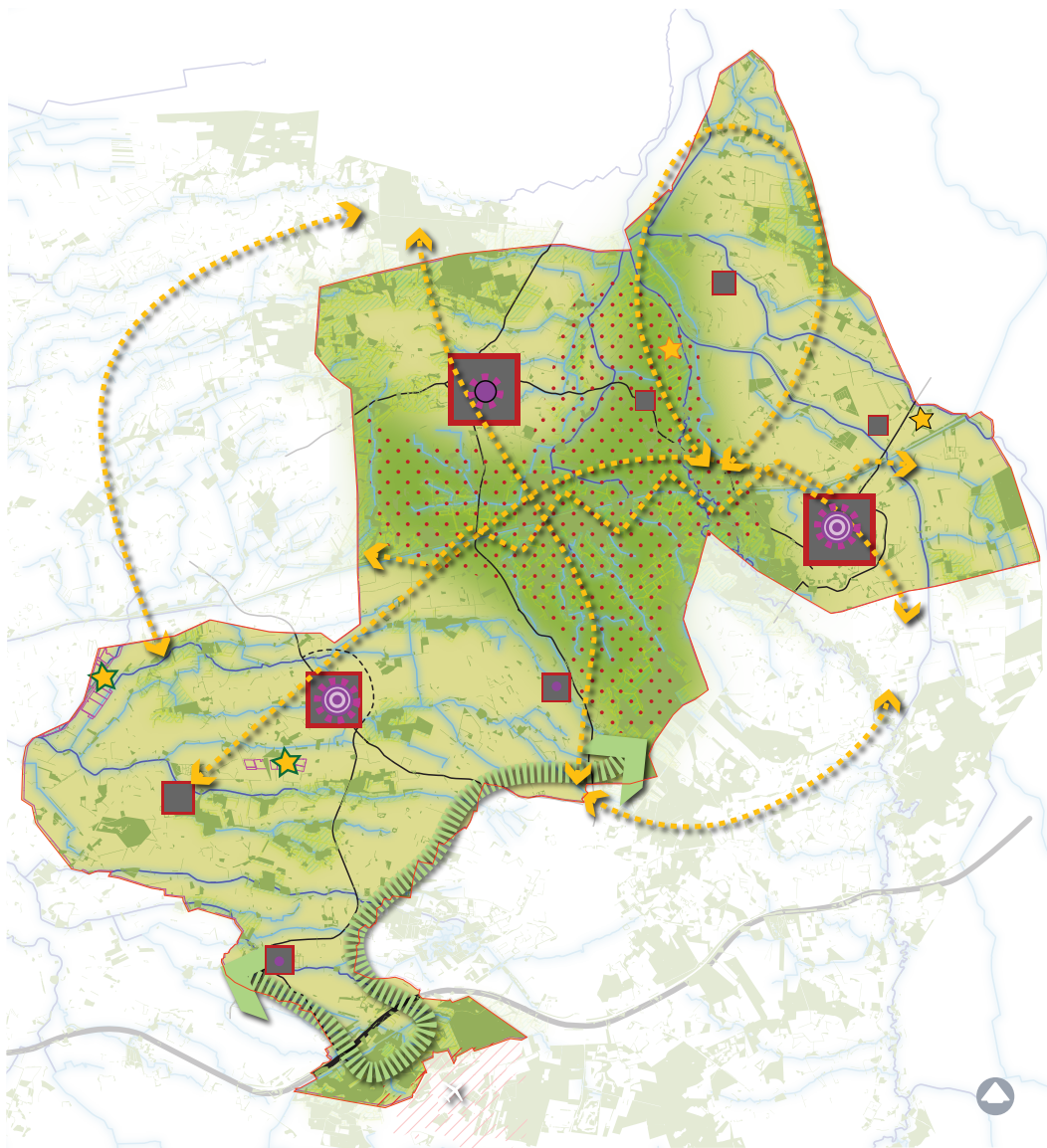
op het gebied van wonen en werken. Tevens zijn in de jaren 2010 en 2011 meerdere beleidsnota's vastgesteld met ruimtelijke relevantie (o.a. Woonservicegebieden, Waterbeheerplan, VAB-beleid, recreatiebeleid). Al deze nieuwe beleidsdocumenten hebben geleid tot aanpassing van het concept voor de structuurvisie.

Op 2 januari 2013 is na voorafgaande kennisgeving het ontwerp van de structuurvisie gedurende een periode van 6 weken voor een ieder ter inzage gelegd met de mogelijkheid tot het indienen van een zienswijze. In die periode zijn ook 2 informatieavonden voor de inwoners van Dinkelland gehouden in Saasveld en Tilligte.

1.4 Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk geeft de integrale, totaalvisie voor de gehele gemeente. Deze visie is gebaseerd op een aantal belangrijke hoofdkeuzes ten aanzien van de wenselijke ruimtelijke en sociaalmaatschappelijke identiteit.

De visie globaal en abstract van aard, concretere uitwerking vindt op twee manieren plaats; op gebieds- en themaniveau. In de rapportage wordt de visie eerst op gebiedsniveau uitgewerkt, voor de kernen, het buitengebied en enkele bijzonder gebieden. Vervolgens worden de hoofdkeuzes verder uitgewerkt in integrale streefbeelden voor enkele belangrijke thema's zoals landschap, natuur, water, wonen, werken, recreatie en toerisme, voorzieningen, mobiliteit en duurzaamheid. In hoofdstuk 4 is het uitvoeringsprogramma opgenomen. Dit is een eerste stap naar realisatie.

Legenda

	gemeentegrens		bestaande bedrijvigheid		"goed boeren in kleinschalig landschap"		groene buffer
	waterlopen		stabiliseren huidige bedrijvigheid in kernen		ecologische hoofdstructuur(EHS)		herontwikkeling Eurozone
	groei woonfunctie opvangen in en aan de rand van bestaande kernen		groei bedrijvigheid in kernen		natuurgebied		Landbouwontwikkelingsgebied (L.O.G.s)
	bepaalde verdichtingsmogelijkheden in landelijk gebied		verzorgingskern		landschap accent op natuur		Ontwikkellocatie sport
			gebiedsontwikkeling luchthaven				recreatieve route (netwerk)

2. DE VISIE

2.1 Regionale positionering

Eén van de doelstellingen van de structuurvisie is een duidelijk standpunt in te nemen ten aanzien van de positionering binnen de regio Twente.

‘Dinkelland, hier beleef je Twente’

Dinkelland kan niet als een onlosmakelijk onderdeel van de regio Twente gezien worden. Hét deel van Nederland dat steeds meer als een samenhangend geheel functioneert, maar waar ook sprake is van een groeiende stedelijke druk vanuit de randen van de provincie.

Waarom onlosmakelijk? Als je aan Twente denkt, denk je aan natuur, coulisselandschap, en een landschap dat nog in grote mate onaangetast is. Dit is typerend wat de regio één maakt. De grootste verbintenis ligt in het fraaie karakter van het landschap, het Nationaal Landschap dat Twente en dus ook de gemeente Dinkelland zo aantrekkelijk maakt. Niet alleen het landschap, maar ook de agrarische en toeristische sector maken Twente tot een aantrekkelijke regio.

De uitdaging van de regio Twente is om een economisch duurzame en sterke regio te worden. Een productieve, welvarende regio waar mensen prettig wonen en werken. Ondanks dat Dinkelland een kleine speler betreft, wil de gemeente hierin een bijdrage leveren. Met deze visie wil Dinkelland de gemeente aandacht vragen voor vraagstukken die ook een regionaal belang hebben.

Netwerkstad Twente

De gemeente Dinkelland grenst aan het gebied Netwerkstad Twente (Enschede, Hengelo, Oldenzaal, Borne en Almelo). Het agrarische en landelijke karakter van de gemeente Dinkelland en omgeving wordt bedreigd door de oprukkende verstedelijking van de Netwerkstad. De gemeente zet in op het tegengaan van deze druk, gaat voor behoud en versterking van het landschap, maar wil ook de kansen benutten die zich bij regionale initiatieven voordoen.

Noordoost Twente

De gemeente Dinkelland ziet het als een van haar belangrijkste taken om bij te dragen aan het realiseren van een vitale samenleving in Noordoost Twente. Gezamenlijk met de gemeenten Losser, Tubbergen en Oldenzaal, het Waterschap Regge en Dinkel en de Provincie Overijssel is een gebiedsvisie opgesteld voor Noordoost Twente, genaamd "Verbinden maakt sterk".

De gebiedsvisie NoordoostTwente kent als begrenzing de grens van het Nationaal Landschap Noordoost Twente. Dit komt neer op het hele grondgebied van de gemeenten Dinkelland, Losser en Tubbergen en het buitengebied van de gemeente Oldenzaal.

De visie is opgesteld door de overheden. Parallel aan het opstellen van de gebiedsvisie heeft een interactief proces plaatsgevonden met bewoners en andere partijen uit Noordoost Twente.

Bij het opstellen van de visie hebben de volgende drie aspecten centraal gestaan: versterking van de ruimtelijke kwaliteit, duurzame ontwikkeling en de versterking van de sociale kwaliteit.

De gebiedsvisie 2012-2020 heeft op zichzelf geen formeel juridische status in het kader van de Wet ruimtelijke ordening en is geen beleid in de zin van artikel 4:81 van de Algemene wet bestuursrecht.

Zij richt zich met betrekking tot het ruimtelijk-fysiek domein op het versterken van de sociaal-economische kracht van Noordoost-Twente. Ingespeeld wordt op de effecten van de demografische en economische ontwikkelingen, waaronder de leefbaarheid

van de kernen en het behouden en versterken van de waardevolle landschappelijke en natuurlijke waarden.

In de gebiedvisie is per thema aangegeven op welke instrumenten wordt ingezet voor realisatie. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de volgende 4 instrumenten: thematische- of gebiedsuitwerking, ontwikkelingsruimte, prestatieafspraken, project.

De gemeenteraad van Dinkelland heeft in zijn vergadering van 10 juli 2012 ingestemd met de Gebiedvisie Noordoost Twente. Voor de periode 2012-2015 wordt een concreet uitvoeringsprogramma opgesteld.

Samenwerking met Tubbergen

In 2011 zijn door de gemeenten Tubbergen en Dinkelland de eerste concrete stappen gezet om te komen tot een intensievere samenwerking. Met de vorming van één nieuwe ambtelijke organisatie per 1 januari 2013 zal de kwetsbaarheid op de diverse taakvelden worden verminderd. Een grotere ambtelijke organisatie biedt meer mogelijkheden om de kwaliteit van de beleidsontwikkeling en -uitvoering te verbeteren. De samenwerking moet ook leiden tot een sterkere bestuurlijke positie op regionaal en landelijk niveau (bestuurskracht. Waar nu nog onderlinge verschillen bestaan in regelgeving en beleid wordt gewerkt aan harmonisatie. Voor het ruimtelijk domein zal dit ondermeer kunnen inhouden een collectieve afstemming van bestemmingsplannen met de provincie in het periodiek overleg. Ook liggen een gemeenschappelijke woonvisie, bedrijventerreinvisie, detailhandelsvisie en een gemeenschappelijke structuurvisie in het verschiet.

Het Duitse achterland

Naast de ligging ten opzichte van de regio Twente kent de gemeente Dinkelland eveneens positionering ten opzichte van het Duitse achterland. Ondanks de open grenzen, kan er nog niet gesproken worden over grensoverschrijdend denken en handelen. De Duitse burens maken veel gebruik van de voorzieningen binnen de Nederlandse grenzen. Zo ook van de gemeente Dinkelland. Er ligt een kans om de strategische ligging in de toekomst beter te benutten, zonder verlies van eigen identiteit en karakter.

2.2 Hoofdkeuzes

Dinkelland wil haar kernen, haar burgers en haar bedrijven ruimte en verantwoordelijkheid geven om te werken aan een samenleving die zich kenmerkt door duurzaamheid en kwaliteit. De toekomstige gemeente Dinkelland zal een compacte, professionele, transparante en wendbare overheidsorganisatie zijn die weet wat de samenleving van haar vraagt en daar slagvaardig op in speelt. Het waarmaken van deze uitdaging betekent keuzes maken en daar helder over zijn: op bepaalde terreinen zal de gemeente haar bemoeienissen afbouwen, op andere terreinen zal sprake zijn van intensivering. De hoofdambitie voor Dinkelland luidt daarom:

“Dinkelland staat voor het duurzaam borgen en ontwikkelen van een unieke combinatie van levende en sociaal coherente gemeenschappen, ligging en landschap, rijk historisch bezit en een gezonde en weerbare economie¹.”

Om deze hoofdambitie te kunnen realiseren is een vijftal hoofdkeuzes opgesteld die een grote bijdrage leveren om de hoofdambitie voor Dinkelland te realiseren.

Hoofdkeuze 1: drie verzorgingskernen, zeswoonkernen

Kenmerkend voor Dinkelland is de grote hoeveelheid aan kernen, in totaal negen, enkele buurtschappen en haar omvangrijke buitengebied. Van belang is dat de leefbaarheid en sociale samenhang van deze kernen behouden blijft en versterkt wordt.

De voorzieningen in de kleine kernen staan onder druk. Het is onmogelijk te garanderen dat alle kernen in de toekomst over al deze voorzieningen kunnen (blijven) beschikken. Wij zetten in op vitale woonkernen met een concentratie van de meest kostbare gemeenschapsvoorzieningen in de hoofdkernen. Denekamp, Ootmarsum en Weerselo zijn hiervoor als hoofdkern aangewezen en worden verder ontwikkeld.

1 Strategische toekomstvisie, gemeente Dinkelland 2006 – 2015 ‘Dinkelland maakt zich sterk’

Deze drie kernen krijgen een verzorgingsfunctie ten opzichte van de omliggende kleine kernen. De gedachte is, gelet op de toenemende schaarste van middelen, op centrale plaatsen in de gemeente goede structurele voorzieningen te waarborgen in plaats van te kiezen voor kwetsbare en kostbare uniformiteit voor álle kernen.

Hoofdkeuze 2: versterken economisch profiel

De gemeente Dinkelland profileert zich als een agrarische en toeristische gemeente. Deze twee componenten zijn dan ook grote dragers van de Dinkellandse economie. Het beleid wordt gericht op het versterken van dit economische profiel. Dinkelland kiest voor een regisserende en faciliterende rol in het borgen en bevorderen van een gezond en maatschappelijk verantwoord economisch leven in de gemeente. Realisering van compenserende werkgelegenheid voor de teruglopende agrarische sector en de bevordering van de economische betekenis van de toeristisch-recreatieve sector zijn hoofdkeuzes van beleid.

Hoofdkeuze 3: ruimtelijke kwaliteit buitengebied waarborgen

De ruimtelijke druk op het buitengebied wordt steeds groter. Verrommeling van het platteland is een actuele dreiging. De trend van de afnemende betekenis van de agrarische bedrijvigheid in het buitengebied zal zich de komende jaren doorzetten. De verwachting is dat het huidige aantal van actieve agrarische bedrijven flink zal afnemen in Dinkelland. Het gemiddelde agrarische bedrijf zal in de toekomst groter in omvang zijn dan naar de huidige maatstaven. Vele agrarische percelen en agrarische bebouwing komen hierdoor vrij en zullen een andere functie in de toekomst vervullen. Andere economische activiteiten gaan plaatsvinden in het buitengebied. Activiteiten die veelal geen natuurlijke binding hebben met het platteland. De mogelijkheden om bestaande kwaliteit te borgen en nieuwe kwaliteit te creëren zullen volop worden benut. Hierbij is een belangrijke rol weggelegd voor de Catalogus Gebiedskenmerken behorend bij de Omgevingsvisie Overijssel en het Handboek Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving

Hoofdkeuze 4: bevorderen en versterken recreatie en toerisme

Recreatie en toerisme zijn van groot belang voor de gemeente Dinkelland. De geografische ligging, het Twentse coulissenlandschap, de aanwezigheid van vele historische en culturele elementen en de uitstraling en aantrekkingskracht van Ootmarsum geven de gemeente Dinkelland vele kansen haar toeristische potenties beter te benutten. Daarom wordt ingezet op verdere ontwikkeling van de toeristisch-recreatieve sector, met als doel de versterking van de economie binnen de gemeente, vergroting van de leefbaarheid en de versterking van de ruimtelijke kwaliteit. Uitgangspunt is de verdere ontwikkeling van een eigen recreatieve- en toeristische identiteit met een onderscheidend karakter van Dinkelland en, in bredere zin, van Noordoost Twente.

Hoofdkeuze 5: bevorderen bereikbaarheid en verkeersveiligheid

Bereikbaarheid en verkeersveiligheid zijn essentiële componenten in het goed functioneren van de gemeente Dinkelland. De bevordering van de verkeersveiligheid vormt, gelet op de uitgestrektheid van Dinkelland en de toename van het aantal verkeersbewegingen binnen de gemeente en omgeving een groot aandachtspunt. Ingezet wordt op het bevorderen van de verkeersveiligheid van de kernen en het buitengebied. Een goede openbare vervoersstructuur is in een plattelandsgemeente als Dinkelland een essentiële voorwaarde voor sociale samenhang, individuele zelfredzaamheid en de bereikbaarheid van voorzieningen. De buurtbus en regiotaxi zijn ook voor de langere termijn waardevolle vervoer-op-maat-voorzieningen. De hoofdkeuze van beleid is het versterken en bevorderen van een adequaat en betaalbaar openbaar vervoer ter bevordering van de bereikbaarheid van voorzieningen en de leefbaarheid van de kernen.

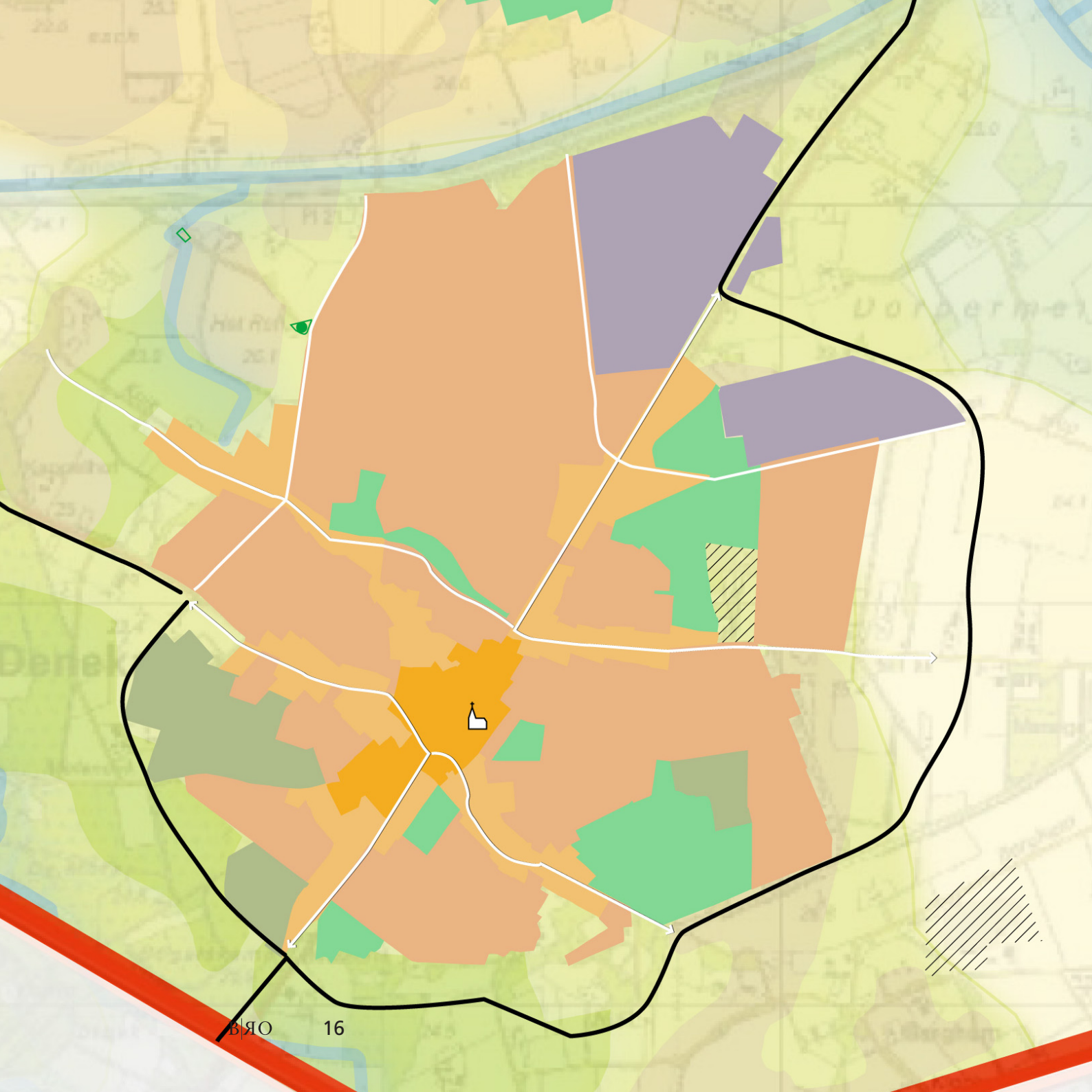
2.3 Deelvisies

In deze paragraaf worden de hoofdkeuzes verder uitgewerkt in integrale streefbeelden voor enkele belangrijke thema's. Onderscheid is gemaakt in drie verschillende deelvisies. Deelvisie één is de visie van de vele kernen binnen de gemeente. Hierin is onderscheid gemaakt in verzorgingskernen en woonkernen.

Deelvisie twee betreft het buitengebied dat onderverdeeld is in verschillende zones. De zones zijn tot stand gekomen naar aanleiding van het type landschap in relatie tot de visie van het betreffende gebied. Deelvisie drie is een verzameling van bijzondere gebieden die verder uitgewerkt zijn. Het gaat hier om de kanaalzone die dwars door het Dinkellandse landschap loopt, de beekdalsystemen die verspreid zijn over het gemeentelijk grondgebied, de A1 zone in het zuidelijk deel van de gemeente en het aspect 'transformatie agrarische bebouwing'.

2.4 Kernen

De gemeente onderscheidt verzorgingskernen en woonkernen. De grote gemeenschapsvoorzieningen worden geconcentreerd in de verzorgingskernen. In de woonkernen wordt het accent gelegd op conservering en het waarborgen van kleinschalige, bij het karakter en de omvang van de kernen passende voorzieningen.

16

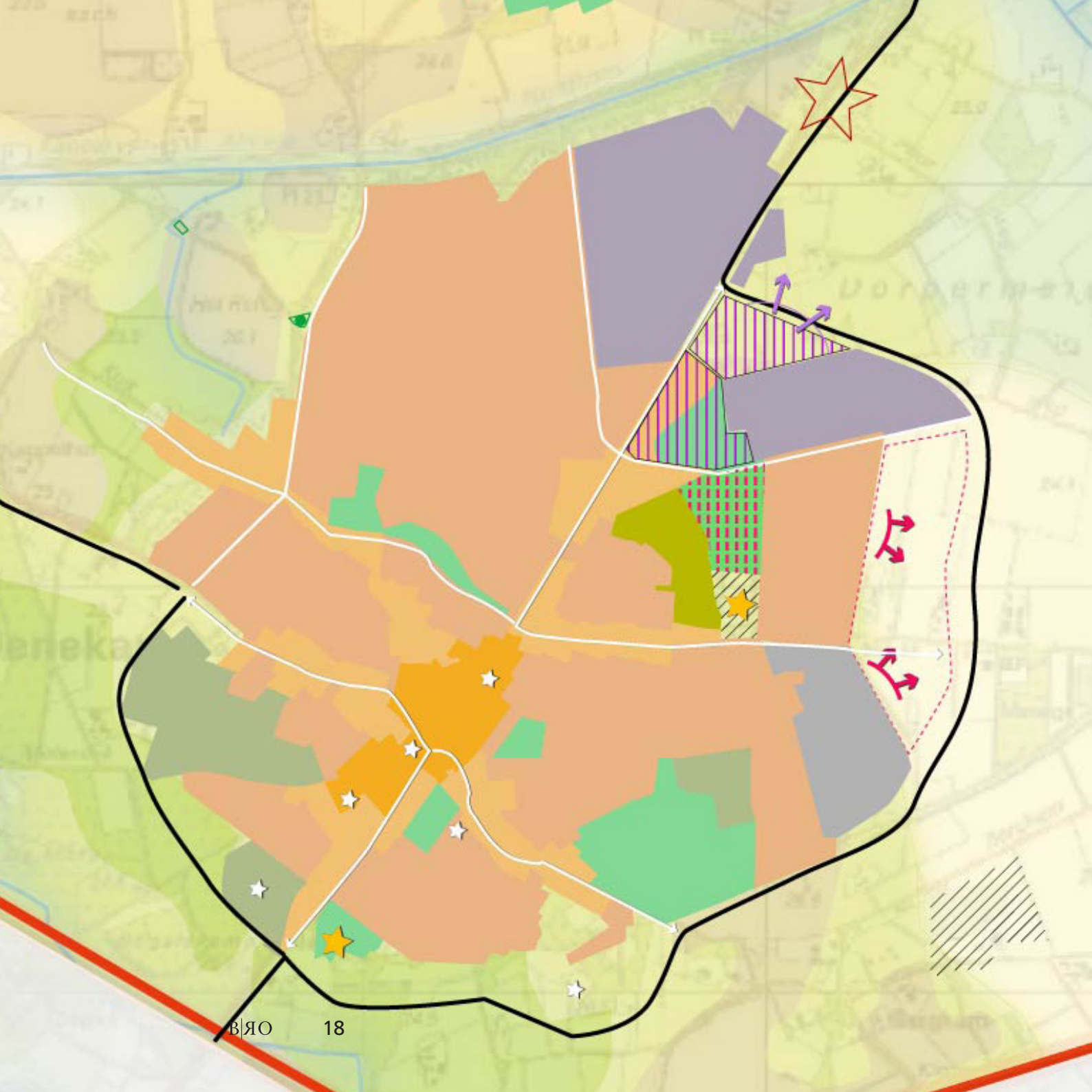
16

2.4.1 Verzorgingskernen

Denekamp

Denekamp ligt in het oostelijk deel van de gemeente Dinkelland, nabij de Duitse grens. Denekamp is het bestuurlijk centrum van de gemeente Dinkelland. Ongeveer 8.860 mensen zijn woonachtig in de kern. Denekamp heeft een centrum- en verzorgingsfunctie voor de kernen Lattrop, Tilligte en Noord-Deurningen. Na de aanleg van de randweg ontstond de mogelijkheid het centrum autoluw te maken. Het centrum van Denekamp heeft sindsdien een grondige herstructurering ondergaan. Voor het centrum van Denekamp is in het voorjaar van 2008 een recente (herziene) structuurvisie vastgesteld. Denekamp heeft zich in de loop der jaren hoofdzakelijk in noordoostelijke richting uitgebreid.

BEBOUWING	WERKGEBIED	GROEN EN RECREATIE	ALGEMEEN
 historische lintbebouwing	 werkgebieden	 parken en begraafplaatsen	 weinig contact dorpsrand - landschap
 centrumgebied	 kassen	 sportterreinen en recreatiegebieden	 waardevol zicht vanuit kern op landschap
 historische bebouwing	VERKEER EN WATER	 camping en vakantiewoningen	 waardevol zicht vanuit landschap op kern
 woonwijken	 hoofdwegen		 kerk beeldbepalend
	 waterloop		 beeldbepalende groenstructuur
	 waterbezinkbassin		 ontsluitingsstructuur kern

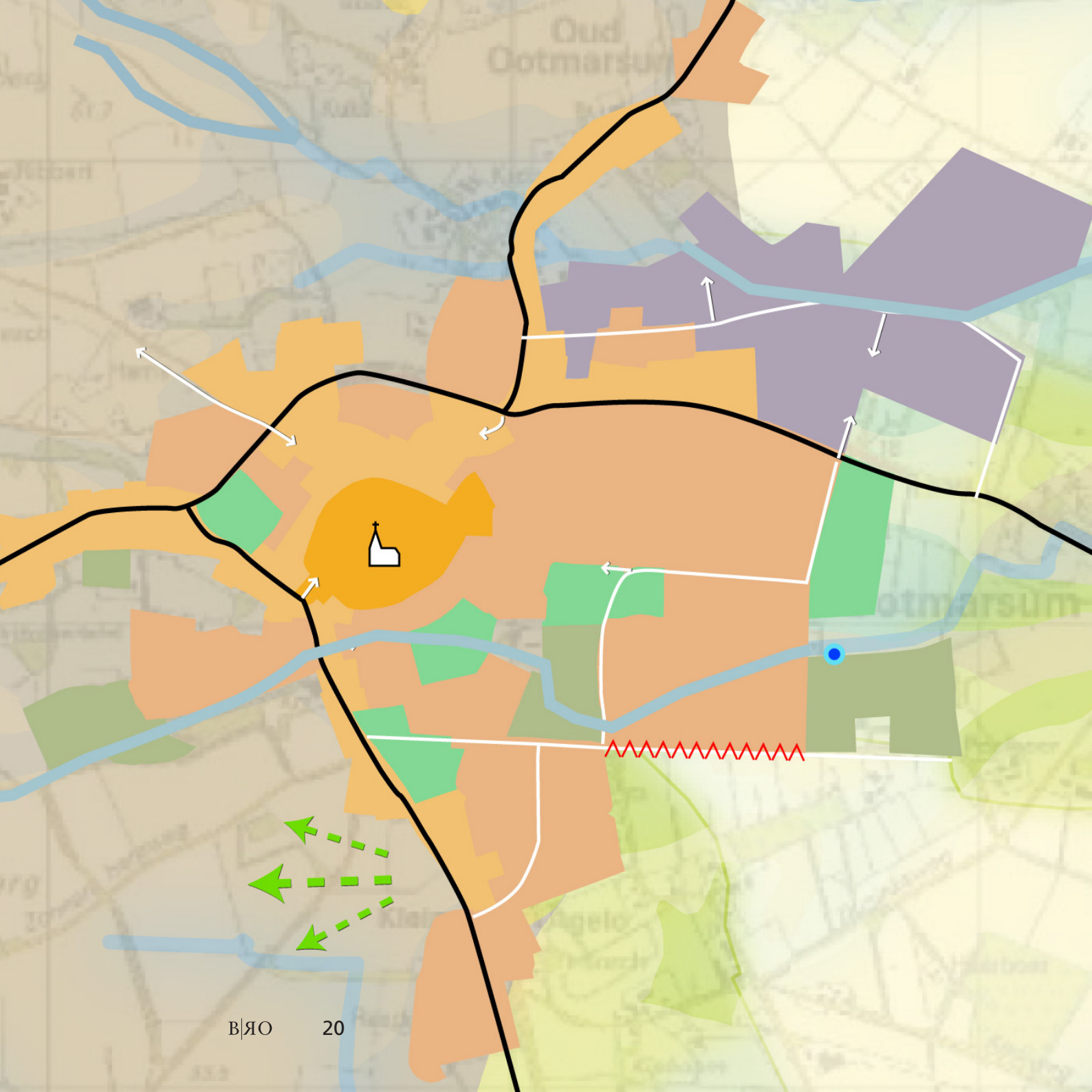

Visie op hoofdlijnen Denekamp

De visie op hoofdlijnen voor de kern Denekamp is als volgt:

- Woningbouw uitbreiding vindt plaats binnen de schil van de nieuwe randweg. De gebieden binnen de schil zijn aangewezen als zoekgebied voor uitbreiding woonbebouwing;
- Extensieve woningbouw is voorzien in het gebied rondom de voormalige vuilstort bij 't Diepengoor. De vuilstort zelf is in beeld als groenvoorziening;
- Afronding van de wijk Pierik;
- Zandkuil locatie voor twee landschappelijk ingepaste woningen;
- Afronding herinrichting centrum;
- Uitbreiding bedrijventerrein Sombeek IV. Essentieel voor inpassing van de uitbreiding van het bedrijventerrein is een goede presentatie aan de noordelijke entree van Denekamp;
- Herstructurering bedrijventerrein Kloppendijk / Sombeek. De inrichting en presentatie van het bedrijventerrein vormt een groot aandachtspunt;
- Mogelijke herbestemming sportterrein voormalige sportclub Denekamp tot woonlocatie.

BEBOUWING	WERKGEBIED	GROEN, WATER EN RECREATIE	LANDSCHAPSTYPEN BUITENGEBIED
 woningbouwlocatie	 gemengd wonen en werken	 handhaven / versterken groene dorpsrand	 essenlandschap
 extensieve woningbouw	 uitbreiding werkgebied	 handhaven waardevol zicht op landschap	 jong ontginningslandschap
 toekomstige uitbreidingsrichting woongebied	 toekomstige uitbreidingsrichting werkgebied	 handhaven waardevol zicht op dorpskern	 kampenlandschap
 ontwikkellocatie		 handhaven / versterken beeldbepalende groenstructuur	 maten en flierenlandschap
 versterken maatschappelijke voorzieningen	VERKEER	 dorpsrand landschappelijk (geen achterkanten naar landschap)	
 handhaven waardevol zicht op historische bebouwing	 nieuwe (rond)weg	 waterloop inpassen (d.m.v. groenstructuren)	
	 herinrichting wegen	 groene bufferzone	
	 herinrichting plein		
	 versterken parkeervoorziening		

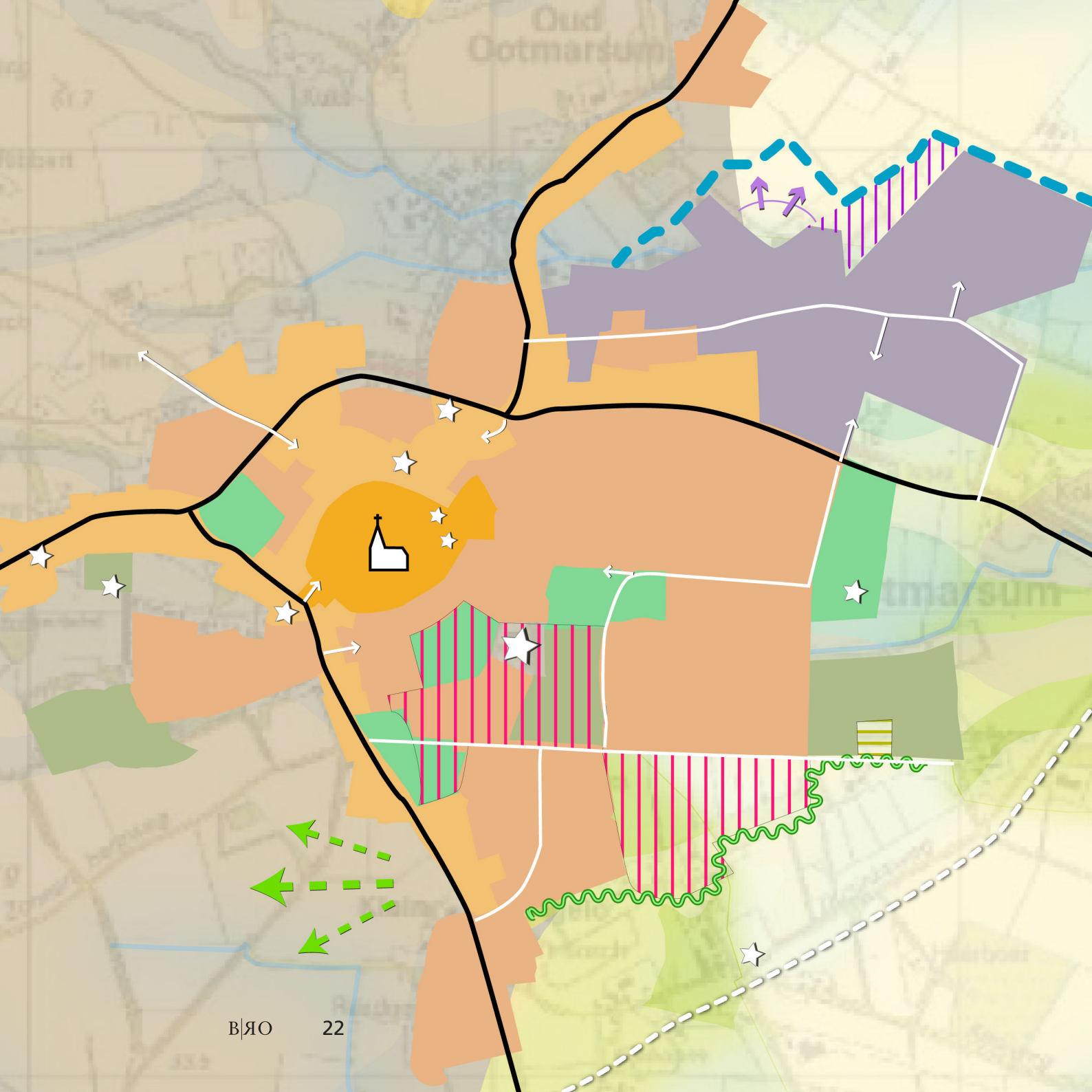

0/10 20

Ootmarsum

Ootmarsum is de toeristisch-recreatieve trekker van de gemeente en ligt nabij de noordelijke stuwwal van de gemeente. Vanuit de kern zijn verschillende doorzichten naar het omliggende waardevolle landschap. Met name het noord- en westelijk buitengebied aan de rand van de stuwwal wordt hoog gewaardeerd. Ootmarsum beschikt over een compacte historische kern en heeft ongeveer 4.360 inwoners. De kern heeft zich in de loop der jaren hoofdzakelijk in oostelijke richting uitgebreid. Ootmarsum heeft een centrum- en verzorgingsfunctie voor de buurtschappen Agelo en Oud Ootmarsum. Aan de noordostrand van Ootmarsum ligt het gemengd bedrijventerrein De Mors I, II en III (circa 17 hectare). Aansluitend aan bedrijventerrein De Mors ligt bedrijventerrein De Eerste Stegge met een oppervlakte van circa 6 hectare bruto. Op deze gronden zijn uitsluitend plaatsgebonden bedrijven binnen de milieu-categorie I tot en met IV toegestaan.

BEBOUWING	WERKGEBIED	GROEN EN RECREATIE	ALGEMEEN
 historische lintbebouwing	 werkgebieden	 parken en begraafplaatsen	 weinig contact dorpsrand - landschap
 centrumgebied	 kassen	 sportterreinen en recreatiegebieden	 waardevol zicht vanuit kern op landschap
 historische bebouwing	VERKEER EN WATER	 camping en vakantiewoningen	 waardevol zicht vanuit landschap op kern
 woonwijken	 hoofdwegen		 kerk beeldbepalend
	 waterloop		 beeldbepalende groenstructuur
	 waterbezinkbassin		 ontsluitingsstructuur kern

Cud Ootmarsum

ma sum

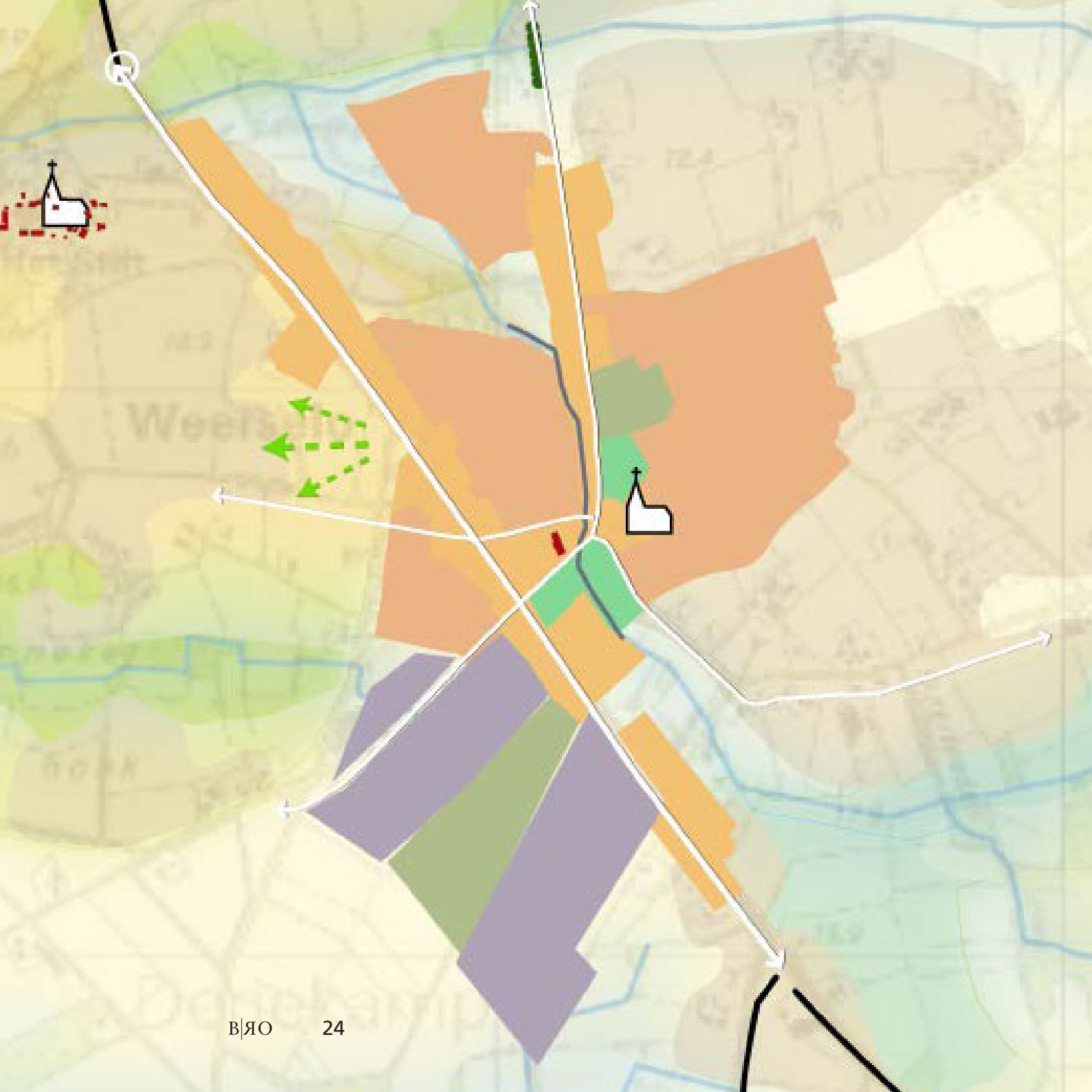
B|ЯO 22

Visie op hoofdlijnen Ootmarsum

De visie op hoofdlijnen voor de kern Ootmarsum is als volgt:

- Toeristische potenties doorontwikkelen, profielversterkende bedrijvigheid ontwikkelen, centrumfunctie en verzorgingsfunctie ontwikkelen;
- Woningbouw uitbreiding vindt plaats binnen de schil van de Dusinksweg. Voor woningbouw in het plan Brookhuis is circa tien hectare gereserveerd (130 woningen);
- Afronding bedrijventerrein De Mors IV aan de oostzijde door middel van oostelijke ontsluitingsweg vanaf de Denekamperstraat. Ten noorden van het bedrijventerrein vormt de verlegde Kropsbeek de afronding. Aldaar is ruimte voor een kleine uitbreiding (2,5 hectare);
- Verplaatsing tenniscomplex op flank Kuiperberg naar 'n Tooslag geeft de mogelijkheid de vrijkomende locatie te herontwikkelen, eventueel in de vorm van een Landhuis;
- De ambitie is er om de ruimtelijke kwaliteiten van de Molenbeek beter te benutten. Herstel van de beekloop van de Molenbeek is hiervoor noodzakelijk;
- Voor de kern is het Masterplan Ootmarsum met ontwikkellocaties vastgesteld. Dit Masterplan ligt ten grondslag aan de incidentele herstructurerings- en/of ontwikkellocaties binnen de kern Ootmarsum;
- Gebied ten noorden van wijk De Vinke tussen begraafplaats, sporthal en De Wildhof wordt herontwikkeld voor bouw commanderie, woningbouw, museum, horeca en parkeren.

BEBOUWING	WERKGEBIED	GROEN, WATER EN RECREATIE	LANDSCHAPSTYPEN BUITENGEBIED
woningbouwlocatie	gemengd wonen en werken	handhaven / versterken groene dorpsrand	essenlandschap
extensieve woningbouw	uitbreiding werkgebied	handhaven waardevol zicht op landschap	jong ontginningslandschap
toekomstige uitbreidingsrichting woongebied	toekomstige uitbreidingsrichting werkgebied	handhaven waardevol zicht op dorpskern	kampenlandschap
ontwikkellocatie		handhaven / versterken beeldbepalende groenstructuur	maten en flierenlandschap
versterken maatschappelijke voorzieningen	VERKEER	dorpsrand landschappelijk (geen achterkanten naar landschap)	
handhaven waardevol zicht op historische bebouwing	nieuwe (rond)weg	waterloop inpassen (d.m.v. groenstructuren)	
	herinrichting wegen	groene bufferzone	
	herinrichting plein		
	versterken parkeervoorziening		

Weerselo

De kern Weerselo is gelegen in het zuidwestelijk deel van de gemeente met ongeveer 3.000 inwoners. Weerselo heeft een centrum- en verzorgingsfunctie voor Rossum, Deurningen en Saasveld. Weerselo is gelegen temidden van bossen, beken en weiden. In de directe omgeving van de kern zijn vele typische Twentse boerderijen gevestigd. Ten westen van Weerselo ligt de toeristische trekpleister 't Stift. Het Stift is een oud en beschermd dorpsgezicht, ontstaan in de 12e eeuw. Ten zuiden van de kern Weerselo is bedrijventerrein Echelpoel I en II gelegen. Het betreft een gemengd bedrijventerrein bedoeld voor de opvang van plaatselijke verzorgende bedrijven. De vestiging van bedrijven in de zwaardere milieucategorieën is uitgesloten (categorie I tot en met III toegestaan). Het terrein heeft een omvang van (I) 4,5 hectare en (II) 3,3 hectare.

BEBOUWING	WERKGEBIED	GROEN EN RECREATIE	ALGEMEEN
 historische lintbebouwing	 werkgebieden	 parken en begraafplaatsen	 weinig contact dorpsrand - landschap
 centrumgebied	 kassen	 sportterreinen en recreatiegebieden	 waardevol zicht vanuit kern op landschap
 historische bebouwing	VERKEER EN WATER	 camping en vakantiewoningen	 waardevol zicht vanuit landschap op kern
 woonwijken	 hoofdwegen		 kerk beeldbepalend
	 waterloop		 beeldbepalende groenstructuur
	 waterbezinkbassin		 ontsluitingsstructuur kern

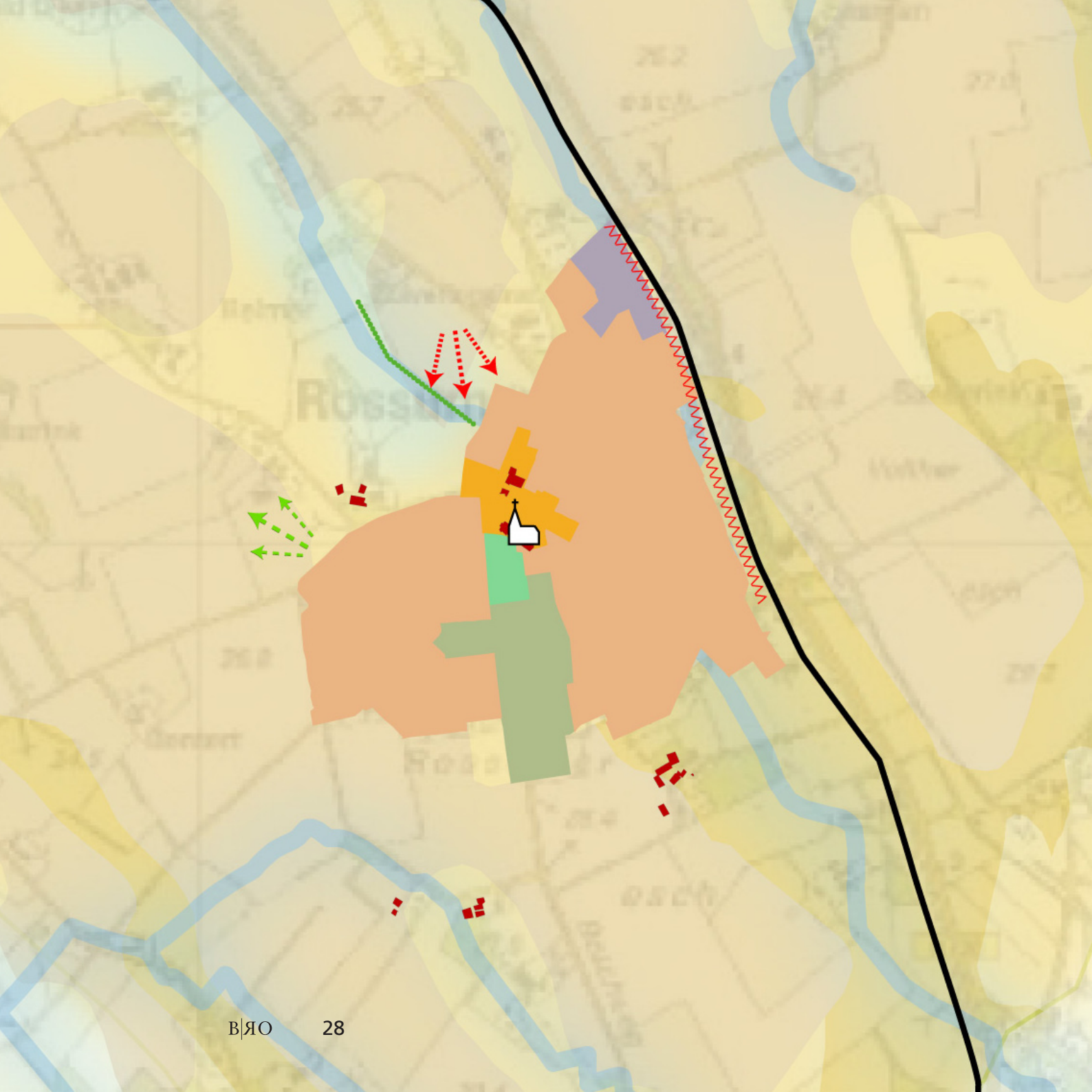

Visie op hoofdlijnen Weerselo

De visie op hoofdlijnen voor de kern Weerselo is als volgt:

- De kern Weerselo is aangeduid als verzorgingskern. Voor I Weerselo zal enige groei van draagvlak/inwonertal moeten worden gerealiseerd zodat het dienst kan blijven doen als verzorgingskern. Voor de komende jaren wil de gemeente in het plan Het Spikkert bouwen via een uniek concept: "riant wonen in het groen". Een kwalitatief hoogwaardig woonconcept met een combinatie van natuur en woonruimte. We streven er naar om ook met name speciale doelgroepen zoals jongeren te bedienen. Dit moet leiden tot een evenwichtige opbouw van de bevolking voor Dinkelland en borging van de leefbaarheid en het voorzieningenniveau;
- Ontwikkelen recreatieve verbinding van 't Stift met dorpskern Weerselo;
- Realisatie rondweg noordoostzijde van de kern;
- Uitbreiding bedrijventerrein Echelpoel. De ontwikkeling van het bedrijventerrein wordt in overleg met Provincie en Waterschap gedaan;
- Versterken dorpshart, door concentratie winkelfuncties in het centrum;
- Beleefbaar en zichtbaar maken van de Weerselerbeek. Hiervoor ontwikkelt de gemeente samen met het Waterschap Regge en Dinkel een visie;
- Benadrukken en versterken radialen naar het dorpshart ten behoeve van het ontwikkelen van de hoofdstructuur;
- Uitbreiding groenstructuur (opgaand groen, zuidkant);
- Reconstructiegebieden binnen de kern;
- Reconstructie Bisschopstraat;
- Uitbreiding woonbebouwing: naast het Spikkert zijn enkele locaties als mogelijkheid aangeduid, nader onderzoek noodzakelijk.

BEBOUWING	WERKGEBIED	GROEN, WATER EN RECREATIE	LANDSCHAPSTYPEN BUITENGEBIED
woningbouwlocatie	gemengd wonen en werken	handhaven / versterken groene dorpsrand	essenlandschap
extensieve woningbouw	uitbreiding werkgebied	handhaven waardevol zicht op landschap	jong ontginningslandschap
toekomstige uitbreidingsrichting woongebied	toekomstige uitbreidingsrichting werkgebied	handhaven waardevol zicht op dorpskern	kampenlandschap
ontwikkellocatie		handhaven / versterken beeldbepalende groenstructuur	maten en flierenlandschap
versterken maatschappelijke voorzieningen	VERKEER	dorpsrand landschappelijk (geen achterkanten naar landschap)	
handhaven waardevol zicht op historische bebouwing	nieuwe (rond)weg	waterloop inpassen (d.m.v. groenstructuren)	
	herinrichting wegen	groene bufferzone	
	herinrichting plein		
	versterken parkeervoorziening		

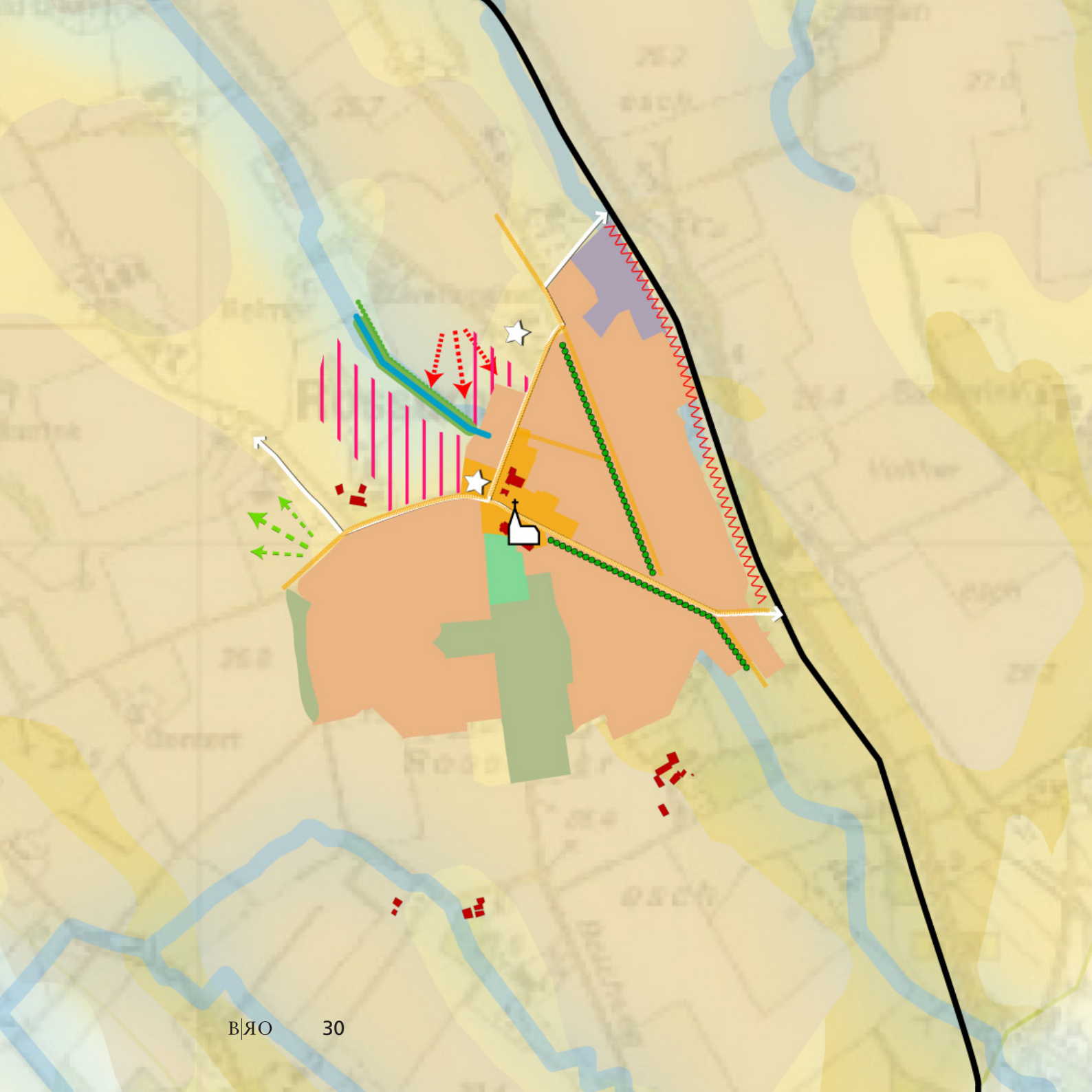

2.4.2 Woonkernen

Rossum

De kern Rossum ligt centraal in de gemeente Dinkelland. Rossum telt 2.300 inwoners en vormt een hechte gemeenschap. De basisvoorzieningen zijn in Rossum aanwezig. Voor centrum- en verzorgingsvoorzieningen zijn de bewoners van Rossum op Weerselo of Denekamp aangewezen. De groene uitstraling in en rondom de kern is kenmerkend voor Rossum. Rossum ligt temidden van gevarieerde landschapstypen. Het essenlandschap en het maten- en flierenlandschap omarmen de kern. De Rossummerbeek stroomt door de kern. Deze is echter niet altijd goed zichtbaar en beleefbaar. Aan de noordelijke dorpsrand vanaf het lagergelegen gebied langs de Rossummerbeek is een waardevol zicht op de kerktoren. Aan de oostelijke dorpsrand van Rossum ligt bedrijventerrein De Schil. Er staat een mix van woonbebouwing en bedrijven. Het gebied oogt rommelig. Met name de presentatie van de bedrijven aan de dorpsrand naar de Oldenzaalsestraat is niet fraai.

BEBOUWING	WERKGEBIED	GROEN EN RECREATIE	ALGEMEEN
 historische lintbebouwing	 werkgebieden	 parken en begraafplaatsen	 weinig contact dorpsrand - landschap
 centrumgebied	 kassen	 sportterreinen en recreatiegebieden	 waardevol zicht vanuit kern op landschap
 historische bebouwing		 camping en vakantiewoningen	 waardevol zicht vanuit landschap op kern
 woonwijken			 kerk beeldbepalend
	VERKEER EN WATER		 beeldbepalende groenstructuur
	 hoofdwegen		 ontsluitingsstructuur kern
	 waterloop		
	 waterbezinkbassin		

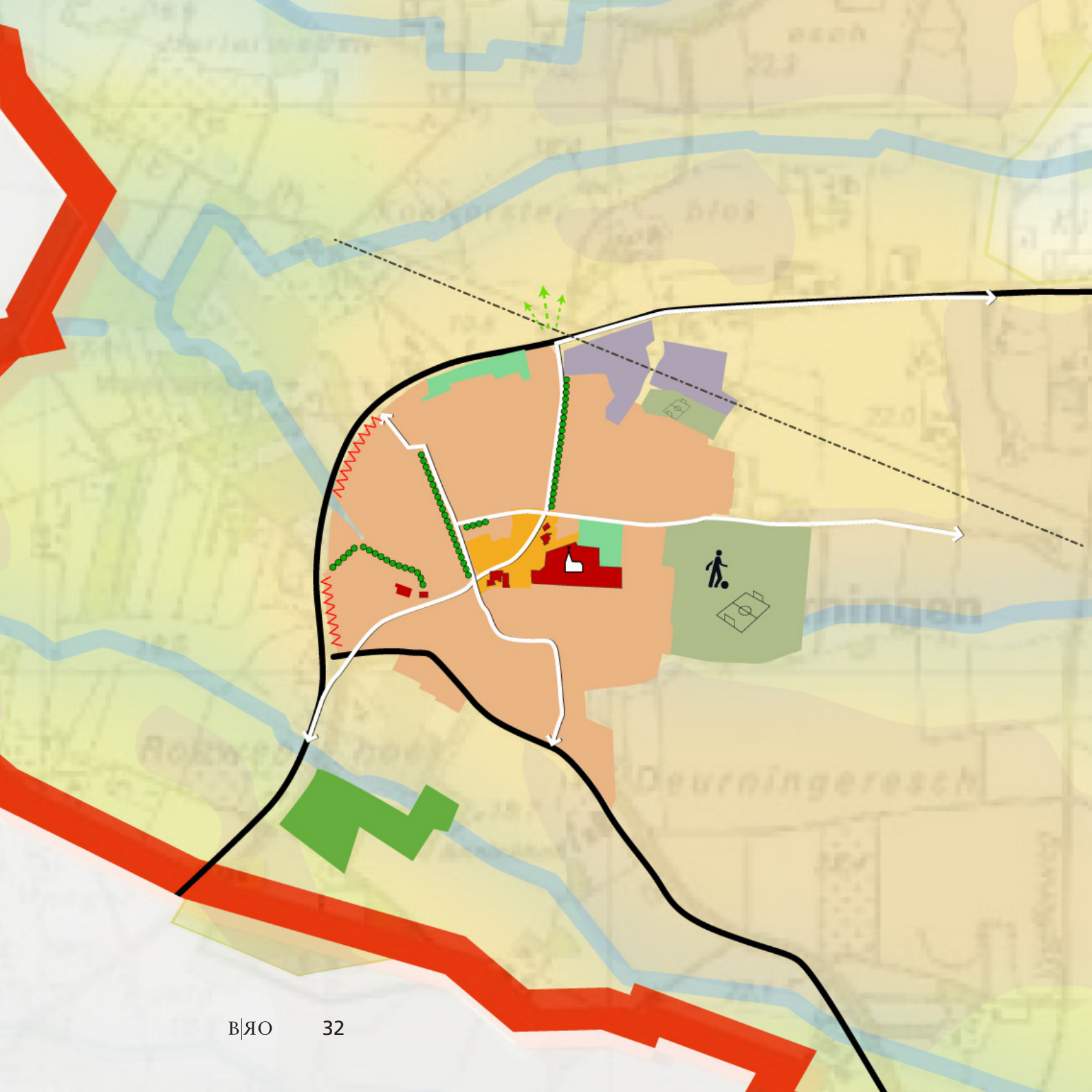
В|Ю 30

Visie op hoofdlijnen Rossum

De visie op hoofdlijnen voor de kern Rossum is als volgt:

- Het op peil houden van de leefbaarheid van de kern en buurtschappen door middel van het borgen van de woonfunctie en basisvoorzieningen voor eigen gemeenschap;
- Woningbouwlocatie noordwestzijde;
- Ontwikkelen terrein De Schil (oostzijde kern);
- Centrumgebied (gemengde functies) handhaven en versterken. In de huidige situatie terugloop van voorzieningen;
- Versterken van de cultuurhistorische linten en cultuurhistorische bebouwing in de kern;
- Begrenzing rand van de kern aan de oostzijde (grens Oldenzaalsestraat);
- Behoud van het groene en open karakter aan de noordzijde;
- Meanderen Rossumer Beek, echter niet in de bebouwde kom (provinciale ecologische verbindingszone);
- Het Waterschap Regge en Dinkel staat positief ten opzichte van het onderzoeken van mogelijkheden om de Rossumse Beek zicht- en beleefbaar te maken in de kern.

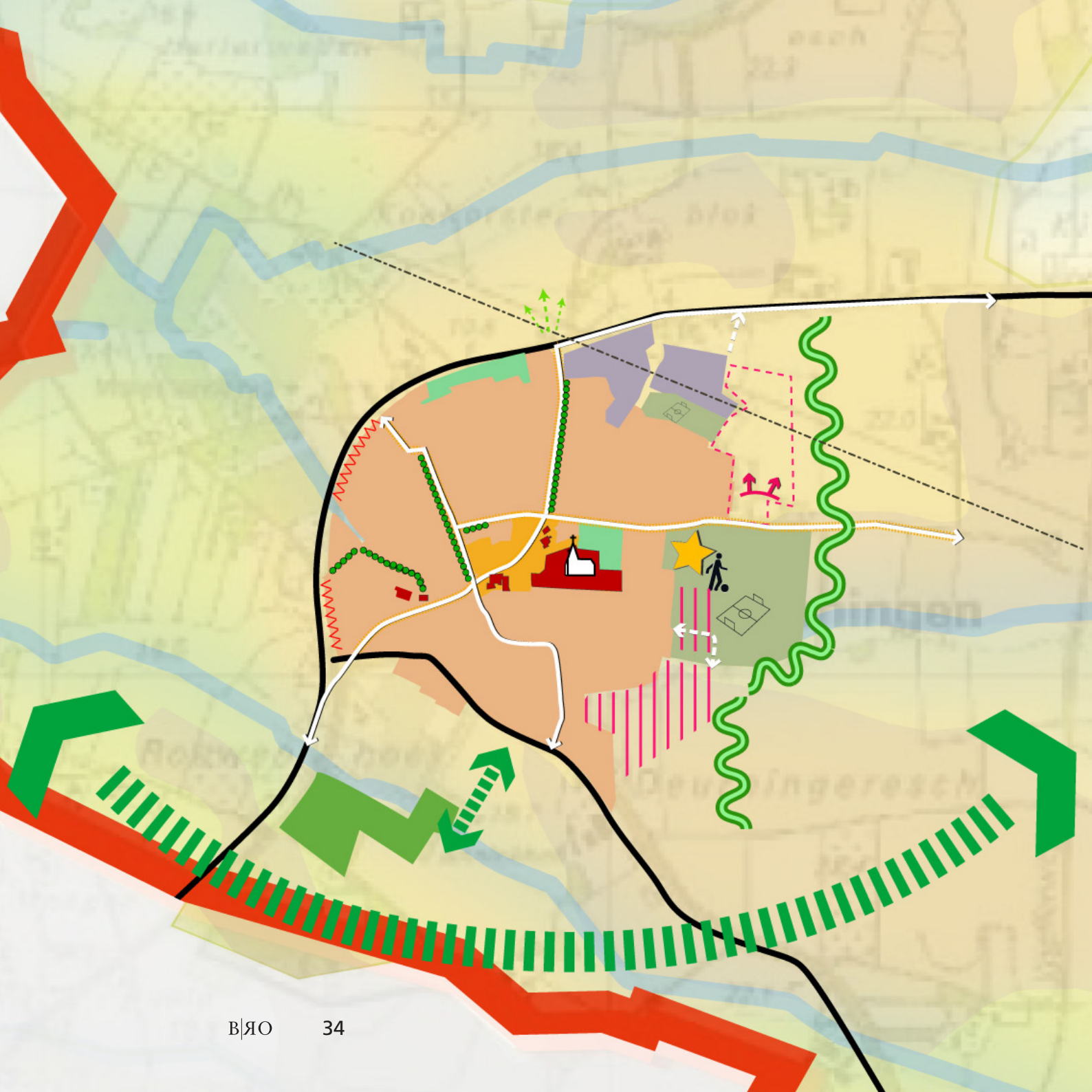
BEBOUWING	WERKGEBIED	GROEN, WATER EN RECREATIE	LANDSCHAPSTYPEN BUITENGEBIED
 woningbouwlocatie	 gemengd wonen en werken	 handhaven / versterken groene dorpsrand	 essenlandschap
 extensieve woningbouw	 uitbreiding werkgebied	 handhaven waardevol zicht op landschap	 jong ontginningslandschap
 toekomstige uitbreidingsrichting woongebied	 toekomstige uitbreidingsrichting werkgebied	 handhaven waardevol zicht op dorpskern	 kampenlandschap
 ontwikkellocatie		 handhaven / versterken beeldbepalende groenstructuur	 maten en flierenlandschap
 versterken maatschappelijke voorzieningen	VERKEER	 dorpsrand landschappelijk (geen achterkanten naar landschap)	
 handhaven waardevol zicht op historische bebouwing	 nieuwe (rond)weg	 waterloop inpassen (d.m.v. groenstructuren)	
	 herinrichting wegen	 groene bufferzone	
	 herinrichting plein		
	 versterken parkeervoorziening		

Deurningen

Deurningen is een kleine kern in het zuidelijk deel van de gemeente Dinkelland. De kern ligt op een steenworp afstand ten noorden van Hengelo. Deurningen telt 1.924 inwoners en vormt een hechte gemeenschap. De basisvoorzieningen zijn in de kern aanwezig. Voor de centrum- en verzorgingsfunctie is Deurningen aangewezen op Hengelo. De kern ligt in het essenlandschap. Verspreid door de kern staan beeldbepalende bomen, met name de Hoofdstraat, de Molenmanstraat en de Deurningerbeek worden begeleid door bomenstructuren. De Deuningerstraat ligt als een randweg om het dorp. Mede door geluidsbepalende maatregelen middels geluidswallen wordt de dorpsrand aan de noordwestzijde van de omgeving afgeschermd. Grootschalige bebouwing van de kaasboerderij en het tuincentrum bepalen het beeld bij de entree van Deurningen.

BEBOUWING	WERKGEBIED	GROEN EN RECREATIE	ALGEMEEN
 historische lintbebouwing	 werkgebieden	 parken en begraafplaatsen	 weinig contact dorpsrand - landschap
 centrumgebied	 kassen	 sportterreinen en recreatiegebieden	 waardevol zicht vanuit kern op landschap
 historische bebouwing	VERKEER EN WATER	 camping en vakantiewoningen	 waardevol zicht vanuit landschap op kern
 woonwijken	 hoofdwegen		 kerk beeldbepalend
	 waterloop		 beeldbepalende groenstructuur
	 waterbezinkbassin		 ontsluitingsstructuur kern

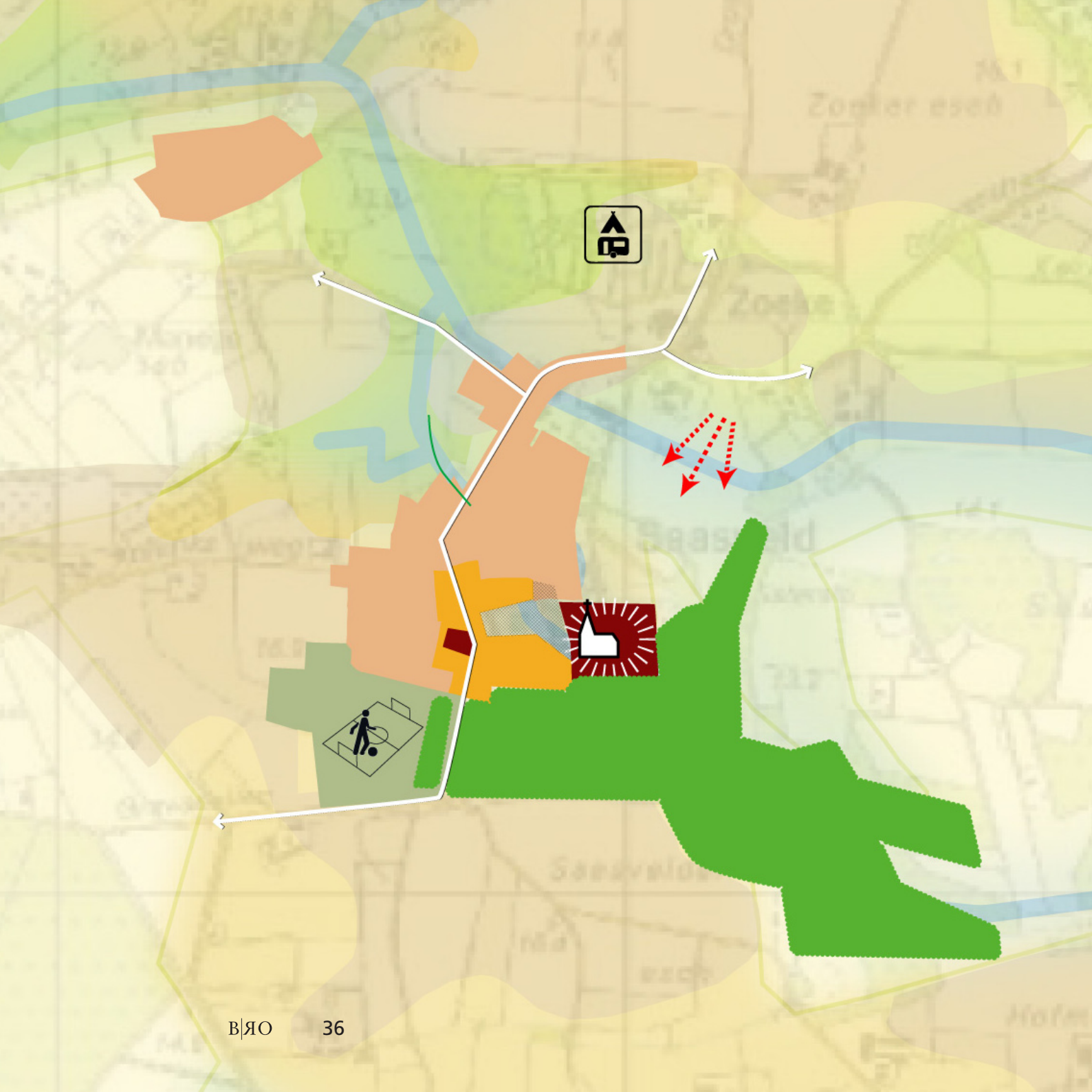

Visie op hoofdlijnen Deurningen

De visie op hoofdlijnen voor de kern Deurningen is als volgt:

- Het borgen van de woonfunctie en basisvoorzieningen in de kern en buurtschappen voor eigen gemeenschap;
- Woningbouw is voorzien langs de rand van de Deurninger Es (capaciteit ongeveer 30 woningen). Als nieuwe locatie op langere termijn is uitloopgebied naast Koehorstmaat in beeld. Door dit gebied loopt een hoogspanningsleiding, dit legt beperkingen op de uitbreidingsmogelijkheden. Bij ontwikkeling van de Koehorstmaat is het van belang de (toekomstige) ontsluiting naar de provinciale weg te herprofilen (opwaarderen van het huidige pad);
- Wonen: locaties De Eik en Bijen (voormalige Welkoop);
- Bedrijven: geen nieuwe uitleg na Veldzijde;
- Versterken historische structuur;
- Groene Buffer tussen Deurningen en Hengelo. Hengelo groeit richting Deurningen. Een groene buffer tussen de twee kernen voorkomt dat Deurningen door Hengelo wordt ingekapseld;
- Harde begrenzing Deurningerstraat en de Vliegveldstraat (binnen contouren bouwen);
- Meandering Deurningerbeek;
- Open gebied tussen het tuincentrum en de zuivelboerderij aan de Vliegveldstraat behouden.

BEBOUWING	WERKGEBIED	GROEN, WATER EN RECREATIE	LANDSCHAPSTYPEN BUITENGEBIED
 woningbouwlocatie	 gemengd wonen en werken	 handhaven / versterken groene dorpsrand	 essenlandschap
 extensieve woningbouw	 uitbreiding werkgebied	 handhaven waardevol zicht op landschap	 jong ontginningslandschap
 toekomstige uitbreidingsrichting woongebied	 toekomstige uitbreidingsrichting werkgebied	 handhaven waardevol zicht op dorpskern	 kampenlandschap
 ontwikkellocatie		 handhaven / versterken beeldbepalende groenstructuur	 maten en flierenlandschap
 versterken maatschappelijke voorzieningen	VERKEER	 dorpsrand landschappelijk (geen achterkanten naar landschap)	
 handhaven waardevol zicht op historische bebouwing	 nieuwe (rond)weg	 waterloop inpassen (d.m.v. groenstructuren)	
	 herinrichting wegen	 groene bufferzone	
	 herinrichting plein		
	 versterken parkeervoorziening		

Saasveld

Saasveld is een kleine kern centraal gelegen in de gemeente Dinkelland. Saasveld telt 1.715 inwoners en vormt een hechte gemeenschap. De basisvoorzieningen zijn in de kern aanwezig. Voor centrum en verzorgingsvoorzieningen is Saasveld op Weerselo of Borne aangewezen. Kenmerkend voor de kern en de directe omgeving is de groene uitstraling. Saasveld ligt temidden van een gevarieerde landschapstype, te weten het essenlandschap, maten- en flierenlandschap en een jong ontginningsland- schap. De zuidrand van de kern is zeer bosrijk. Karakteristiek voor Saasveld is het his- torische kerkeiland dat aan de rand van de kern ligt. Vanaf het lagergelegen gebied ten noorden van Saasveld een waardevol zicht op de het kerkeiland. Tegenover de kerk ligt een bardancing. De enorme parkeerbehoefte van de bardancing bepaald in hoge mate de functionele en stenige inrichting van het centrale dorpsplein als parkeerplein.

BEBOUWING	WERKGEBIED	GROEN, WATER EN RECREATIE	LANDSCHAPSTYPEN BUITENGEBIED
 woningbouwlocatie	 gemengd wonen en werken	 handhaven / versterken groene dorpsrand	 essenlandschap
 extensieve woningbouw	 uitbreiding werkgebied	 handhaven waardevol zicht op landschap	 jong ontginningslandschap
 toekomstige uitbreidingsrichting woongebied	 toekomstige uitbreidingsrichting werkgebied	 handhaven waardevol zicht op dorpskern	 kampenlandschap
 ontwikkellocatie		 handhaven / versterken beeldbepalende groenstructuur	 maten en flierenlandschap
 versterken maatschappelijke voorzieningen	VERKEER	 dorpsrand landschappelijk (geen achterkanten naar landschap)	
 handhaven waardevol zicht op historische bebouwing	 nieuwe (rond)weg	 waterloop inpassen (d.m.v. groenstructuren)	
	 herinrichting wegen	 groene bufferzone	
	 herinrichting plein		
	 versterken parkeervoorziening		

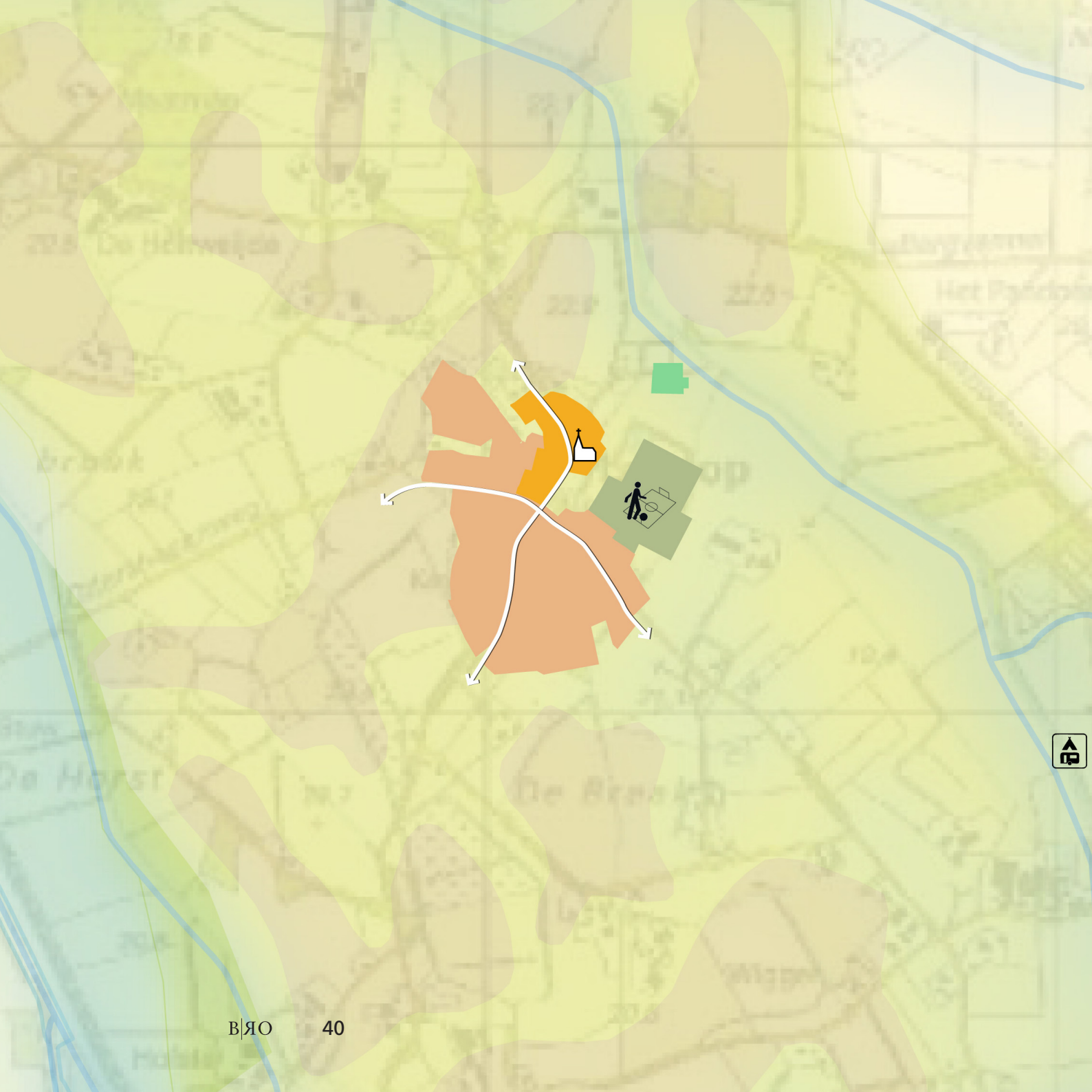

Visie op hoofdlijnen Saasveld

De visie op hoofdlijnen voor de kern Saasveld is als volgt:

- Het borgen van de woonfunctie en basisvoorzieningen voor eigen gemeenschap (in de kern en buurtschappen);
- Woningbouwontwikkeling Koninksweg-Drosteweg-Zoekerdijk (westkant kern nabij Diezelkamp);
- Groene dorpsranden (noord- en zuidkant);
- Er zijn enkele inbreidingslocaties voor woningbouw aangewezen tussen de Drosteweg en De Hagen;
- Aanleg parkeerterrein voor 350 motorvoertuigen en terrein voor wachtende auto-bussen en taxi's op gronden sportterrein langs de Gravenallee, Van Rheedestraat en de Esch ten behoeve van de bardancing (nu sportterrein). Als compensatie wordt een nieuw sportveld (speelveld) aangelegd;
- Omzetting bestaande camping (noordzijde kern) naar recreatiewoningen.

BEBOUWING	WERKGEBIED	GROEN, WATER EN RECREATIE	LANDSCHAPSTYPEN BUITENGEBIED
 woningbouwlocatie	 gemengd wonen en werken	 handhaven / versterken groene dorpsrand	 essenlandschap
 extensieve woningbouw	 uitbreiding werkgebied	 handhaven waardevol zicht op landschap	 jong ontginningslandschap
 toekomstige uitbreidingsrichting woongebied	 toekomstige uitbreidingsrichting werkgebied	 handhaven waardevol zicht op dorpskern	 kampenlandschap
 ontwikkellocatie		 handhaven / versterken beeldbepalende groenstructuur	 maten en flierenlandschap
 versterken maatschappelijke voorzieningen	VERKEER	 dorpsrand landschappelijk (geen achterkanten naar landschap)	
 handhaven waardevol zicht op historische bebouwing	 nieuwe (rond)weg	 waterloop inpassen (d.m.v. groenstructuren)	
	 herinrichting wegen	 groene bufferzone	
	 herinrichting plein		
	 versterken parkeervoorziening		

22.0 22.1 22.2 22.3 22.4 22.5 22.6 22.7 22.8 22.9 23.0 23.1 23.2 23.3 23.4 23.5 23.6 23.7 23.8 23.9 24.0 24.1 24.2 24.3 24.4 24.5 24.6 24.7 24.8 24.9 25.0 25.1 25.2 25.3 25.4 25.5 25.6 25.7 25.8 25.9 26.0 26.1 26.2 26.3 26.4 26.5 26.6 26.7 26.8 26.9 27.0 27.1 27.2 27.3 27.4 27.5 27.6 27.7 27.8 27.9 28.0 28.1 28.2 28.3 28.4 28.5 28.6 28.7 28.8 28.9 29.0 29.1 29.2 29.3 29.4 29.5 29.6 29.7 29.8 29.9 30.0

Da Heerwijk
Het Park
De Bors
De Bors
De Bors

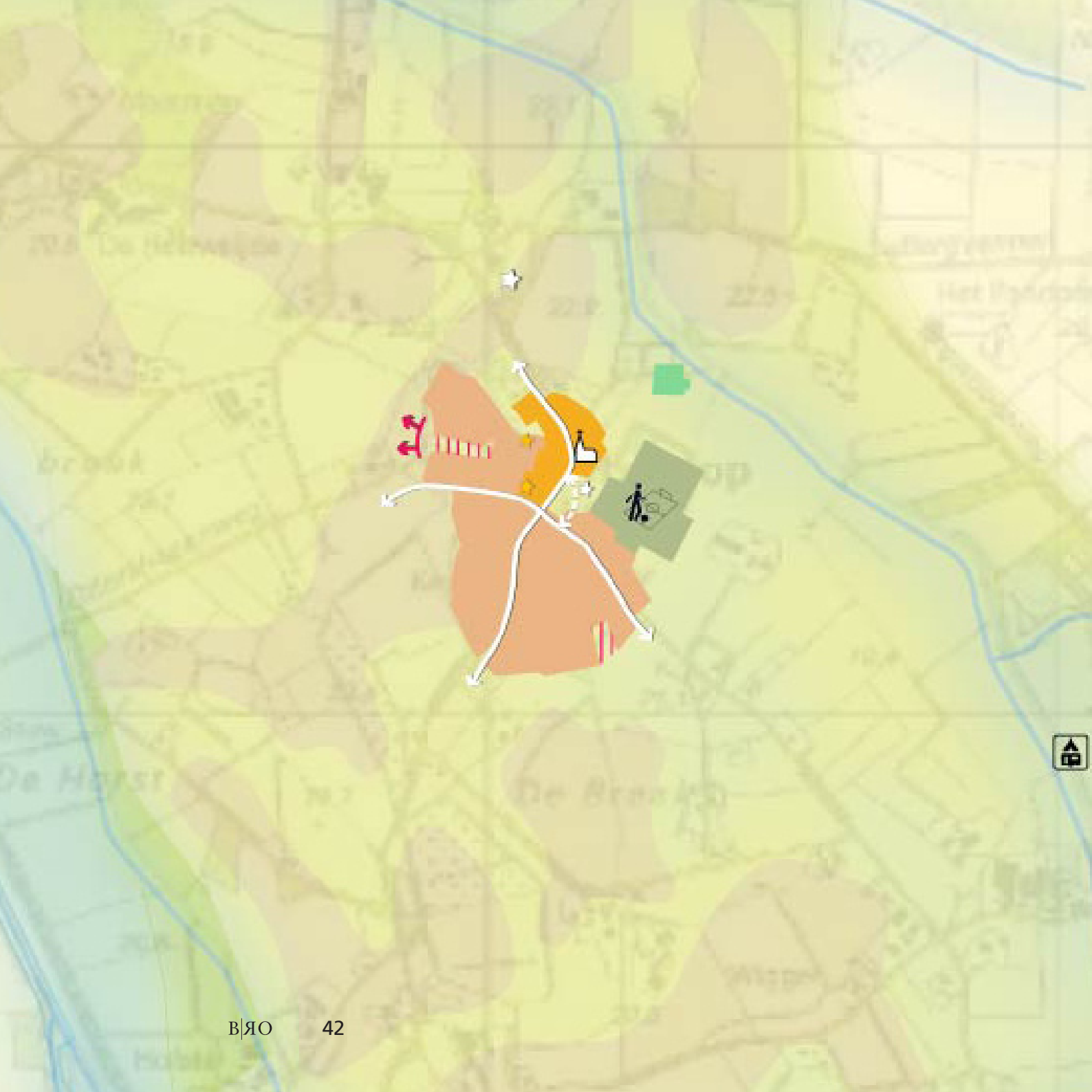
40

Lattrop

Lattrop is een kleine kern noordelijk gelegen in de gemeente Dinkelland. Lattrop telt 1.030 inwoners en vormt een hechte gemeenschap. De buurtschap Breklenkamp ligt ten noorden van Lattrop. De basisvoorzieningen zijn in de kern Lattrop aanwezig. Voor centrum en verzorgingsvoorzieningen zijn de bewoners van Lattrop-Breklenkamp op Ootmarsum of Denekamp aangewezen. Lattrop is ontstaan op een kruising van de Dorpsstraat met de Ottershagenweg / Dissersweg. Het ontbreekt Lattrop aan een krachtig dorpshart. De Dorpsstraat vormt de structuurdrager. Aan de Dorpsstraat liggen verspreid de basisvoorzieningen voor de kern. Karakteristiek bouwobject voor Lattrop is de molen. Tevens ligt centraal in de kern een discodancing. Het dorp is grotendeels in zuidelijk richting uitgebreid. Lattrop wordt omgeven door een kleinschalig essenlandschap. De presentatie van de kern naar het aangrenzende landschap is introvert.

BEBOUWING	WERKGEBIED	GROEN EN RECREATIE	ALGEMEEN
 historische lintbebouwing	 werkgebieden	 parken en begraafplaatsen	 weinig contact dorpsrand - landschap
 centrumgebied	 kassen	 sportterreinen en recreatiegebieden	 waardevol zicht vanuit kern op landschap
 historische bebouwing		 camping en vakantiewoningen	 waardevol zicht vanuit landschap op kern
 woonwijken			 kerk beeldbepalend
	VERKEER EN WATER		 beeldbepalende groenstructuur
	 hoofdwegen		 ontsluitingsstructuur kern
	 waterloop		
	 waterbezinkbassin		

Visie op hoofdlijnen Lattrop

De visie op hoofdlijnen voor de kern Lattrop is als volgt:

- Het borgen van de woonfunctie en basisvoorzieningen voor eigen gemeenschap (kern en buurtschappen);
- Lattrop is een kleine kern waarin de toekomst weinig ontwikkelingen zijn te verwachten;
- Verplaatsing sportcomplex uit Lattrop is een actueel thema. Op de vrijkomende locatie kan mogelijk woningbouw worden ontwikkeld. Aandachtspunt hierbij is de aanwezigheid van een stankcirkel van een nabij gelegen agrarisch bedrijf;
- Overige ontwikkelingen zijn in overeenstemming met het Dorpsplan Plus (2009);
- Invulling "verlengde Kraakenhof";
- Verdere uitbreiding naar het buitengebied is niet gewenst.

BEBOUWING	WERKGEBIED	GROEN, WATER EN RECREATIE	LANDSCHAPSTYPEN BUITENGEBIED
 woningbouwlocatie	 gemengd wonen en werken	 handhaven / versterken groene dorpsrand	 essenlandschap
 extensieve woningbouw	 uitbreiding werkgebied	 handhaven waardevol zicht op landschap	 jong ontginningslandschap
 toekomstige uitbreidingsrichting woongebied	 toekomstige uitbreidingsrichting werkgebied	 handhaven waardevol zicht op dorpskern	 kampenlandschap
 ontwikkellocatie		 handhaven / versterken beeldbepalende groenstructuur	 maten en flierenlandschap
 versterken maatschappelijke voorzieningen	VERKEER	 dorpsrand landschappelijk (geen achterkanten naar landschap)	
 handhaven waardevol zicht op historische bebouwing	 nieuwe (rond)weg	 waterloop inpassen (d.m.v. groenstructuren)	
	 herinrichting wegen	 groene bufferzone	
	 herinrichting plein		
	 versterken parkeervoorziening		

Vollenhoek

Wester

veld

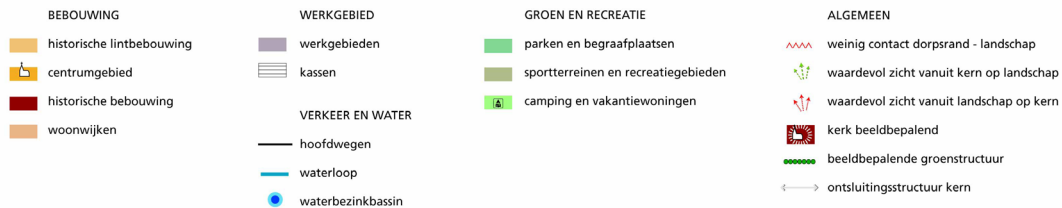
Volkstempel

^

Schouwen

Tilligte

Tilligte is een kleine kern noordelijk gelegen in de gemeente Dinkelland, tussen de kernen Ootmarsum en Denekamp. Tilligte telt 750 inwoners en vormt een hechte gemeenschap. De basisvoorzieningen zijn in de kern aanwezig. Voor centrum en verzorgingsvoorzieningen zijn de bewoners van Tilligte op Ootmarsum of Denekamp aangewezen. Tilligte is een lintdorp. De Ootmarsumsestraat vormt de hoofdstructuurdrager van de kern. Aan de Ootmarsumsestraat liggen verspreid de basisvoorzieningen. De kern is grotendeels parallel aan de Ootmarsumsestraat in noordelijk richting uitgebreid. Tilligte wordt omgeven door een gevarieerd essenlandschap. De presentatie van de kern naar het aangrenzende landschap is introvert.

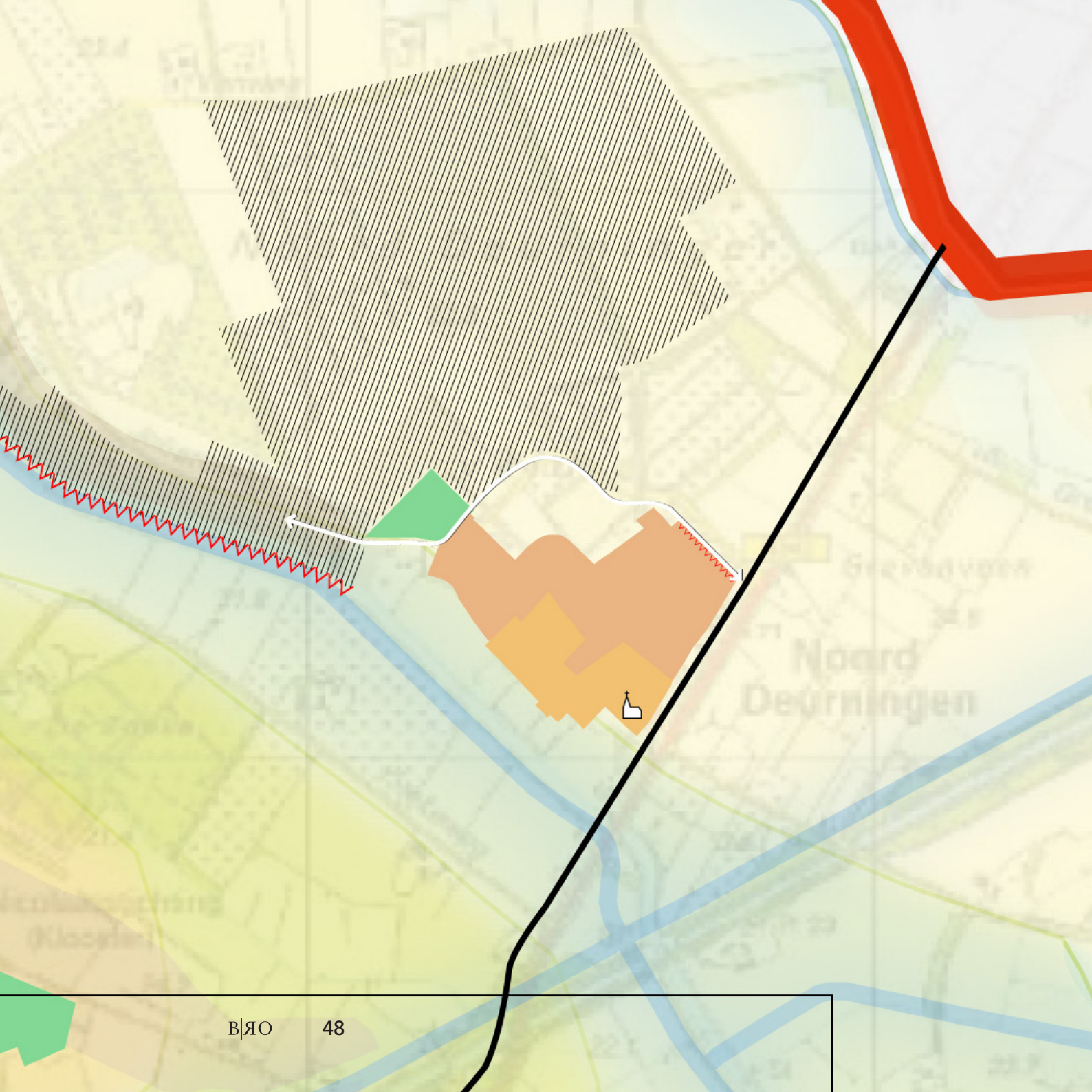

Visie op hoofdlijnen Tilligte

De visie op hoofdlijnen voor de kern Tilligte is als volgt:

- Het borgen van de woonfunctie en basisvoorzieningen voor eigen gemeenschap (kern en buurtschappen);
- Tilligte is een kleine kern waarin de toekomst weinig ontwikkelingen zijn te verwachten;
- Verplaatsing of herstructurering sportcomplex uit Tilligte is een actueel thema. Op de eventueel vrijkomende locatie kan (deels) woningbouw worden ontwikkeld.
- Overige uitbreidingsrichting voor woningbouw betreft het gebied ten noordoosten van de huidige nieuwbouw;
- Locatie voor parkeren en wonen;
- Inbreiding op particulier sportterrein achter Arends.

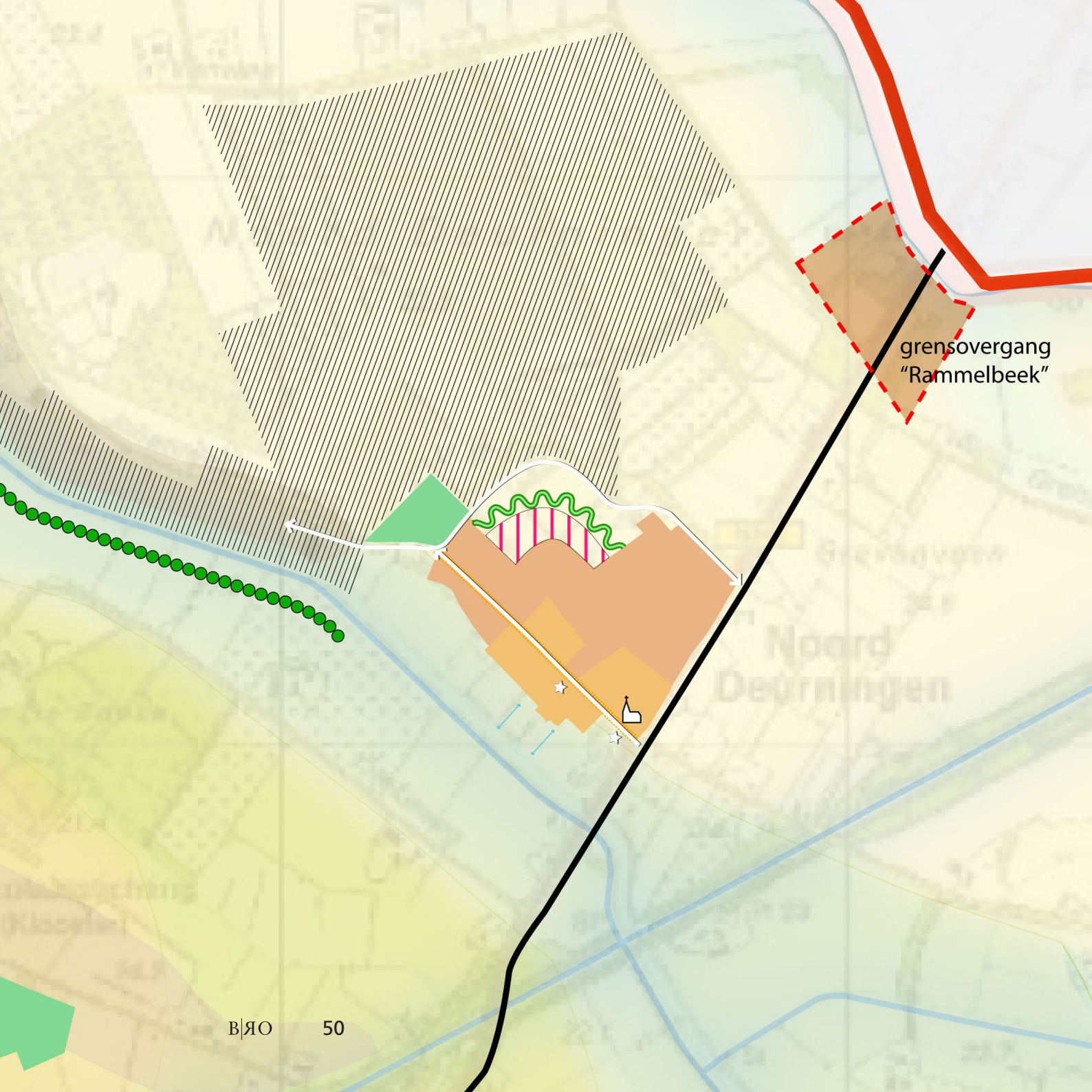
BEBOUWING	WERKGEBIED	GROEN, WATER EN RECREATIE	LANDSCHAPSTYPEN BUITENGEBIED
 woningbouwlocatie	 gemengd wonen en werken	 handhaven / versterken groene dorpsrand	 essenlandschap
 extensieve woningbouw	 uitbreiding werkgebied	 handhaven waardevol zicht op landschap	 jong ontginningslandschap
 toekomstige uitbreidingsrichting woongebied	 toekomstige uitbreidingsrichting werkgebied	 handhaven waardevol zicht op dorpskern	 kampenlandschap
 ontwikkellocatie		 handhaven / versterken beeldbepalende groenstructuur	 maten en flierenlandschap
 versterken maatschappelijke voorzieningen	VERKEER	 dorpsrand landschappelijk (geen achterkanten naar landschap)	
 handhaven waardevol zicht op historische bebouwing	 nieuwe (rond)weg	 waterloop inpassen (d.m.v. groenstructuren)	
	 herinrichting wegen	 groene bufferzone	
	 herinrichting plein		
	 versterken parkeervoorziening		

Noord-Deurningen

Noord-Deurningen is een kleine kern in het noordelijk deel van de gemeente Dinkeland. De kern ligt op een steenworp afstand van de Duitse grens. Noord-Deurningen telt 1.050 inwoners en vormt een hechte gemeenschap. De basisvoorzieningen zijn in de kern aanwezig. Voor centrum en verzorgingsvoorzieningen is Noord-Deurningen op Denekamp aangewezen. Noord-Deurningen ligt op de scheidingslijn van een maten- en flierenlandschap en een jong ontginningslandschap. Ten zuiden van de kern stroomt het omleidingskanaal. De dorpsrand maakt geen contact met het omleidingskanaal. De Nordhornsestraat vormt de oostgrens van de kern. De nabijheid van de landsgrens maakt de Nordhornsestraat een aantrekkelijke vestigingslocatie voor specifieke ondernemingen (zoals bijvoorbeeld tabakzaken). De beeldkwaliteit bij de grenszone is rommelig en ongestructureerd. De grootschalige bebouwing van het tuincentrum drukt een stempel op de ruimtelijke structuur in het noord- westelijk deel van Noord-Deurningen.

BEBOUWING	WERKGEBIED	GROEN EN RECREATIE	ALGEMEEN
 historische lintbebouwing	 werkgebieden	 parken en begraafplaatsen	 weinig contact dorpsrand - landschap
 centrumgebied	 kassen	 sportterreinen en recreatiegebieden	 waardevol zicht vanuit kern op landschap
 historische bebouwing		 camping en vakantiewoningen	 waardevol zicht vanuit landschap op kern
 woonwijken			 kerk beeldbepalend
	VERKEER EN WATER		 beeldbepalende groenstructuur
	 hoofdwegen		 ontsluitingsstructuur kern
	 waterloop		
	 waterbezinkbassin		

grensovergang
"Rammelbeek"

Noord
Dieringen

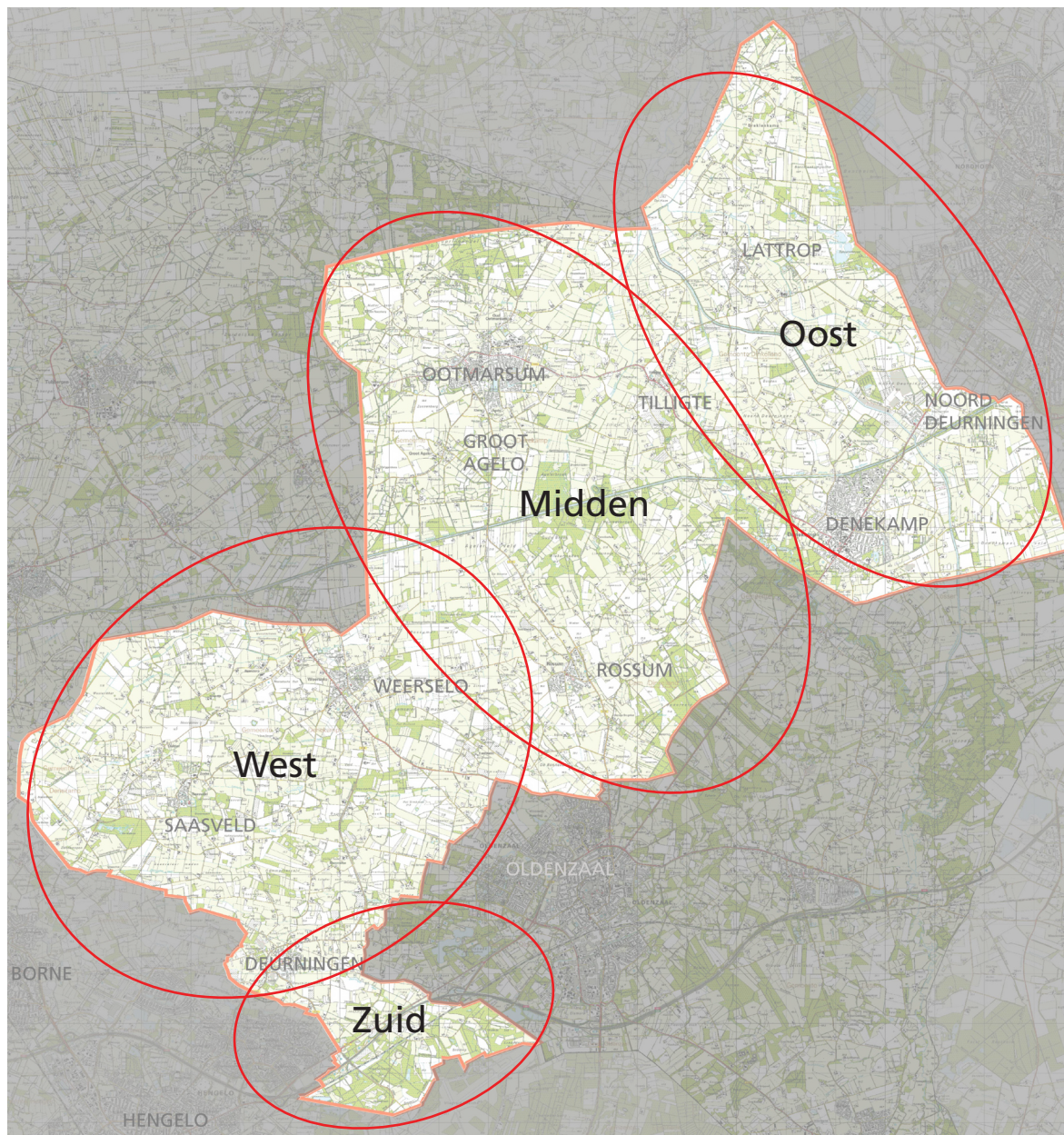
B|JO 50

Visie op hoofdlijnen Noord-Deurningen

De visie op hoofdlijnen voor de kern Noord-Deurningen is als volgt:

- Borgen woonfunctie en basisvoorzieningen voor eigen gemeenschap (kern en buurtschappen);
- Als toekomstige woningbouwlocatie is het gebied tussen de Gravenveen en het Baveldspad aangewezen (aansluitend op het huidige uitbreidingsplan);
- Tussen deze nieuwbouwlocatie en de Gravenveen als afronding dorpsrand een parkachtige inrichting met dorpsommetje en als groene buffer t.o.v. het tuincentrum;
- De plaatselijke supermarkt wordt mogelijk verplaatst;
- Ontwikkeling (grensovergang Rammelbeek met Duitsland).

BEBOUWING	WERKGEBIED	GROEN, WATER EN RECREATIE	LANDSCHAPSTYPEN BUITENGEBIED
 woningbouwlocatie	 gemengd wonen en werken	 handhaven / versterken groene dorpsrand	 essenlandschap
 extensieve woningbouw	 uitbreiding werkgebied	 handhaven waardevol zicht op landschap	 jong ontginningslandschap
 toekomstige uitbreidingsrichting woongebied	 toekomstige uitbreidingsrichting werkgebied	 handhaven waardevol zicht op dorpskern	 kampenlandschap
 ontwikkellocatie		 handhaven / versterken beeldbepalende groenstructuur	 maten en flierenlandschap
 versterken maatschappelijke voorzieningen	VERKEER	 dorpsrand landschappelijk (geen achterkanten naar landschap)	
 handhaven waardevol zicht op historische bebouwing	 nieuwe (rond)weg	 waterloop inpassen (d.m.v. groenstructuren)	
	 herinrichting wegen	 groene bufferzone	
	 herinrichting plein		
	 versterken parkeervoorziening		

2.5 Buitengebied

Dinkelland is een agrarisch-toeristische gemeente met tien kernen die veelal een eigen karakter hebben. Kenmerkend voor de gemeente Dinkelland is het unieke landschap dat is aan te merken als een kleinschalig samenhangend complex van beken, essen, kampen en moderne ontginningen. De gemeente heeft een gezonde economie die ten dele drijft op de agrarische en toeristische sector maar waarin ook zeker andere bedrijvigheid, die zowel in de kernen als het buitengebied is gevestigd, een belangrijke rol speelt. Dinkelland staat voor het duurzaam borgen en ontwikkelen van deze unieke combinatie van levende en sociaal coherente gemeenschappen, ligging en landschap, rijk historisch bezit en een gezonde weerbare economie. Voor de ruimtelijke ontwikkeling van het buitengebied betekent dit dat Dinkelland staat voor:

- Een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van het haar toevertrouwde grondgebied met respect voor het natuurlijke en culturele erfgoed;
- ‘Modern boeren in een kleinschalig landschap’: goede condities voor een goed functionerende economische sector, passend bij het karakter van Dinkelland, met bijzondere aandacht voor de agrarische sector en de toeristisch recreatieve sector.

Ten aanzien van het laatste punt worden er kansen gezien om de toeristische potenties van Dinkelland door te ontwikkelen tot een hoogwaardige toeristisch-recreatieve infrastructuur. Er zijn echter ook bedreigingen in de vorm van verrommeling van het buitengebied bij het betreden van het postagrarisch tijdperk en het bijbehorende verlies van werkgelegenheid in de agrarische sector. Ook bestaat er een ruimtelijke druk van de Netwerkstad op het Dinkellandse buitengebied. De komende jaren moet er concreet gewerkt worden aan de handhaving en de ontwikkeling van de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied. Er zullen nieuwe vormen van landschapsbeheer worden ontwikkeld als alternatief voor het teruglopende beheer door agrarische

ondernemers: vestiging in het buitengebied betekent medeverantwoordelijkheid dragen voor een goed beheer van het buitengebied.

Deelgebied 1 Midden:

- Accent op natuur en landschap in verband met ligging EHS, Natura 2000 gebieden, de stuwwallen en natuurlijke bronnen;
- Ontplooiingsmogelijkheden agrarische sector in kleinschalig landschap;
- Herstel beekdalenstructuur;
- Aanwijzing Natura 2000 gebieden in procedure 'Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek' (324 hectare), Springendal&Dal van de Mosbeek,
- ontwikkeling van aaneengesloten natuurgebieden in de brongebieden op de stuwwallen van Oldenzaal en Ootmarsum met een afwisseling van bossen, half natuurlijke graslanden, heide en half natuurlijke beekdalen;
- Versterken recreatieve trekker Ootmarsum;
- Versterken toeristische trekker natuur en cultuur (Tilligte en Denekamp).

Deelgebied 2 Oost:

- Verweving natuur en landschap. Ruimte voor de agrariër;
- Ontwikkeling ecologische verbindingzone;
- Aanwijzing Natura 2000 gebied in procedure 'Bergvennen & Brecklenkampse Veld' (146 hectare) en Dinkelland;
- Ontwikkeling groene bufferzone grensgebied Duitsland;
- Doorontwikkeling grensovergang Duitsland. Het beleid is gericht op het toestaan van functies die niet concurrerend zijn met de kernen Denekamp en Noord-Deurningen.

Deelgebied 3 Zuid:

- Ontwikkeling groene bufferzone;
- Ontwikkeling A1-zone en omgeving (zie 2.6 Visie op onderdelen);
- Versterken waterparel;

- Aanwijzing Natura 2000 gebied in procedure “Lonnekermeer”;
- Ontwikkeling vliegveld Twente / Area Development Twente

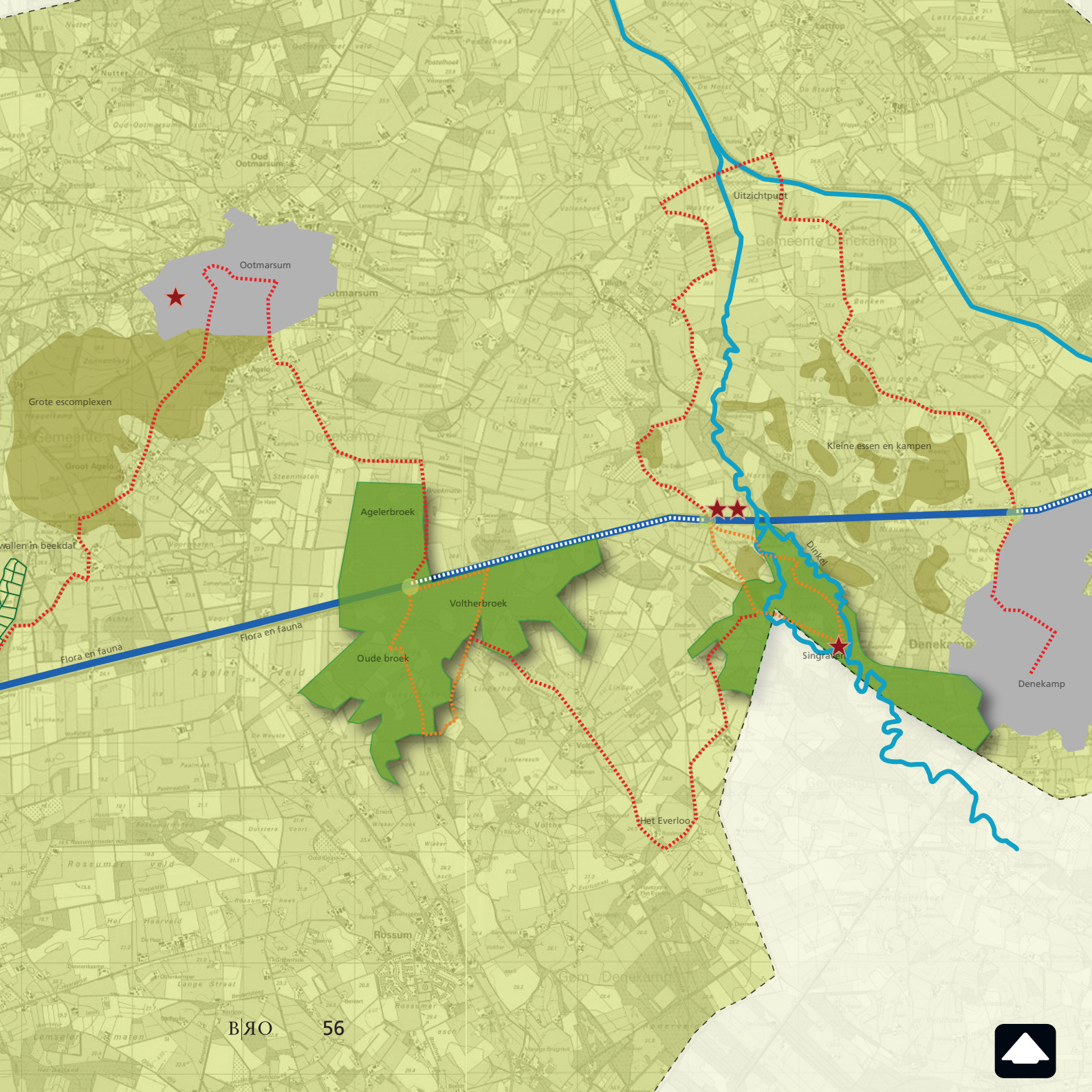
Deelgebied 4 West:

- Verweving natuur en landschap. Ruimte voor de agrariër met restricties nabij de beekdalen en ecologische verbindingzones;
- Herstellen en versterken beekdalenstructuur;
- Versterken en ontwikkelen ecologische verbindingzone;
- Aanwijzing Natura 2000 gebied in procedure Lemselermaten (56 hectare);
- Versterken toeristische trekker Weerselo (‘t Stift) en toeristische trekker natuurlijke omgeving Weerselo en Saasveld.

2.6 Visie op onderdelen

2.6.1. Visie op kanaalzone:

Ten behoeve van de ontsluiting van de Twentse industriesteden is in de 19e eeuw een stelsel van kanalen en spoorlijnen aangelegd. Een onderdeel hiervan is het 37 kilometer lange Almelo–Nordhorn kanaal dat in 1833 wordt gegraven. Later blijkt het kanaal te smal en te ondiep te zijn en raakt het kanaal Almelo–Nordhorn in verval. Sinds de sluiting voor de scheepvaart in 1960 heeft het kanaal zich tot een natuurgebied ontwikkeld met waardevolle flora en fauna door het doorsnijden van de vele bodemtypen en de diversiteit in beschutting en bezonning van oevers. Het is daarmee een belangrijk lijnvormig natuurmonument geworden met ruim 300 verschillende, veelal zeldzame, plantensoorten aan de oevers. Het kanaal doorsnijdt veel belangrijke landschappelijke karakteristieken van Dinkelland. Naast een grote landschappelijke functie heeft het ook een recreatieve waarde gekregen. De authentieke bruggen, sluizen en poortwachterwoningen hebben een aantrekkende werking.

Kanaalzone versterken als recreatieve trekpleister

Een van de hoofdkeuze van beleid is het versterken van de recreatieve en toeristische sector. Mogelijkheden liggen er om het kanaal als recreatieve trekpleister te versterken. Om van het kanaal een recreatieve trekpleister te maken is het kanaal vanuit een groter perspectief bekeken. Het doel is een 'kanaalroute' te ontwerpen waarbij het kanaal als ruggengraat dient waaraan diverse recreatieve punten zijn gekoppeld en waarbij de route doormiddel van diverse vervoersmiddelen afgelegd kan worden. Naast aantrekkelijke punten direct langs het kanaal worden hiermee ook attractieve punten vanuit de omgeving van het kanaal meegenomen in de recreatieve route. Gelijktijdig kan hiermee de kanaalroute onderdeel uitmaken van een groter routenetwerk en bestaande netwerken. Tegelijkertijd kan er ook nagedacht worden over soortgelijke routes zoals de 'stuwwallenroute', 'beekdalenroute', 'kernenroute' etcetera. Bij elk van de routes staat een landschappelijk kenmerk centraal, waarbij door variatie in bezienswaardigheden en vervoersmiddelen attractieve en interessante routes kunnen ontstaan. Door aan te haken op een groter routenetwerk kan gebruik gemaakt worden van varen (kano, roeiboot), fietsen en wandelen. Hierdoor ontstaat een grotere reikwijdte en meer variatie. Bij het gecombineerd gebruik maken van vervoersmiddelen is het van belang enkele knooppunten te realiseren waar van vervoersmiddel gewisseld kan worden.

Bij het ontwikkelen van een recreatieve route, en daarmee intensiveren van de recreatiedruk, wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van landschappelijk en ecologisch waardevolle gebieden. De aanwezigheid van deze gebieden verhoogt enerzijds de aantrekkelijkheid van het gebied, maar legt tegelijkertijd ook beperkingen op aan het gebruik hiervan. Het gaat hier met name om de natuurgebieden Agerbroek, Oude Broek en Voltherbroek en de oevers tussen het Omleidingskanaal en de Duitse grens. De kanaalroute wordt dan ook zo ingericht te worden dat kwetsbare natuurgebieden langs het kanaal zoveel mogelijk worden vermeden en voldoende bescherming plaatsvindt van oevers en ecologische gevoelige plaatsen. Het vermijden van deze punten is mogelijk door het onderbreken van de kanotocht en over te stappen op een andere route met een ander vervoersmiddel. Vanwege aanwezige natuur- en ecologische waarden zal er, naast het gebruik maken van bestaande voor-

Mogelijke beleving van een dag recreëren rondom het Almelo-Nordhorn kanaal

zeningen, voornamelijk ingezet worden op het realiseren van kleinschalige voorzieningen, omdat grootschalige ontwikkelingen niet in het landschap lijken te passen. Hier kan, naast de bestaande voorzieningen, gedacht worden aan knooppunten waar vervoersmiddelen gewisseld kunnen worden, eet- en drinkgelegenheden langs de route en bij de knooppunten, aanlegsteigers, vissteigers etcetera.

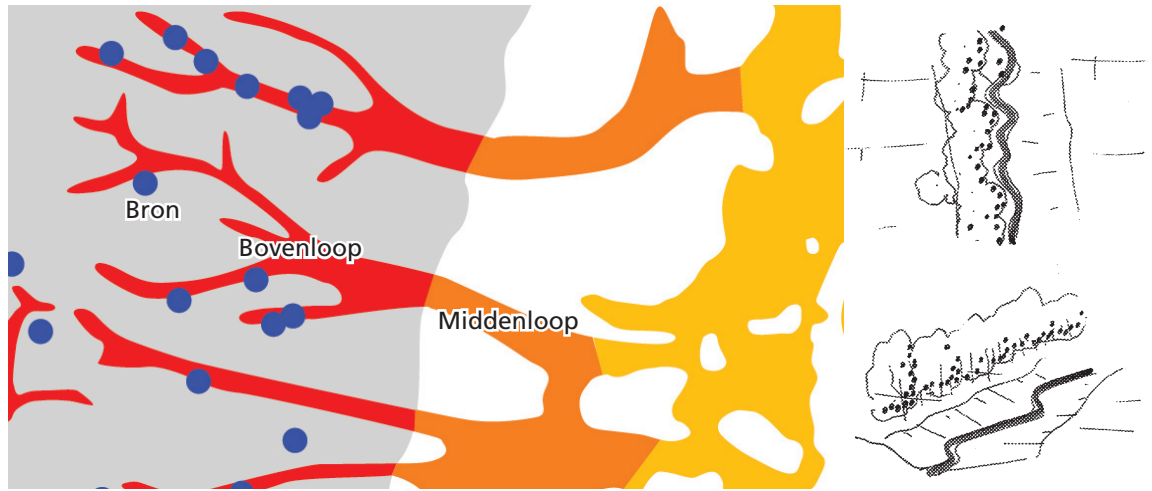
Kruising beken en kanaal

Het kanaal vormt een barrière voor een aantal beken, waarvoor idealiter onderdoorgangen voor worden gemaakt. Op structuurvisieniveau zijn de consequenties hiervan niet eenvoudig inzichtelijk te maken, nadere studie in samenwerking met het Waterschap Regge en Dinkel is dan ook vereist.

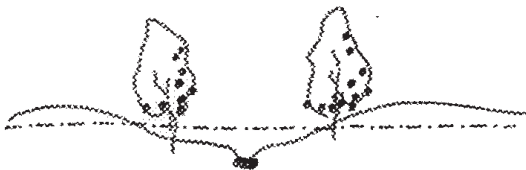
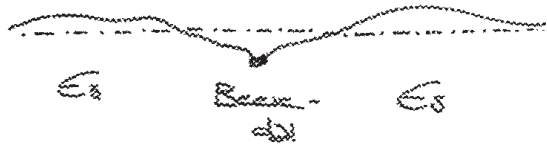
Invulling Kanaalroute

Bij de invulling van de route is het kanaal als kenmerkende drager beschouwd waarlangs zich diverse activiteiten afspelen. Langs deze route komen, binnen een zone van 3,5 kilometer vanaf het hart van het kanaal de volgende punten in aanmerking als attractieve punten:

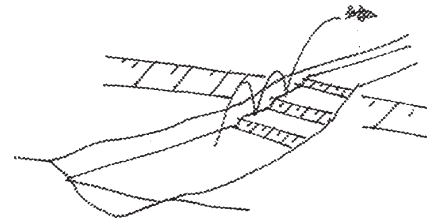
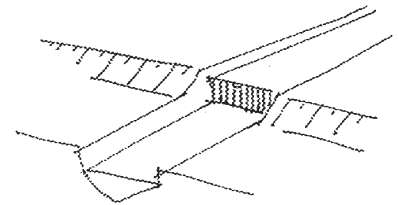
- **Kernen:** 't Stift, Ootmarsum, Denekamp
- **Essenlandschap / landbouw:** grote escomplexen Groot Agelo, houtwalcomplexen ten zuiden hiervan, kleine escomplexen ten noorden van Denekamp
- **Natuur:** Agelerbroek, Oud Broek, Voltherbroek, oevers van Almelo-Nordhorn kanaal, rivier de Dinkel
- **Monumenten:** het Sluizenhuisje (splitsing Dinkel – Bijdinkel en confrontatie Almelo- Nordhorn kanaal – Dinkel), landgoed Singraven, grens- of poortwachterhuisjes, overige monumentale panden, bruggetjes, sluizen
- **Bijzondere plekken:** grensgebied Nederland-Duitsland
- **Verblijfaccommodaties:** campings, recreatieparken etcetera
- **Horeca:** cafés, restaurants
- **Knooppunten:** overstapplaatsen

Opbouw van een beekdal

Beekbegeleidende beplanting voor herkenbaarheid en natuurontwikkeling

Aanleg van ecologische oevers en een vistrap

In de zone langs het kanaal, zoals bijvoorbeeld bij 't Stift, liggen diverse campings die als vertrek- en eindpunt kunnen dienen voor de kanaalroute. De route is zodanig gecomponeerd dat varen, fietsen en wandelen zoveel mogelijk worden afgewisseld. Daarnaast is de lengte en duur van het onderdeel aangepast aan de inspanning die geleverd dient te worden en de mate van beleving die behaald kan worden. Zoveel mogelijk wordt aangetakt op bestaande routes, waardoor diverse variaties mogelijk zijn. Bij het voor de kleine recreatievaart weer bevaarbaar maken van het Almelo-Nordhorn wordt aandacht besteed aan enkele belemmeringen zoals de vele bruggen en dammen en de beperkte breedte en diepte van het kanaal door dichtslibbing.

2.6.2. Visie op beekdalen:

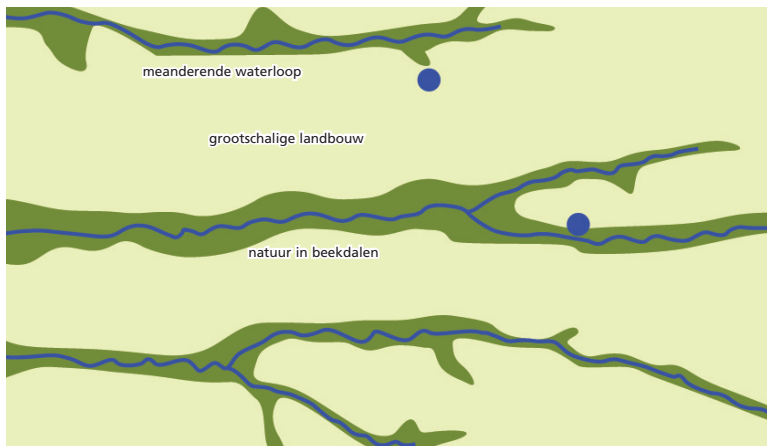
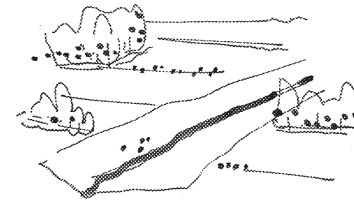
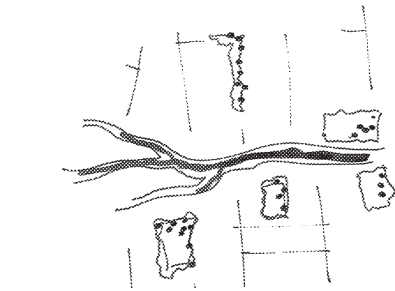
Het water in Dinkelland heeft altijd een belangrijke rol in het landschap gespeeld. Tot halverwege de 20e eeuw uitte dit zich in een herkenbaar landschap van besloten beekdalen (grasland met houtwallen), open heidevelden en essen en kampen (bol-lende akkers). Het abiotische systeem was herkenbaar doordat het zich uitte aan de bovengrond. In het huidige landschap is veel van de herkenbaarheid van het beeksysteem verloren gegaan. Het gehele landschap is drastisch ontwaterd en het watersysteem is onderdanig geworden aan de landbouwontwikkelingen. Het beleid van de gemeente is gericht op versterken en aanzetten van deze beekdalen in combinatie met het behoud van de agrariër in het gebied. Hiervoor worden de handen ineen geslagen met het Waterschap Regge & Dinkel, waarmee een afsprakenkader is vastgesteld (zie ook 4. Uitvoeringsparagraaf).

Herkenbaarheid

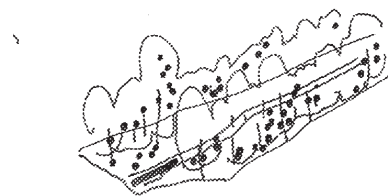
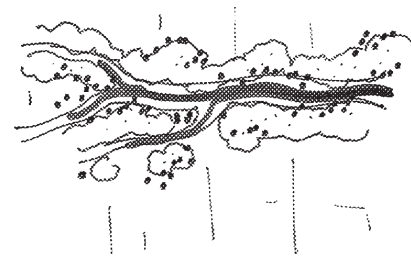
Om het landschapstype weer herkenbaar te maken is gekozen om het beeksysteem

Huidige situatie: gafragmenteerde landbouw en natuur

Streefbeeld: aaneengesloten landbouw, natuur in beekdalen

in het landschap weer ruimtelijk aan te zetten. Hiermee wordt niet bedoeld de oude verschijningsvorm van beekdalkamers weer terug te halen, maar de herkenbaarheid van het systeem te vergroten door onderscheid in het landschap aan te brengen.

Een beekverloop kan worden onderscheiden in een bovenloop, middenloop en benedenloop (overstromingsvlakte). Bronnen en beken zijn de belangrijkste kwaliteiten van het gebied. De bron en bovenloop bevinden zich veelal op de stuwwalcomplexen. De middenlopen van de beekdalen lopen van de stuwwalflanken tot aan de lager gelegen overstromingsvlakten. Deze patronen zijn in de huidige situatie grotendeels omringd door landbouwgronden op de essen en voormalige heidevelden. Voorheen kenmerkte deze middelloop zich door fijnmazige houtwal- en houtsingelstructuren met gras- en hooilanden. De benedenlopen van het beekdalsysteem bevinden zich in de lager gelegen delen van het landschap en vormen de uitlopers van de beken. Elk onderdeel van het beekdal heeft eigen ontwikkelingsmogelijkheden voor natuurtypen door de diversiteit in geologische ondergrond, waterhuishouding en bodemsoort. De verdeling in bron, boven-, midden-, en benedenloop dient als basis voor een duidelijk herkenbaar landschappelijk patroon. Door het scheppen van goede voorwaarden voor natuurontwikkeling en het per onderdeel laten variëren van vormen van beslotenheid kunnen de gebieden zich zowel van elkaar, als van de omgeving onderscheiden.

Voorgesteld wordt de bovenlopen open te houden en te voorzien van lage vegetatie en de middenlopen aan te zetten met besloten beplanting. Op die manier wordt gerefereerd aan de historie en wordt de herkenbaarheid teruggebracht. De overgang van de open bovenloop naar de besloten middenloop versterkt de herkenbaarheid van de overgang van de stuwwallen naar het omringende gebied. Voor de benedenlopen wordt voorgesteld deze, gelijk aan de lage delen, te beplanten met een half open-besloten vegetatie. Deze zullen in hun verschijningsvorm herkenbaar moeten zijn als onderdeel van het beeksysteem en daarmee gerelateerd zijn aan de boven- en middenlopen.

Natuur- en landschapsontwikkeling

Het aanzetten van de beekdalen zal de natuur- en landschapsontwikkeling stimuleren. Hierdoor krijg je meer variatie in natuur en landschap door extremen in voedselrijkdom te vergroten. Dit door extremen in ondergrond te accentueren, te behouden en laten ontwikkelen tot natuurgebied. Ingrepen die gedaan moeten worden zijn:

- Zone vrijhouden aan weerszijden van de beek;
- Rechtgetrokken beken waar mogelijk weer laten meanderen;
- Bekken voorzien van beplanting aan de randen;
- Beekdalen laten onderscheiden t.o.v. omgeving;
- EHS concentreren op het beekstelsel, het nieuwe casco; de beekdalen vormen een robuust landschappelijk raamwerk. Als onderdeel van de EHS zijn de beekdalen zowel positief voor natuur, water, recreatie en landschap als voor de landbouw. Goede landbouwgrond blijft beschikbaar voor toekomstboeren;
- Herinrichting en natuurlijk beheer van beekdalen.

De inrichting van een beekdal is locatiegebonden. De stroomgebiedsactieplannen (STAP's²), het Waterbeheerplan 2010-2015 en de Kaderrichtlijnwater zijn hiervoor leidend.

De gemeente Dinkelland heeft zes waterlichamen waarop maatregelen op grond van de Kaderrichtlijn Water (KRW) van toepassing zijn met bijbehorende ingrepen;

1. Geelebeek: 5 meter beekbegeleidende stroken aan weerszijden
2. Dinkel: 25 meter beekbegeleidende stroken aan weerszijden
3. Tilligterbeek: 15 meter beekbegeleidende stroken aan weerszijden
4. Lolee-Spikersbeek: 5 meter beekbegeleidende stroken aan weerszijden
5. Oude Bornsebeek (Deurningerbeek): 15 meter beekbegeleidende stroken aan

² STAP's in de Gemeente Dinkelland zijn Hollandse Graven, Roelinksbeek / Voltherbeek, Benedendinkel/Omleidingskanaal, Denekamp Zuid, Saasvelderbeek, Middensloot, Reutumerbeek, Flingenerbeek, Geestense Molenbeek, Markgraven.

weerszijden

6. Gammelkerbeek: 5 meter beekbegeleidende stroken aan weerszijden

Voor de Oude Bornse Beek, en de Gammelkerbeek worden startdocumenten voor de KRW opgesteld. Voor de waterparel Deurningerbeek is door het Waterschap een afzonderlijk streefbeeld opgesteld.

Naast de zes waterlichamen zijn er nog diverse andere beken in Dinkelland die het landschap gevormd hebben maar niet aangemerkt zijn als waterlichaam voor de maatregelen op grond van de KRW. De middellange termijnvisie van het waterschap geeft ten aanzien van diverse beken een toekomstige opgave te zien in de vorm van een StroomgebiedsActiePlan (STAP). In hoeverre die visie wordt overgenomen in het nog vast te stellen Gemeentelijk Waterplan kan op dit moment nog niet worden beantwoord.

Voor de volgende waterlopen en beekdalen zijn maatregelen aan de orde of visies worden ontwikkeld door het Waterschap Regge en Dinkel;

- de Molenbeek
- de Weerselerbeek
- de Eschmedenbeek
- de Middensloot
- de Rossumerbeek
- de Kropsbeek
- de Deurningerbeek
- en het kanaal Almelo-Nordhorn.

Inrichtingsmaatregelen aan en langs beken en watergangen van de legger dienen altijd afgestemd te worden met het waterschap.

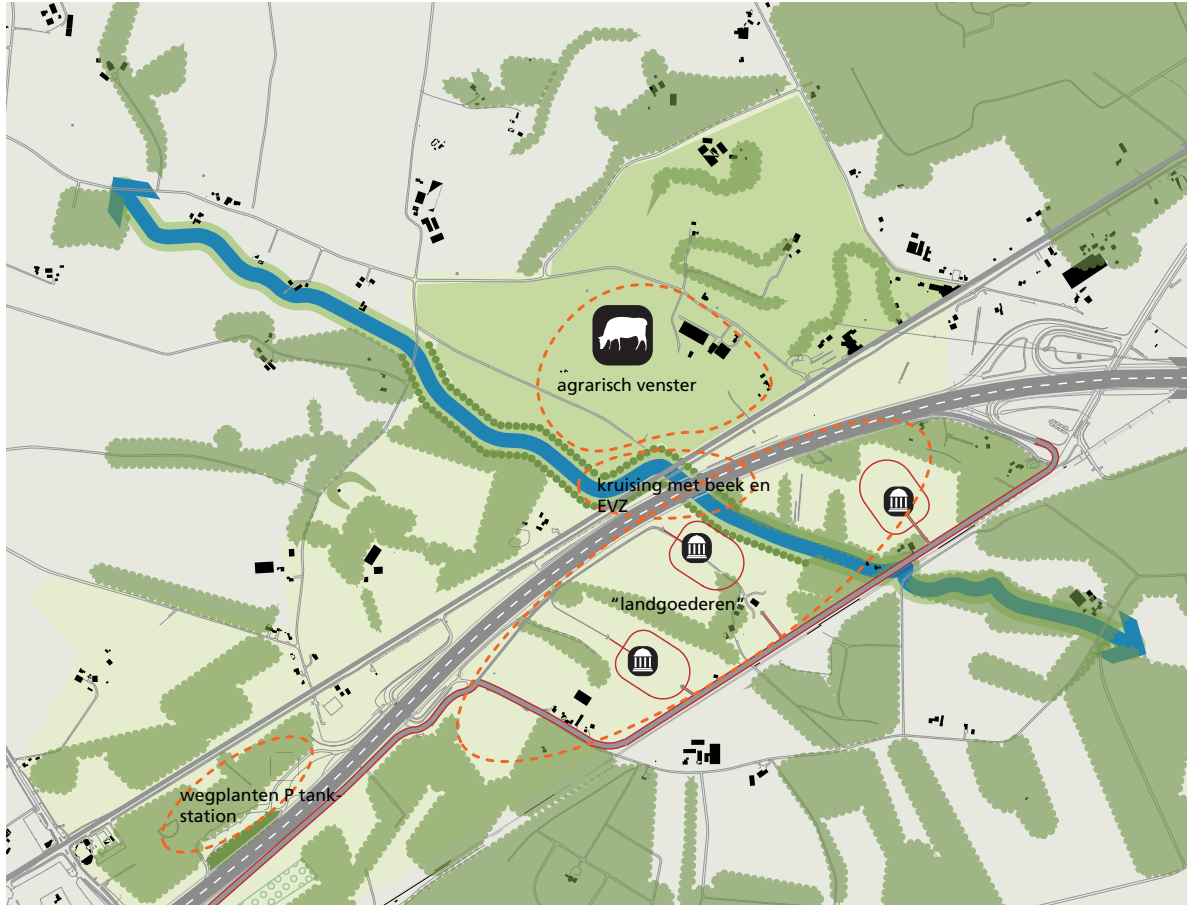
Snelweg A1

2.6.3. Visie op A1-zone:

De rijksweg A1 is een Nederlandse autosnelweg, die begint bij Watergraafsmeer aan de oostkant van Amsterdam en eindigt ter hoogte van De Lutte aan de Duitse grens, waar deze snelweg doorgaat als Bundesautobahn 30 richting Osnabrück. De A1-zone zal het visitekaartje van Dinkelland worden. Het verkeer over de rijksweg beleeft hier in een korte tijd (enkele minuten) de gemeente Dinkelland met het landschap aan weerszijden van de weg. Hier kom je het Nationaal Landschap Noordoost Twente in, je rijdt langs de stuwwal, het vliegveld en je kruist een beek. Het beeld wordt in sterke mate bepaald door de ruimtelijke massa's van de bossen, door de bedrijvigheid op de grens van Oldenzaal en Enschede en het tankstation. De rijksweg A1 heeft een sterke aantrekkingskracht op bedrijvigheid, de vrees bestaat dan ook dat minder krachtige ruimtelijke dragers in de loop van de tijd plaats gaan maken voor bedrijfspanden. Dit is een algemeen verschijnsel in Nederland; de snelweg fungeert als een katalysator voor verstedelijking, en soms ook voor verrommeling van het landschap. Vanuit het Rijk is er een toenemende belangstelling voor de ruimtelijke kwaliteit van de snelwegomgeving. Dat de snelweg een belangrijke rol speelt in de beleving van het landschap blijkt uit de structuurvisie Zicht op mooi Nederland van het Rijk³:

“Ruim driekwart van de Nederlandse huishoudens heeft minimaal één auto ter beschikking en driekwart van onze dagelijkse mobiliteit leggen we af als autobestuurder of passagier. Van de tijd die mensen aan mobiliteit besteden, wordt een steeds groter deel in de auto en op de rijkswegen doorgebracht. Op sommige delen van de snelwegen passeren meer dan 100.000 auto's per etmaal. Hiermee is de snelweg één van de meest intensief gebruikte openbare ruimten: het zicht vanaf de snelweg is mede bepalend voor de waardering van de ruimtelijke kwaliteit van stad en land. De ervaring die mensen opdoen van het landschap via de snelweg wordt steeds belangrijker. Ook dit dwingt er toe om zeer zorgvuldig om te gaan met ont-

³ concept structuurvisie “Zicht op mooi Nederland, structuurvisie voor de Snelwegomgeving”, het Rijk, 2008

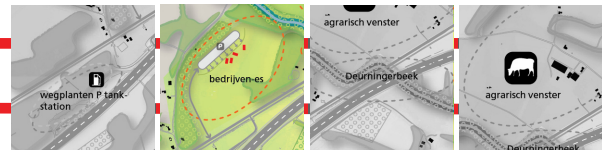
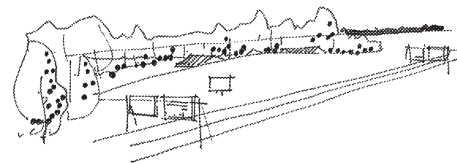
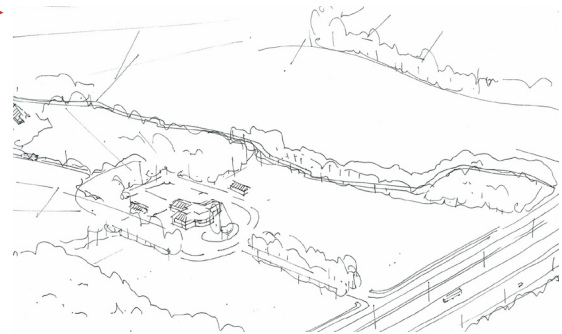
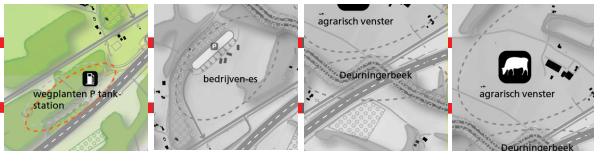
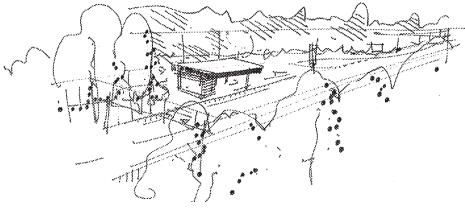
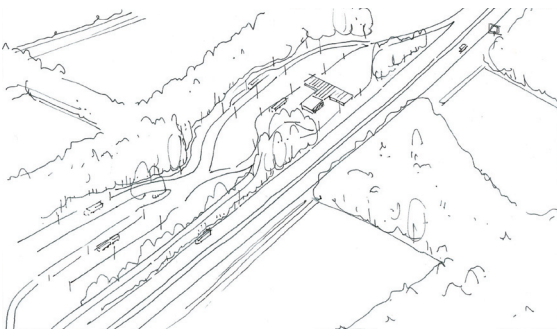

werp en inpassing.”

Het Rijk heeft het doel om de ruimtelijke kwaliteit van de snelwegomgeving te verbeteren en de herkenbare en kenmerkende landschapskwaliteiten van de omgeving rondom de snelweg -veilig te stellen voor de toekomst, door middel van het aanwijzen van “snelwegpanorama’s”. Dit zijn gebieden langs snelwegen met zicht op waardevol en karakteristiek landschap. Door deze langjarige planologisch (juridisch) te beschermen wordt grondspeculatie voorkomen en ruimtelijke en economische kansen voor functies (zoals landbouw, recreatie, natuur) geboden die de landschapskwaliteiten, waaronder openheid en cultuurhistorische waarden, waarborgen. Provincies worden gestimuleerd om op basis van een eigen structuurvisie op de snelwegomgeving panorama’s aan te wijzen. Het rijk selecteert zelf nationale snelwegpanorama’s in de Nationale Landschappen binnen de Nationale ruimtelijke hoofdstructuur waarvoor zij een resultaatsverantwoordelijkheid neemt. De provincies werken beleid voor deze negen gebieden uit, binnen het regime voor de Nationale Landschappen en zorgen er voor dat de zichtbaarheid van de kernkwaliteiten vanaf de snelweg gegarandeerd blijft. In het Nationaal Landschap Noordoost Twente is vooralsnog geen snelwegpanorama aangewezen. Het landschap rondom de rijksweg A1 in de gemeente Dinkelland is echter wel de enige plek waar het Nationaal Landschap beleefbaar is vanaf de snelweg, en het voldoet grotendeels aan de gedefinieerde kernkwaliteiten: beleving van de stuwwal in combinatie met de beek, de houtwallen en bossen. Over een lengte van 4,35 km krijgt de inzittende van een auto circa 120 seconden de tijd om een indruk te vormen van het landschap. Dit is aan de lange kant volgens de systematiek van de zogenoemde zichtbaartijdskaarten. Hierop is de zichtbaarheid van het landschap vanaf de snelweg in tijd en ruimte af te lezen. De tijd dat het landschap kan worden overzien varieert van blauw (6 seconden) via geel (40 seconden) tot rood (150 seconden)⁴.

4

www.nationalelandschappen.nl Snelwegpanorama’s in Nederland, Ruimtelijk Planbureau, 2006

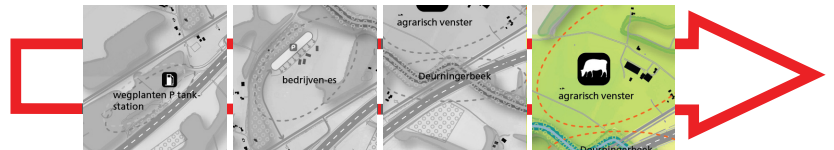
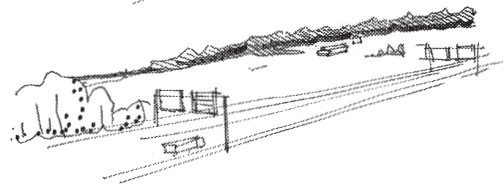
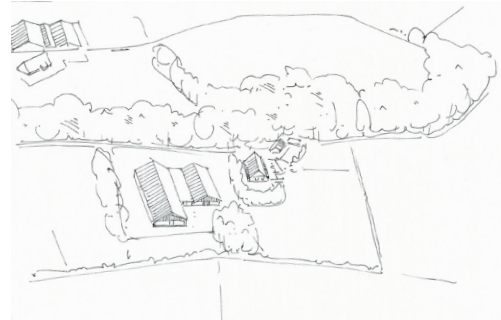
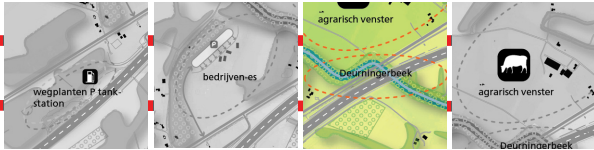
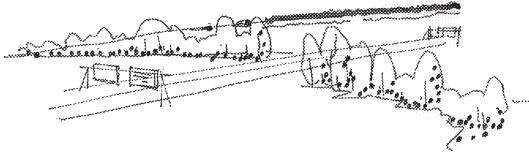
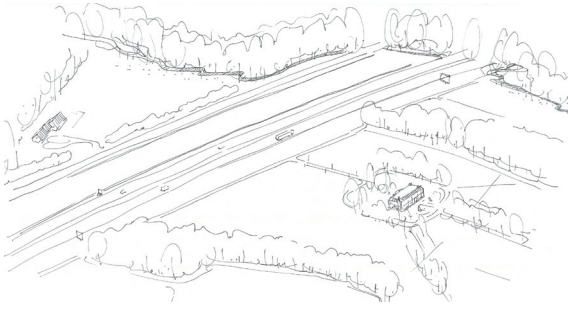
Het is goed mogelijk om de A1-zone in de gemeente Dinkelland voor te dragen als snelwegpanorama, met als doel het tegengaan van oprukkende verstedelijking in de vorm van identiteitsloze blokkendozen langs de snelweg, het beleefbaar maken van de entree tot het Nationaal Landschap, en het tot uiting brengen van de groene agrarisch en recreatieve uitstraling van de gemeente. Dit kan gecombineerd worden met het realiseren van een noord-zuid gerichte ecologische verbindingzone. Om hiervoor de steun van het Rijk te krijgen moet het snelwegpanorama voldoen aan de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap Noordoost Twente. Dit kan geschieden door middel van een sequentie van vier thematische landschaps-vensters die een uitdrukking geven aan de identiteit van Dinkelland, op basis van de kernkwaliteiten van het Nationaal landschap.

Deze doelstelling sluit naadloos aan bij de ambities zoals ze in de Omgevingsvisie Overijssel zijn geformuleerd, namelijk het versterken van het contrast tussen dynamische en luwe gebieden versterken door het infrastructuurnetwerk (kwaliteitsambitie 5). Dit wordt het “parkway” concept genoemd, en levert mooie confrontaties en belevenissen op door het contrast tussen snelheid en “trage” landschappen.

Waar de A1 de gemeente Dinkelland kruist is sprake van een luw gebied wat contrasteert met de stedelijke polen Hengelo en Oldenzaal. Dit gebied vertegenwoordigt ook vrijwel alle aspecten van het Nationaal Landschap Noordoost – Twente;

“Voor het Nationaal Landschap Noordoost-Twente geldt dat de bijzondere kwaliteiten juist in combinatie met ontwikkeling versterkt kunnen worden. Landbouw blijft de drager van dit landschap: goed boeren in een kleinschalig landschap met kenmerkende beken. Gemeenten maken met elkaar keuzes voor de ontwikkeling van woon- en werklocaties, waarbij de karakteristiek van het landschap, de toeristische routenetwerken en de veerkracht van het watersysteem worden versterkt en wordt gewerkt aan de realisatie van de EHS ⁵.”

5 Bron: Omgevingsvisie Overijssel deel I: Visie en uitvoeringsprogramma voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van de provincie Overijssel (2.7.1 Zuidoost-Overijssel: Twentse zandgronden, p 54)

De doelstelling is om al de genoemde aspecten in de zogenoemde vensters te behouden en waar mogelijk te versterken.

Venster 1

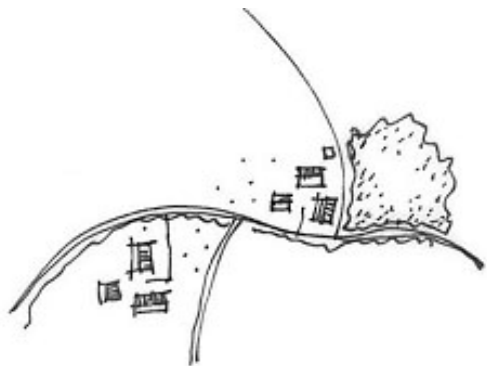
Het meest opvallende element langs de snelweg in dit venster is het tankstation met bijbehorend parkeerterrein voor vrachtwagens, ter hoogte van het Lonnekermeer. Dit past niet bij het karakter van de omgeving en de groene uistraling van het Nationaal Landschap. Het verdient de voorkeur om het parkeerterrein weg te planten. Door de aanwezigheid van de bossen en een boomkweker langs de snelweg wordt de ruimte als het waren samengeknepen en ontstaat een gevoel van beslotenheid in een bosachtige omgeving. Dit venster vormt de drempel naar het Nationaal Landschap en vormt een contrast met de relatieve openheid van het volgende venster. Dit is ook de aangewezen plek voor het bekende “bruine bord” waarmee de entree van het Nationaal Landschap Noordoost Twente wordt gemarkeerd.

Venster 2

Het tweede venster heeft het thema “kleinschalig, luw natuurlandschap”. Het gebied ten zuiden van de A1 heeft een karakteristieke kamertjesstructuur door de aanwezigheid van bossen die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur. Hierdoor heeft het gebied grotendeels een natuurfunctie en kan het uitdrukking geven aan de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap. Hierbij moet gedacht worden aan het kleinschalig, geaccidenteerd landschap, het groene karakter en de nachtelijke duisternis. Functies die dit beeld niet ondersteunen hebben geen plaats in dit venster, zoals Intensieve agrarische en economische functies en boomkwekerijen.

Venster 3

Beken en waterlopen zijn onlosmakelijk verbonden met het Twentse Landschap en horen bij de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap Noordoost Twente. Langs

de rijksweg A1 is de Deurninger Beek gelegen. De beek doorkruist de rijksweg A1 op een onopvallende manier. Door de beek een verticale component te geven in de vorm van een begeleidende groenzone met bomen wordt de kruising voelbaar op de snelweg. Om het contrast te versterken moet in de directe omgeving gekapt worden. Bijkomend voordeel is dat de Deurninger Beek en de begeleidende zone van opgaand groen en kruidenrijke oevers kunnen gaan dienen als ecologische verbindingzone. Op dit moment maakt het leeuwendeel van het landschap ten zuiden van de rijksweg A1 deel uit van de ecologische hoofdstructuur, maar is er nog geen verbinding met het landschap in het noorden. Beken vormen met hun doorgaande karakterstructuur een uitgelezen kans ecologische en landschappelijke verbindingen te creëren.

Venster 4

Venster 4 heeft als thema het karakteristieke agrarische Twentse landschap. Hoofdbestanddeel is de landschappelijke openheid, die incidenteel wordt onderbroken door landschapselementen zoals houtwallen, maten en bosjes. De agrariërs zijn de dragers van dit landschapstype, zij zorgen dat het landschap open blijft en dragen zorg voor het onderhoud van karakteristieke landschapselementen. Hierdoor krijgen voorbijgangers de mogelijkheid ver het landschap in te kijken. Op dit moment staat op veel plaatsen de bosrand tot aan de snelweg, waardoor dit aspect van het Twentse landschap onvoldoende aan bod komt. De locatie dient vrijgemaakt te worden voor een grote agrarische ondernemer. Deze kan de openheid van het landschap garanderen simpelweg door zijn vak uit te oefenen. Hier wordt een dieper doorzicht geboden naar landschap en duidelijke indruk gegeven van de agrarische identiteit van het gebied. Idealiter wordt dit gedaan op de helling van de stuwwal van Oldenzaal om het niveauverschil beter beleefbaar te maken. Er ontstaat een duidelijk contrast tussen de besloten bosgebieden en de open, glooiende agrarische gebieden.

2.6.4. Visie op transformatie vrijkomende agrarische bebouwing:

Het platteland verandert. Veel boeren stoppen ermee. Ze verkopen hun land aan collega's die willen groeien. Steeds vaker komen gebouwen leeg te staan. Tegelijkertijd kopen burgers vaak de vrijgekomen boerenerven. Gemeentelijk beleid moet bijdragen aan het realiseren van nieuwe economische dragers en ruimte bieden voor een verbreding van bestaande economische dragers in het landelijk gebied. Het gemeentelijk beleid heeft een sociaal-economisch hoofddoel. Daarnaast dient het ter voorkoming van verval en verkrotting van agrarische bedrijfsgebouwen in het landelijk gebied. De verruiming van de mogelijkheden mag in elk geval niet leiden tot afbreuk van de ruimtelijke kwaliteit.

Er zijn al enkele regelingen voor in het leven geroepen zoals "rood voor rood" en "rood voor groen". Op hoofdlijnen hierna een weergave op van recentelijk vastgesteld gemeentelijk beleid voor het benutten en transformeren van vrijkomende agrarische bebouwing. De nota's maken deel uit van de bijlagen bij deze structuurvisie.

Beleidsnota Vrijkomende Agrarische Bedrijfsgebouwen + in het landelijk gebied" *(VAB-beleid+)*

Deze beleidsnota is van toepassing op alleen aanvragen met betrekking tot andere activiteiten dan agrarische in vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen. Van een vrijkomend agrarisch bedrijfsgebouw is sprake als een gebouw minimaal 3 jaar voor een agrarische functie in gebruik is geweest. Daarnaast is de nota van toepassing op bedrijfsgebouwen in het landelijk gebied die uit andere functies zijn vrijgekomen, zoals paardenhouderij en niet agrarische bedrijfsgebouwen. Het moet daarbij gaan om gebouwen die minimaal 3 jaar als zodanig in gebruik zijn geweest. De nota biedt ruimte voor de dag- en verblijfsrecreatieve sector en be- en verwerken van agrarische producten.

Uitgangspunt bij het VAB-beleid is dat de uitstraling van het erf en het landelijk gebied niet wijzigt, omdat de activiteiten binnen de bedrijfsgebouwen plaatsvinden. Binnen het gemeentelijk VAB-beleid zijn – onder voorwaarden en tot een omvang van maximaal 500m² diverse functies mogelijk, zoals meubelmakerijen, caravanstalling, beautycentrum/salon, boerderijkamers en kaasmakerijen etc. Enkele voorwaarden zijn met name dat detailhandel in de panden niet is toegestaan evenals

de buitenopslag van goederen. Ook mag de nieuwe activiteit geen andere functies belemmeren en is een extra (bedrijfs)woning niet toegestaan.

Beleidsnota "Woonzorgaccommodaties in het Buitengebied"

De komende jaren is een toename te verwachten van de ruimtevrage van zorgdoelgroepen zoals hoogbejaarden, gehandicapten en mensen met een psychiatrische stoornis. Een groot deel van deze vrage zal worden opgevangen in de stedelijke gebieden, maar ook de vrage naar kleinschalige woonvoorzieningen in het landelijk gebied neemt toe. De beleidsnota "woonzorgaccommodaties in het buitengebied" vormt de basis om dergelijke aanvragen te toetsen vanuit het ruimtelijke spoor. Bebouwing en zorg dienen ondermeer aan de volgende randvoorwaarden te voldoen:

Alleen aan kleinschalige woonzorginitiatieven wordt medewerking verleend. De bestaande bebouwing blijft daarbij leidend. Uitbreiding van bebouwing is niet aan de orde. Het moet geen om groepswonen en niet om zelfstandige wooneenheden. De zorg moet geleverd worden door een AWBZ erkende zorginstelling en de doelgroepen die ter plekke gehuisvest worden moeten onder de AWBZ zorg valen.

Beleidsnotitie "Transformatie vrijkomende agrarische bebouwing in Dinkelland: ruimtelijke voorwaarden"

In het buitengebied van Dinkelland wordt er enerzijds ruimte geboden aan agrarische activiteiten. Anderzijds wordt er en met name centraal in de gemeente ruimte gereserveerd voor natuur- en landschapontwikkeling binnen de EHS. In al de deelgebieden zullen boerenerven vrijkomen. Er zal een afweging moeten plaatsvinden met betrekking tot het transformeren van die erven tot woonerf. Aan welke voorwaarden moeten die (voormalige) agrarische erven voldoen om in aanmerking te komen voor die transformatie. En vervolgens hoe moet dan die transformatie vorm worden gegeven.

In de *beleidsnotitie "Transformatie vrijkomende agrarische bebouwing in Dinkelland: ruimtelijke voorwaarden"* is het afwegingskader opgenomen.

De gemeente staat daarbij voor de volgende afwegingen:

1. Aan welke voorwaarden moeten (voormalig) agrarische erven voldoen om in aanmerking te komen voor transformatie tot (boeren)woonerf, met betrekking tot;

- Locatie
- Opbouw en type erf
- Type, verscheidenheid gebouwen?

2. Hoe moet die transformatie worden vormgegeven?

Toetsing van geschikte woonlocaties vindt –na goedkeuring en vaststelling– aan de hand van de beleidsnotitie plaats.

‘Wat wordt verstaan onder de term boeren(woon)erf?’:

Het boerenerf bestaat uit boerderij, bijgebouwen en alle onbebouwde ruimte direct hieromheen. Dit geheel wordt ook wel erfensemble genoemd. Een boerderij bestaat uit een woonhuis en bedrijfsgebouwen. Vroeger was dit altijd één geheel. In de loop van de tijd zijn woonhuis en bedrijfsgebouwen steeds meer los van elkaar komen te staan. Op het erf spreken we vaak van ‘de boerderij’ als we de woning bedoelen. Dat is in de meeste gevallen ook het hoofdgebouw op het erf. De bedrijfsgebouwen zijn dan de bijgebouwen. Bijgebouwen zijn in materiaalgebruik en detaillering ondergeschikt aan het hoofdgebouw. Of ze ook in vorm en grootte ondergeschikt zijn, hangt af van de streek.

Direct rondom de gebouwen ligt de onbebouwde grond van het bedrijf: het erf. Een erf is ingericht volgens een bepaalde systematiek. Bij een erf wordt onderscheid gemaakt in:

- erfstructuur: de manier waarop gebouwen, beplanting en water op een erf zijn gegroepeerd, en;
- erfinrichting, zoals beplanting in siertuin of boomgaard, type verharding, erfafscheiding of verlichting.

Randvoorwaarden:

- Erven die op de lijst karakteristieke panden van de gemeente Dinkelland voorkomen, komen in aanmerking voor transformatie tot woonerf. Dit zijn erven waarop zich minimaal één of meer cultuurhistorisch waardevolle gebouwen (vaak van voor 1945) bevinden.
- De transformatie is alleen mogelijk op erven in mixlandschappen. Hier spelen geen beperkingen die wel voorkomen in landbouwwontwikkelingsgebieden, EHS, Natura 2000-gebieden en -in mindere mate- open landschappen (jonge ontginningen).
- Er moet sprake zijn van meerwaarde voor de omgeving. Deze is te verkrijgen door het aanbrengen van ontbrekende schakels in de recreatieve infrastructuur: uitbreiding van of aansluiting met bestaande wandel- en eventueel fietsroutes (bijvoorbeeld herstel van een kerkepad).
- De gemeente streeft naar maximaal twintig woonerven. In verband met de volkshuisvestingsvraag gaat de voorkeur uit naar erven in de omgeving of aan de randen van kernen. Het aantal wooneenheden per erf is maximaal acht.

“Wanneer is een agrarisch erf geschikt om te transformeren tot woonerf?”

Deze vraag wordt beantwoord op drie niveaus: landschap, erf en gebouwen.

Landschap

- De afstand tot andere erven moet zodanig zijn dat een goede privacy is te waarborgen
- De infrastructuur moet voldoende zijn voor een goede toegankelijkheid van het erf. Wegen moeten de (veranderde) verkeersbewegingen goed kunnen opvangen
- Eventuele routes over het erf moeten lopen over het openbare deel
- De mogelijkheid tot onderhoud van omringende landschapselementen door de bewoners van het woonerf moet altijd worden onderzocht.

Erf

Erfstructuur

- Op het erf is een min of meer herkenbare ordening aanwezig:
- Er is een indeling in 'voor' en 'achter'
- Er is een ordening van gebouwen, beplanting en verharding
- Deze ordening leidt tot eenheid en samenhang.

Erfinrichting

- De bestaande erfinrichting is leidend (aanwezigheid van verschillende typen beplanting en verharding bijvoorbeeld), maar zal door de transformatie moeten worden aangepast aan het nieuwe gebruik.

Bebouwing

- Op het erf zijn meerdere gebouwen aanwezig, die samen een ensemble vormen
- Het erfensemble kan bestaan uit gebouwen uit verschillende perioden ('tijdslagen')
- Het erf is een eenheid dankzij deze verscheidenheid van gebouwen
- De afstand tussen de gebouwen kan variëren van tien tot vijftig meter
- Het erf bestaat uit een hoofdgebouw en een of meerdere bijgebouwen

Ruimte

- Het erf wordt door één oprit ontsloten, eventueel is er een ondergeschikte tweede toegang.
- Het moet mogelijk zijn om op het erf een indeling te maken in (semi-) openbare en privéruimtes
- De toekomstige openbare ruimte is meestal in het centrum van het erf gelegen, mogelijkheden voor privéruimtes liggen aan de buitenzijden van het erf

Bepanting

- Aanwezigheid van bepanting op en rond het erf is een voordeel: deze moet verbindend werken en niet scheidend.

Gebouwen

- Het hoofdgebouw onderscheidt zich van de overige gebouwen; dit is in de meeste gevallen de boerderij. Bij voldoende volume kunnen hierin meerdere wooneenheden worden ondergebracht.
- Alle soorten –grotere– bijgebouwen (van kapschuur tot varkensschuur) komen in aanmerking voor transformatie tot wooneenheid. De cultuurhistorische betekenis is daarbij niet van doorslaggevend belang.
- Bij voorkeur krijgt één van de aanwezige bijgebouwen de functie als gezamenlijk garage/berginggebouw. Nieuwbouw kan worden toegevoegd als dit nodig is.

'Hoe moet de transformatie plaatsvinden?'

Landschap

Transformatie moet leiden tot versterking of verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van het landschap. Dat betekent:

- De logische opbouw van 'binnen' en 'buiten' het erf wordt door de transformatie versterkt: op elk erf en in elk landschap is dit een eigen opgave
- Het erf is een samenhangend geheel dat een logische relatie heeft met de omgeving
- Landschapelementen rond het erf worden onderhouden

Erf

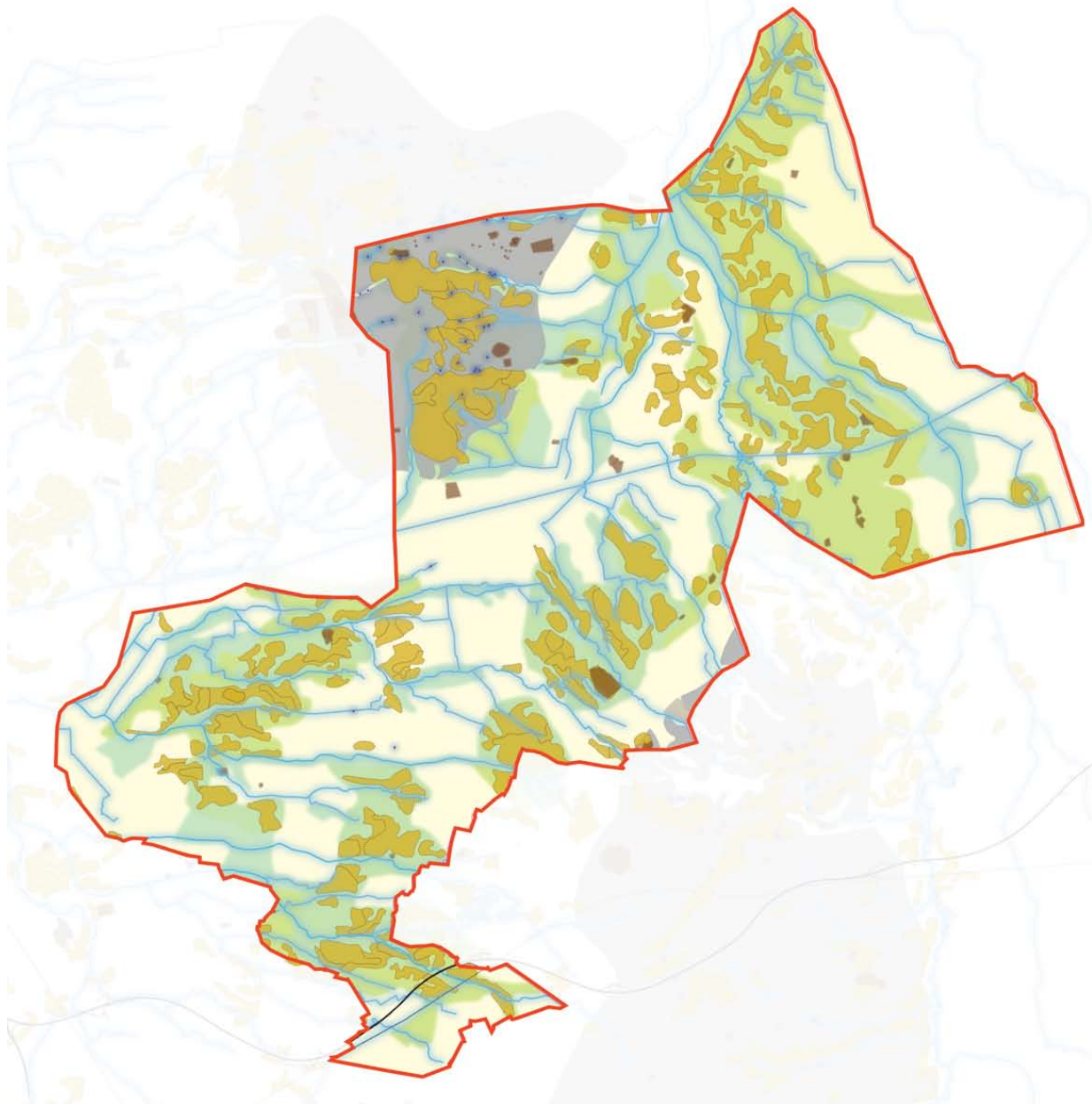
- Het erf blijft een (compacte) eenheid, bestaande uit verschillende volumes.
- De toegang leidt tot een centrale verharde erfruimte waarop alle te transformeren gebouwen aansluiten:
- Gevels grenzen aan het erf, dat wil zeggen: tussen erf en gevel bevindt zich geen

tuin

- Privéruimtes (aan de buitenkant) hebben veel relatie met het omringende landschap; de siertuin moet beperkt blijven tot vlak bij het gebouw of alleen aan de zijkanten.
- Geen aaneengesloten hagen of heggen aanbrengen aan de buitenkant
- De 'voortuin' ligt aan de voorzijde van het hoofdgebouw
- Verharding: streef naar eenheid en eenvoud
- Verlichting: streef naar eenheid en eenvoud

Gebouwen

- Er is sprake van 'één familie', met verschillende verschijningsvormen en bouwtypologieën
- De voordeuren/toegangen van de wooneenheden bevinden zich aan het verharde erf
- De positie op het erf bepaalt de indeling in het gebouw: bijvoorbeeld woonkamer/glas aan landschapszijde, berging/keuken/dichtere gevel aan de erfzijde.

laag van het agrarisch cultuurlandschap:

essenlandschap
 oude hoevenlandschap
 maten- en flierenlandschap
 jonge heide- en broekontginningen

ondergrond:

archeologische gebieden
 essen
 stuwwallen

3. THEMA'S

3.1 Inleiding

Het voorafgaande hoofdstuk beschrijft gebiedsgewijs de visie op de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling. In dit hoofdstuk worden de gebiedsoverstijgende gedachten achter deze visie thematisch toegelicht.

3.2 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Nationaal landschap Noordoost Twente

Op basis van landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten heeft het rijk in het verleden een selectie gemaakt van twintig Nationale landschappen. Een van die aangewezen landschappen is het gebied van Noordoost Twente, waarvan Dinkelland deel uitmaakt. Het beleid ten aanzien van landschappen acht het rijk in de nieuwe Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (ontwerp 2011) niet langer een rijksverantwoordelijkheid. Dat laat het rijk over aan de provincie. De provincie Overijssel heeft deze taak inmiddels opgepakt. Voor het Nationaal landschap Noordoost Twente is onder aansturing van de provincie een gebiedsvisie opgesteld met betrokkenheid van het Waterschap Regge en Dinkel en de vier gemeenten in dit Nationaal landschap, te weten Dinkelland, Losser, Oldenzaal en Tubbergen. In hoofdstuk 2, paragraaf 2.1 is stilgestaan bij de inmiddels door de gemeenteraden vastgestelde Gebiedsvisie Noordoost Twente met als titel "Verbinden maakt sterk".

Landschap en cultuurhistorie

Dinkelland ligt zoals hiervoor is vermeld in het Nationaal Landschap Noordoost Twente. De kernkwaliteiten hiervan zijn¹;

- Kleinschalig, geaccidenteerd landschap;
- Het groene karakter;
- Samenhangend complex van beken, essen, kampen en moderne ontginningen;
- De beleving van het Nationaal Landschap wordt bepaald door de aanwezigheid van cultuurhistorische elementen, de grote afwisselingen van landschapstypen en de rust.

Het huidige landschap van Dinkelland is het resultaat van een wisselwerking tussen het natuurlijke milieu en de talloze menselijke ingrepen. In eerste instantie is de abiotische factor (de ondergrond) bepalend geweest voor de opbouw van het landschap. In de loop van de tijd heeft de mens steeds sterker zijn stempel op het landschap gedrukt en is het waardevolle cultuurlandschap van Noordoost Twente ontstaan. In Dinkelland zijn vier verschillende landschapstypen te onderscheiden te weten²:

- Essenlandschap;
- Kampenlandschap;
- Jonge ontginningenlandschap en het;
- Beekdallandschap.

De landschappelijke kernkwaliteiten die binnen de verschillende landschapstyperingen voorkomen zijn de variatie tussen de open beekdalen en ontginningen, de besloten natuur- en bosgebieden en het kleinschalig besloten gebied met houtwallen en singels, die zorgen voor het groene karakter. Daarnaast kent Dinkelland vele voorbeelden van karakteristieke architectuur en stedenbouw zoals bijvoorbeeld Ootmarsum, t' Stift, de watermolen bij Singraven. Een belangrijk deel van de cultuur-

1 bron: <http://www.nationalelandschappen.nl>

2 de Omgevingsvisie Overijssel hanteert een iets afwijkende benaming van dezelfde landschapstypen, te weten het oude hoeven landschap (kampenlandschap), het jonge heide- en broekontginningenlandschap (jong ontginningenlandschap) en het maten- en flierenlandschap (beekdallandschap).

historische elementen wordt bepaald door het agrarisch karakter van de gemeente met als hoogtepunt de fraaie historische boerderijcomplexen of 'knooperven'.

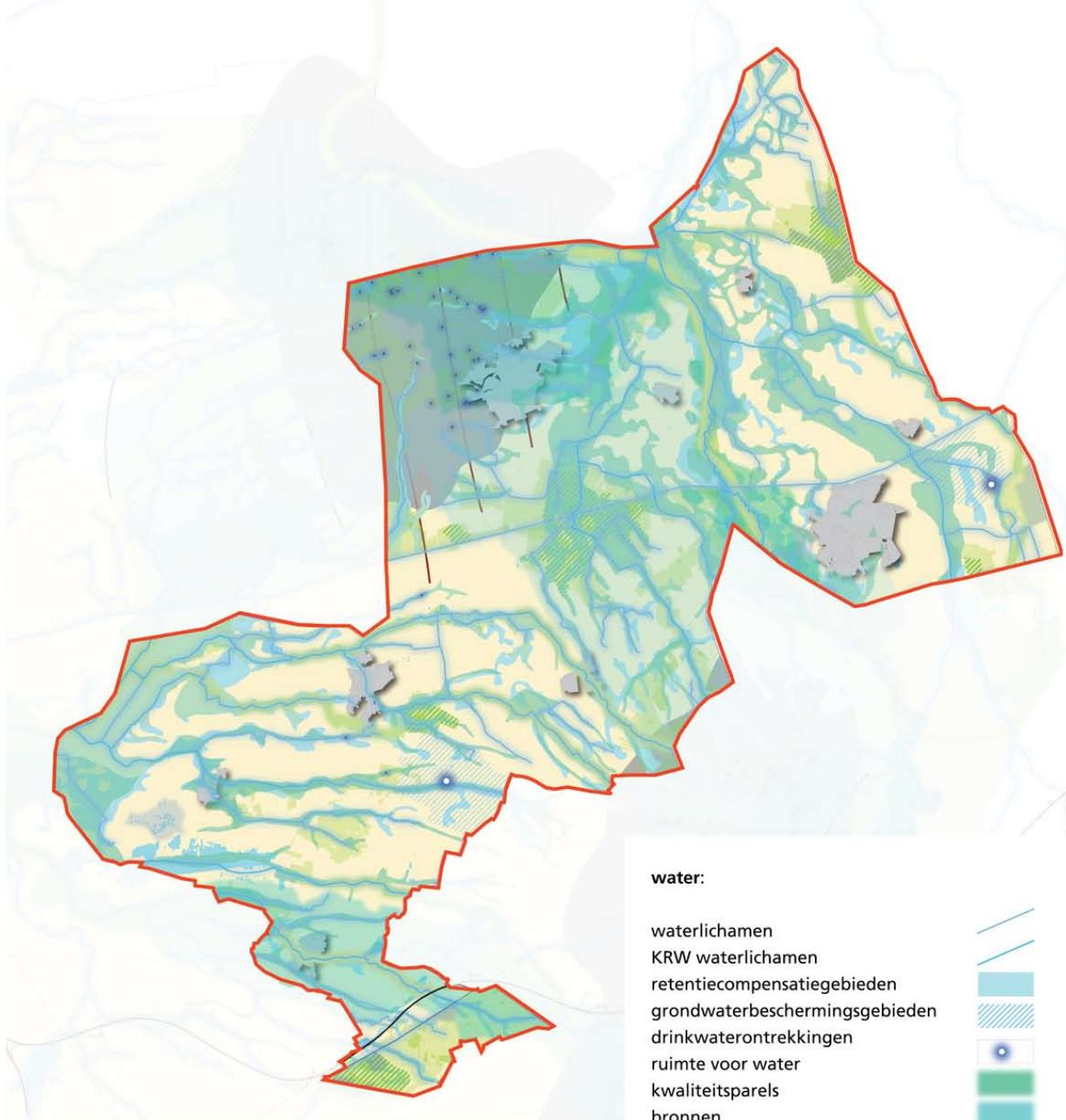
Landschapsontwikkelingsplan (LOP)

De gemeenten Dinkelland, Losser, Tubbergen, Oldenzaal en Twenterand hebben in 2008 een totaal visie opgesteld voor de gewenste ontwikkelingsrichting van het landschap voor de komende 10 jaar. Het is één van de uitvoeringsplannen van het Reconstructieplan Noordoost Twente en heeft daarmee een relatie met gebiedsontwikkelingsplannen (bijvoorbeeld Saasveld-Gammelke). De totaalvisie is doorvertaald naar een visie voor de gemeente Dinkelland afzonderlijk, het Landschapsontwikkelingsplan Gemeente Dinkelland. De gemeenteraad heeft het LOP vastgesteld in zijn vergadering van 2 september 2008. Het LOP en de Welstandnota van de gemeente sluiten op elkaar aan. Daarnaast vormt de gemeentelijke uitwerking de wenselijke landschappelijke basis voor het bestemmingsplan Buitengebied. Het LOP wordt gebruikt om te beoordelen of nieuwe ontwikkelingen landschappelijk aanvaardbaar zijn en hoe deze goed landschappelijk worden ingepast. Doordat het LOP geen juridische status heeft, heeft het geen beperkende werking op de bestaande functies in het gebied zoals landbouw, recreatie, wonen en werken.

Cascobenadering Noordoost Twente

De provincie Overijssel en de gemeenten Dinkelland, Losser, Oldenzaal en Tubbergen hebben in samenspraak met de georganiseerde landbouw en natuurbeschermingsorganisaties een "cascobeleid" geformuleerd. De verschillende landschapstypen in Noordoost Twente hebben een eigen kenmerkende structuur van opgaande beplantingen. Deze structuur wordt wel beschouwd als het "casco" van het landschap. Het kan daarbij gaan om bomenrijen, houtwallen, houtsingels en (kleinere) bosjes. Het cascobeleid is er op gericht dit casco te versterken.

De landschapselementen zijn per landschapstype geïnventariseerd en opgenomen op "cascokaarten. Deze cascokaarten beslaan het buitengebied van de gemeenten Tubbergen, Dinkelland, Losser en Oldenzaal. De cascokaarten zullen jaarlijks worden

water:

- waterlichamen
- KRW waterlichamen
- retentiecompensatiegebieden
- grondwaterbeschermingsgebieden
- drinkwaterontrekkingen
- ruimte voor water
- kwaliteitsparels
- bronnen

natuurlijke laag:

- dekzandvlakte
- ruggen
- stuwwallen
- beekdalen en natuurlijke laagtes

natuur;

- Natura 2000 gebieden
- Ecologische Hoofdstructuur
- robuuste ecologische verbindingzone

herzien. In de beleidsnota staan de spelregels die een initiatiefnemer in acht moet nemen voor een ingreep in het landschap

Agrariërs hebben belang bij grote, gemakkelijk te bewerken kavels. Daartoe is het soms nodig landschapselementen te verwijderen. Ook de schaalvergroting in de grondgebonden landbouw staat op gespannen voet met het kleinschalige groene karakter van Noordoost Twente en leidt tot een afname van landschapsdiversiteit. Het cascobeleid beoogt om de tendens van schaalvergroting van de grondgebonden landbouw zodanig vorm te geven dat dit niet ten koste gaat van de kwaliteit van het landschap.

Maar als beplanting geen deel uitmaakt van het casco, dus niet echt kenmerkend is voor het betreffende landschapstype, is het ook mogelijk medewerking te verlenen aan ingrepen in het landschap zonder dat dit het landschapstype aantast.

Vergunningaanvragen voor ingrepen in het landschap, zoals voor het vellen van houtopstanden en het verwijderen van houtwallen en houtsingels, zullen aan het cascobeleid worden getoetst.

Het cascobeleid is gemeentegrensoverstijgend. Compensatie mag in geheel Noordoost Twente plaatsvinden.

De gemeenteraad van Dinkelland heeft het cascobeleid vastgesteld in zijn vergadering van 10 juli 1012.

Groenblauw Netwerk

De landschappelijke waarden van Noordoost Twente worden vooral bepaald door oude agrarische cultuurlandschappen en een aantal kleinere watersystemen. Op basis van de verbindingen tussen deze gebieden is een Groenblauw-netwerk geformuleerd. Het vertrekpunt voor het lokaliseren van zoekgebieden voor een Groenblauw-netwerk is tweeledig. Ten eerste gaat het om het versterken van de landschapswaarden van de oude agrarische cultuurlandschappen in Noordoost Twente. Ten tweede gaat het om het verbeteren van de kwaliteit van het watersysteem van beeklopen buiten de EHS. De zoekgebieden liggen daar waar deze opgaven samenvallen. Hiermee

ontstaat een ruimtelijke structuur: een netwerk van groenblauwe gebieden, met inliggende bestaande natuurgebieden, op het schaalniveau van de regio. Deze zoekgebieden bieden de kans om ruimtelijke investeringen zowel te laten bijdragen aan de kwaliteit van het landschap als aan de realisatie van de wateropgaven (KRW, WB21). Het Groenblauwe-netwerk sluit ruimtelijk aan op de zoekgebieden voor de Herijkte Ecologische Hoofdstructuur (HEHS, zie hierna paragraaf 3.3 Natuur en water). Binnen het Groenblauwe-netwerk is ruimte voor nieuwe functies als die een bijdrage leveren aan de versterking van de landschappelijke kwaliteit en wateropgave en geen afbreuk doen aan de agrarische bedrijfsvoering.

Het zoekgebied Groenblauw-netwerk en HEHS is weergegeven op een kaartbeeld dat is opgenomen als bijlage B6 bij deze structuurvisie.

Landgoederen

De gemeente Dinkelland kent enkele landgoederen., die behoren tot de parels van de gemeente. Het grote maatschappelijk belang van (particuliere) landgoederen is voor de provincie reden om te zoeken naar mogelijkheden voor duurzame instandhouding en verdere ontwikkeling van landgoederen. Om dit te bereiken stimuleert de provincie visievorming en het opstellen van landgoedversterkingsplannen Ook de gemeente vindt het belangrijk dat landgoederen duurzaam instandgehouden worden en zich ontwikkelen naar deze tijd. Het economisch rendement van een landgoed is veelal laag Rendabele functies moeten vaak de instandhouding en ontwikkeling van onrendabele functies mogelijk maken. Door onder voorwaarden ruimte te scheppen voor nieuwe economische dragers wordt bijgedragen aan een duurzame instandhouding van de landgoederen. In de vorm van bijvoorbeeld recreatie arrangementen, rood voor rood, nieuwe functies in vrijkomende gebouwen wordt hier binnen het beleid ruimte voor geboden. Om dit te bereiken stimuleert de provincie visievorming en het opstellen van landgoedversterkingsplannen

De gemeenteraad heeft op 22 mei 2007 een "Beleidsnota nieuwe landgoederen" vastgesteld, die een uitwerking bevat van het provinciaal beleid. Voor het grondgebied van de gemeente Dinkelland mogen maximaal vijf nieuwe landgoederen wor-

den gesticht. Onder de voorwaarde van ontwikkeling van nieuw groen en behoud van bestaand.

Rood voor groen op bestaande landgoederen

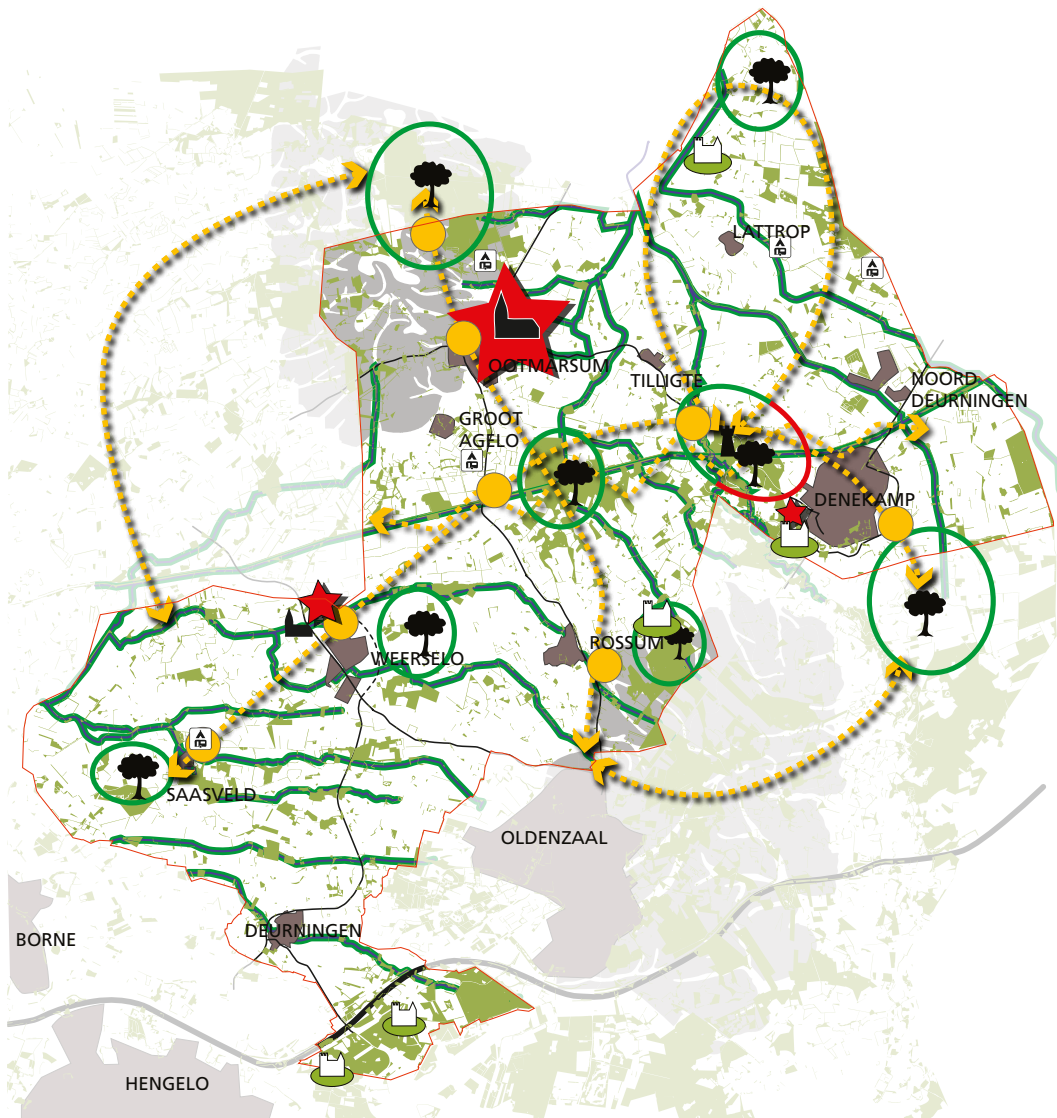
Voor landgoederen die minimaal 50 jaar oud en minimaal 50 ha groot zijn, een belangrijke maatschappelijke functie vervullen en een belangrijke bijdrage leveren aan de realisering van de provinciale en gemeentelijke doelstellingen op het gebied van natuur, landschap cultuurhistorie, water en recreatief medegebruik heeft de provincie het handelingskader rood voor groen op bestaande landgoederen opgesteld. In specifieke gevallen bijvoorbeeld bij historische buitenplaatsen kan het kader ook van toepassing zijn op kleinere landgoederen. De gemeente heeft dit handelingskader overgenomen.

Wat betreft bestaande landgoederen is actueel een initiatief van de Stichting Edwina van Heek tot versterking van het 425 hectare grote landgoed Singraven nabij de kern Denekamp. Het ontwikkelingsperspectief dat grotendeels geldt voor het landgoed Singraven, is realisatie van de groene en blauwe hoofdstructuur.

Via de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (KIGO) worden mogelijkheden geboden om via Rood voor Groen constructies een duurzame kwaliteitsimpuls te geven aan de maatschappelijke functies op het landgoed. Tegenover investeren in ruimtelijke kwaliteit wordt ontwikkelingsruimte geboden. Het eerder door de provincie ontwikkelde handelingskader Rood voor Groen op bestaande landgoederen wordt daarbij als handvat gebruikt. Het primaire doel is duurzaam behoud en ontwikkeling van bestaand en nieuw groen. Het nieuwe rood is daarmee een middel.

Archeologie

Door de lange bewoningsgeschiedenis kent Dinkelland een groot aantal archeologisch waardevolle plekken en een hoge archeologische verwachtingswaarde. Om die waarden in kaart te brengen en een toetsingskader te hebben is in 2010 een Archeologische Atlas voor de hele gemeente opgesteld.

bestaande situatie/beleid

- gemeentegrens
- natuurgebied
- ~ waterlopen
- historische buitenplaats
- camping en vakantiewoningen

gewenste ontwikkelingsrichting

- recreatieve route (netwerk), met aanlegplaats
- versterken recreatieve trekker (natuur)
- versterken recreatieve trekker (cultuur)
- toeristische trekker (historische kern Ootmarsum, 't Stift Weerselo, Singraven Denekamp)

Voor het behouden en versterken van de kernkwaliteiten van dit unieke landschap is onderzoek gedaan veel beleid ontwikkeld. Provincie Overijssel heeft de Catalogus gebiedskenmerken opgesteld en het Werkboek Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving als leidraad bij het toepassen van ruimtelijke kwaliteitsprincipes in de praktijk van de ruimtelijke ordening. Gemeente Dinkelland stelt zich ten doel om deze kennis en methodiek toe te passen.

Visie op hoofdlijnen landschap, cultuurhistorie en archeologie

De visie op hoofdlijnen ten aanzien van landschap, cultuurhistorie en archeologie is als volgt:

- De kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap en de archeologische waarden in de ondergrond zijn het kapitaal van Dinkelland. Dit geldt voor de bewoners, maar ook voor toeristen en recreanten. De kernkwaliteiten dienen minimaal behouden en waar mogelijk versterkt te worden. Hierbij wordt de Archeologische Atlas Dinkelland, de Catalogus Gebiedskenmerken en het Werkboek Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving van de Provincie Overijssel toegepast;
- De agrarische sector maakt integraal onderdeel uit van het landschap maar mag hierbij geen negatieve invloed hebben door bijvoorbeeld onacceptabele schaalvergroting. Het devies is goed boeren in een kleinschalig landschap.
- Waar de landschapstypen zijn vervlakt door herverkaveling, normalisatie van beken ed. verdient het de voorkeur om de oorspronkelijk karakteristiek terug te brengen;
- Ontwikkeling van aaneengesloten natuurgebieden in de brongebieden op de stuwwallen van Oldenzaal en Ootmarsum met een afwisseling van bossen, half natuurlijke graslanden, heide en half natuurlijke beekdalen;
- Vergroting en hydrologisch herstel van natte heidegebieden;
- Herstel en versterking van het natuurlijke karakter van de beken;
- Veel boomkwekers zijn gevestigd op de essen die landschappelijk en archeologisch waardevol zijn. In het kader van bescherming van het landschap wordt boomteelt gereguleerd. Gestreefd wordt naar het afsluiten van convenanten om boomtelers te weren op waardevolle gronden. Het doel is een juiste balans te vinden om bedrijfsvoering en bescherming van het landschap te laten harmoniëren.

Vertaling structuurvisie

- Aanduiding landschapstructuur en archeologische monumenten.
- Aanduiding (zoekgebieden) Groenblauw netwerk

3.3. Natuur en water

Natuurwaarden

Gemeente Dinkelland heeft een hoge natuurwaarde door de aanwezigheid van unieke natuurgebieden en de aanwezigheid van veel groene en blauwe elementen in het landschap, mede hierdoor is Dinkelland onderdeel van het Nationaal Landschap noord-oost Twente. Door de aanwezigheid van de stuwwallen en het bijzondere watersysteem is er sprake van veel natuurlijke gradiënten en een veelheid aan habitats voor flora en fauna.

De natuurgebieden die voorkomen in de gemeente zijn met name bosgebieden, bronnen en beekdalen. Dit zijn grotere gebieden die deels een speciale bescherming hebben (Natura 2000-gebieden) en de overige gebieden zoals natuurontwikkelingsgebieden, ecologische verbindingzones, en beheersgebieden. Naast deze begrensde gebieden komen natuurwaarden voor in elementen in het agrarische gebied zoals bosjes, houtwallen en singels. Ten gunste van de natuur worden ecologische verbindingzones aangelegd en wordt gewerkt aan de voltooiing van de Ecologische Hoofdstructuur.

Herijking Ecologische hoofdstructuur (HEHS)

Conform de (Rijks)Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is de begrenzing van de gebieden behorende tot de EHS, voorzover gelegen op land, in handen van de provincies gelegd. De provincies dienen de EHS bij provinciale verordening te begrenzen. Provinciaal uitgangspunt voor de herijking is het voldoen aan internationale verplichtingen (Natura 2000, KRW en soortendiversiteit). Op basis hiervan is voor Noordoost Twente ten behoeve van de verdere ontwikkelopgave een zoekgebied voor de te

herijken Ecologische Hoofdstructuur voorgesteld. Het voldoen aan de internationale verplichtingen en het verbinden van de kerngebieden van het natuurlijke watersysteem zijn het vertrekpunt geweest bij het lokaliseren van de zoekgebieden voor de Ecologische Hoofdstructuur. Dit levert enerzijds een robuust netwerk op, waarbij het Dinkeldal de ruggengraat vormt met aansluitend de beeksystemen van de stuwwallen van Ootmarsum en Oldenzaal. Anderzijds behoort tot het zoekgebied ook een aantal meer solitaire gebieden. De vervolgstap die gemaakt moet worden is het uitwerken van de zoekgebieden in de vorm van een concrete begrenzing van de EHS op perceelsniveau. Hierbij wordt prioriteit gegeven aan het voldoen aan de internationale verplichtingen, de bestaande al ingerichte natuur zoals die tot de huidige EHS behoort en het verbinden van de kerngebieden en de daarmee samenvallende wateropgave. De robuustheid waarmee dat kan zal worden ingegeven door de noodzakelijkheid, haalbaarheid en betaalbaarheid, van de concretiseringslag die door Provinciale Staten gemaakt moet worden na overleg met alle betrokken partijen. Alleen de (her)begrensde gebieden zullen straks daadwerkelijk tot de herijkte EHS behoren.

Het zoekgebied HEHS en Groenblauw-netwerk is weergegeven op een kaartbeeld dat is opgenomen als Bijlage B6 bij deze structuurvisie. .

De provincies wijzen via een verordening ook de wezenlijke kenmerken en waarden aan van de gebieden die onderdeel uitmaken van de EHS. De wezenlijke kenmerken en waarden zijn voor gebieden met agrarische bestemming de aanwezige natuurwaarden en voor gebieden met een andere bestemming de aanwezige en potentiële natuurwaarden. De provincie bepaalt op lokaal niveau welke beheertypen gerealiseerd moeten worden. Daarbij wordt gekeken naar potenties en kansen, mede gelet op de omgeving en de internationale biodiversiteitsdoelstellingen. De beoogde beheertypen worden door de provincies vastgelegd in natuurbeheerplannen. Naast begrenzing en de wezenlijke kenmerken en waarden nemen de provincies in een verordening regels op t.a.v. de inhoud van bestemmingsplannen die betrekking hebben op gebieden in de EHS ("nee, tenzij"-regime). In het bestemmingsplan zijn voor de bestemmingen binnen de grenzen van de EHS diverse mogelijkheden. Een mogelijk-

heid is het opnemen van de bestemming Natuur. Voor nieuwe natuurbestemmingen geldt o.g.v. het overgangsrecht dat een agrariër zijn bedrijf mag voortzetten. Gronden die zijn begrensd als EHS kunnen ook een agrarische bestemming houden in het bestemmingsplan. In dat geval kan de wijzigingsbevoegdheid van de Wro worden toegepast (b.v. van agrarisch naar “natuur”).

Water

Het watersysteem bestaat uit het grondwater, hemelwater en het oppervlaktewater. Het middengebied wordt gekenmerkt door twee plateaus (van Ootmarsum en Oldenzaal) waar de brongebieden van de beken liggen en een grote dichtheid aan beken. Het oppervlaktewater wordt door het waterschap Regge en Dinkel onderverdeeld in hoofd- en detailwaterlopen. Hoofdwaterlopen zijn waterlopen met een stroomgebied groter dan 1000 hectare. De hoofdwaterlopen zijn door het waterschap benoemd als waterlopen van de eerste en tweede soort. In de gemeente worden twee stroomgebieden onderscheiden: het stroomgebied van de Dinkel en de Regge. In deze stroomgebieden stroomt het water in noordelijke richting. Op de Oldenzaalse en Ootmarsumse stuwwal liggen bronnen voor beide stroomgebieden. Het grondwater is onzichtbaar maar komt terug in processen als infiltratie, kwel, peilbeheer, drinkwaterwinning en verdroging. In de gemeente ligt een tweetal grondwaterwingebieden, ten zuidoosten van Weerselo en ten oosten van Denekamp. Rond de waterwingebieden ligt een grondwaterbeschermingsgebied.

Drinkwaterwinning

De provincie Overijssel, drinkwaterbedrijf Vitens en waterschap Regge en Dinkel zijn een project gestart dat ervoor zorgt dat Twente ook in de toekomst kan voorzien in haar drinkwaterbehoefte op een duurzame wijze. Eind 2013 zullen Gedeputeerde Staten van Overijssel een besluit nemen over de locatie of locaties die een extra drinkwatercapaciteit van 5 a 7 miljoen m³ per jaar moeten leveren. Er waren 17 locaties, die anno 2012 zijn gereduceerd tot 5 locaties, waaronder een locatie in de gemeente Dinkelland. Het zoekgebied in Dinkelland betreft het gebied ten noorden

van de kern Denekamp en ten oosten van Tilligte tot aan de grens met Duitsland. Het zoekgebied sluit aan op de huidige drinkwaterwinning Rodenmors ten oosten van Denekamp en wordt aangegeven op het kaartbeeld als bijlage B7 bij deze structuurvisie. De keuze voor een locatie hangt ondermeer af van het feit of deze economisch en maatschappelijk gezien de beste locatie is.

Visie op hoofdlijnen landschap, natuur en water

De visie op hoofdlijnen ten aanzien van natuur en water luidt als volgt:

- Ontwikkeling van aaneengesloten natuurgebieden in de brongebieden op de stuwwallen van Oldenzaal en Ootmarsum met een afwisseling van bossen, half natuurlijke graslanden, heide en half natuurlijke beekdalen;
- Vergroting en hydrologisch herstel van natte heidegebieden;
- Herstel en versterking van het natuurlijke karakter van de beken;
- In 2015 moet worden voldaan aan de normen op het gebied van wateroverlast zoals gesteld in de Omgevingsvisie Overijssel. Het toetsingskader retentiecompensatie wat is samenwerking met het Waterschap Regge en Dinkel is opgesteld geeft hier nader invulling aan en is een belangrijk uitgangspunt voor de structuurvisie. Dit heeft als consequentie dat sommige gebieden in de gemeente die als retentiecompensatiegebied zijn aangewezen in principe zijn uitgesloten voor stedelijke ontwikkelingen.
- Water is een belangrijk thema voor de structuurvisie. Algemeen gelden de kwaliteitstrits (eerst vasthouden – dan bergen – dan afvoeren) en kwantiteitstrits (eerst schoonhouden – dan scheiden – dan zuiveren) om verdroging en vervuiling te voorkomen.

Vertaling structuurvisie:

- Aanduiding belangrijke structuurdragers (bestaande en in ontwikkeling zijnde);
- Aanduiding nieuwe begrenzing EHS (HEHS);
- Aanduiding KRW lichamen, retentiecompensatiegebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, drinkwateronttrekkingen, zoekgebied drinkwaterwinning, bronnen en kwaliteitsparels.

3.4 Recreatie en toerisme

Recreatie en toerisme zijn speerpunten van gemeentelijk beleid. Zij bieden namelijk economische kansen voor de gemeente. Dit is des te meer van belang nu de oorspronkelijke functie van de landbouw voor werkgelegenheid en grondgebruik van het landelijk gebied meer en meer gaat verdwijnen. Ontwikkelingen op het gebied van recreatie en toerisme worden steeds minder ondergeschikt aan de agrarische belangen. Om de leefbaarheid van het platteland te behouden heeft het gebied dringend nieuwe functies nodig. Dit kan zijn op het gebied van nieuwe vormen van wonen en werken en natuurontwikkeling en vooral ook recreatie en toerisme. Dinkelland wordt verder ontwikkeld naar een gebied waar kunst en cultuur, ontspanning, wellness en natuur de belangrijkste thema's zijn. Hierbij is oog voor de zo kenmerkend kleinschaligheid van het gebied waardoor de basiskwaliteiten voor recreatie en toerisme in het gebied: rust, ruimte, authenticiteit, kleine en karakteristieke kernen, hoogwaardige (verblijfs)accommodaties en een goed routestructuur, gewaarborgd zijn. Behoud en ontwikkeling van het landschap blijft daarbij een speerpunt. *(Kadernota marketing en promotie toeristisch product Dinkelland 28 oktober 2008)*

Daarop voortbordurend wordt Dinkelland als toeristisch product sterker geprofileerd onder de noemer "Ootmarsum-Dinkelland: PUUR.NATUUR.CULTUUR! Ootmarsum vormt het uithangbord en het toeristische visitekaartje van Dinkelland. Bezoekers worden gewezen op de pure combinatie van natuur en cultuur in een compact gebied.

De recreatief-toeristische sector in de gemeente Dinkelland heeft een toenemend aandeel in de totale werkgelegenheid. Ruim 1200 mensen zijn werkzaam in de recreatief-toeristische sector. Een op de zeven banen binnen Dinkelland hangt samen met de recreatie, toerisme en horeca. Jaarlijks worden circa 300.000 toeristische overnachtingen geregistreerd (met name in hotels en op campings met tezamen 226.000 overnachtingen). Op basis van een gemiddelde besteding van €33,50 per verblijfstoerist per dag bedraagt de economische spin-off van de verblijfsrecreatie circa 10 miljoen euro per jaar (bestedingen van dagrecreanten niet meegerekend).

Daarmee neemt Dinkelland een belangrijke positie in binnen het Twente toeristisch product en bedraagt het marktaandeel circa 13%.

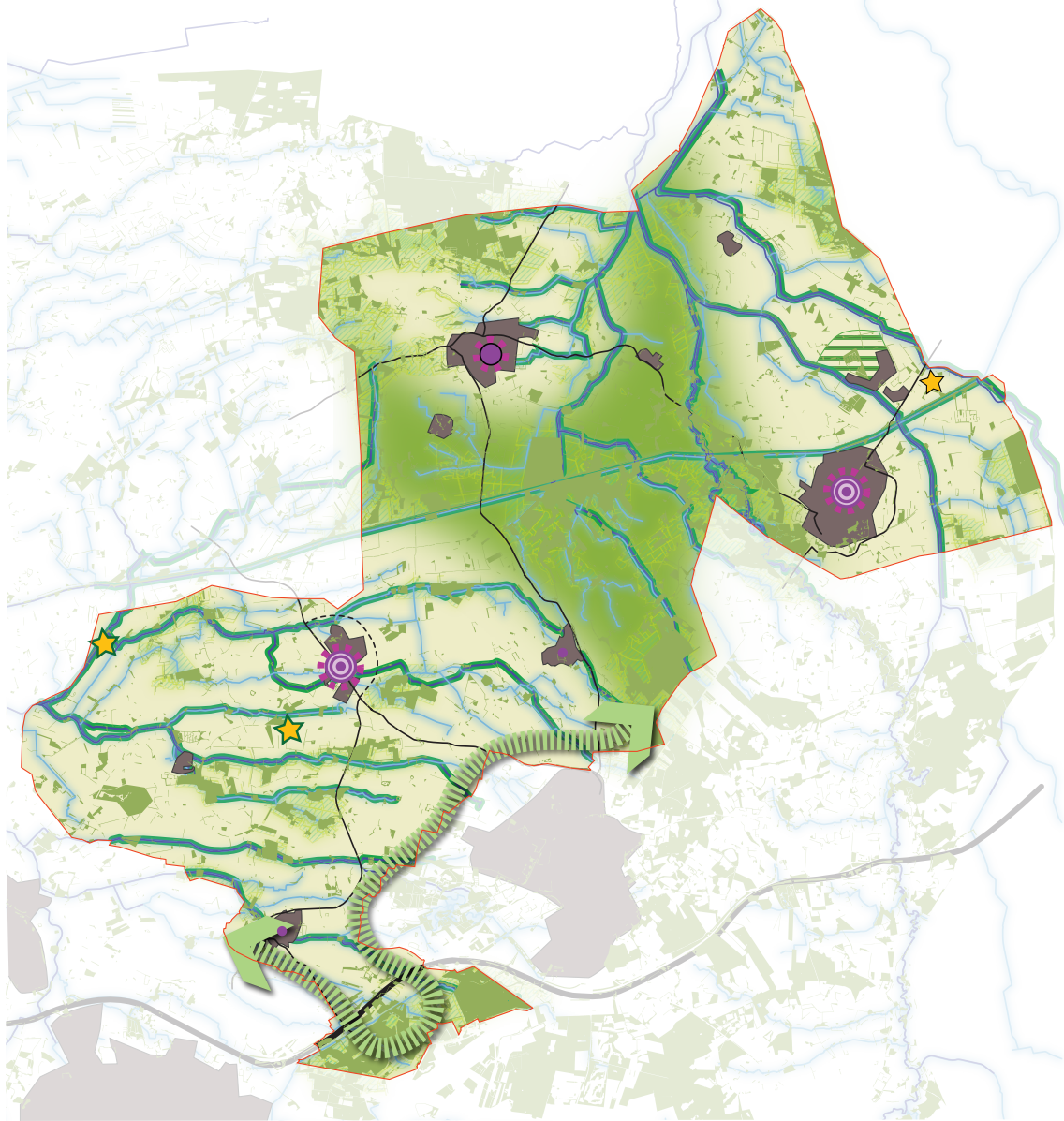
De Gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente voorziet in een doorontwikkeling van de voormalige militaire luchtbasis Twente tot burgerluchthaven met het daarbij behotende zakelijke, toeristisch en recreatief vliegverkeer. Deze ontwikkeling is door de provincie aangeduid als provinciaal belang omdat hierdoor een 'vliegwiel' kan ontstaan ten gunste van een economisch sterker en duurzamer Twente.

Hoewel de ruimtelijke ontwikkeling hoofdzakelijk op het grondgebied van de gemeente Enschede zal plaatsvinden zal de recreatieve sector in Dinkelland ook kunnen profiteren van de spin-off van Luchthaven Twente.

Verblijfsrecreatie

Binnen de gemeente Dinkelland is er sprake van een groot aanbod aan hotels en kampeermogelijkheden, Ten opzichte van het verblijfstoeristisch aanbod in Twente valt op dat de gemeente Dinkelland relatief weinig aanbod heeft van groepsaccommodaties en vakantiebungalows. Het hotel- en pensionaanbod is gemiddeld terwijl het aantal slaapplekken op kampeerterreinen relatief hoog is.

In onderstaande tabel is de verblijfsrecreatie per aanbod uitgesplitst.

- beeklopen
- stabiliseren huidige bedrijvigheid in kernen
- groei bedrijvigheid in kernen (Weerselo en Denekamp)
- verzorgingskern
- Eurozone
- kassencomplexen

- "goed boeren in kleinschalig landschap"
- accent op natuur
- EHS
- groene buffer
- landbouwontwikkelingsgebied

Verblijfsrecreatie	Aantal	Beoordeling
* hotels	13 (841 bedden)	Deels verouderd
* pensions, bed & breakfast en boerderijkamers	9 (71 bedden)	Onvoldoende ontwikkeld
* reguliere vakantieparken (kampeer- en bungalowterreinen)	10 (1080 toeristische standplaatsen, 700 vaste standplaatsen en 175 vakantiebungalows)	Beperkt aanbod bungalows. Relatief hoog percentage vaste standplaatsen t.o.v. toeristische plaatsen.
* kleinschalige kampeerterreinen, waarvan 2 landschapscampings	14 (210 toeristische standplaatsen)	Kwaliteit van groot belang
* groepsaccommodaties	3 (189 bedden)	Tekort
* vakantiebungalows buiten vakantieparken	78	Voldoende

Beleidsnota verblijfsrecreatie “Dinkelland: een aangenaam verblijf”

In deze beleidsnota (september 2009) zet de gemeente voor de toekomst de lijnen uit waarbinnen de verblijfsrecreatie zich binnen de gemeente Dinkelland kan ontwikkelen. Met de vaststelling van deze beleidsnota zijn de beleidsnota recreatie en toerisme 2003, de gemeentelijke beleidsnota “wet op de openluchtrecreatie” uit 2004 en de gemeentelijke beleidsnota “logiesaccommodaties in het buitengebied” uit 2005 komen te vervallen.

Voor de verblijfsrecreatie in de gemeente Dinkelland is voor de komende jaren de volgende doelstelling geformuleerd:

Versterking van het verblijfstoerisme in de gemeente Dinkelland door middel van kwaliteitsverbetering, product vernieuwing en differentiatie in het verblijfsrecreatief aanbod, waardoor het aantal overnachtingen alsmede de toeristische bestedingen in de gemeente Dinkelland toenemen, wat een positief effect heeft op de (toeristische) werkgelegenheid

Concreet wordt daarbij voor de komende jaren gestreefd naar:

- een stijging van het aantal overnachtingen van 300.00 naar 450.00 in 2015;
- een stijging van de economische spin-off van het verblijfstoerisme van 10 naar 15 miljoen euro per jaar in 2015.

Uitgangspunten voor toekomstige ontwikkelingen verblijfsrecreatie

- versterken hotelsector (ruimte bieden aan bestaande hotels voor uitbreiding);
- inzet op de versterking van bestaande kampeerterreinen (uitbreiding/herinrichting) boven nieuwvestiging;
- bij nieuwe initiatieven of herinrichting van kampeerterreinen streven naar een grotere mate van toeristisch gebruik;
- inzet op versterken en vergroten van het aanbod aan vakantiebungalows op vakantieparken;
- geen permanente bewoning recreatiewoningen;
- stimuleren uitbreiden aanbod groepsaccommodaties;
- stimuleren bed& breakfastmogelijkheden vooral op agrarische bedrijven
- ontwikkelen boerderijkamers in principe binnen dekaders van het VAB-beleid;
- gereguleerde Overnachtings Plaatsen (GOP's) voor kampeerauto's onderzoeken en waar nodig stimuleren;
- inkomsten uit toeristenbelasting inzetten voor de sector recreatie en toerisme.

Toekomstige ontwikkelingen verblijfsrecreatie

Momenteel is een aantal verblijfsrecreatieve ontwikkelingen gaande in de gemeente Dinkelland:

- hotelaccommodatie in voormalig klooster te Ootmarsum;
- recreatiepark 't Satersloo te Saasveld: aanvraag voor de realisering van circa 130 vakantiebungalows. Het betreft nieuwe verblijfsrecreatieve ontwikkelingen op een voormalig kampeerterrein. Met de komst van het bungalowpark zal naar verwachting het aantal overnachtingen in vakantiebungalows met 75.000 groeien;
- boerderijkamers: er zijn gesprekken gaande voor realisatie op een aantal locaties in Dinkelland. De verwachte groei in het aantal overnachtingen is moeilijk te bepalen en afhankelijk van aard en omvang van de kamers. Bij benadering zullen 800 overnachtingen geregistreerd kunnen worden per 4 boerderijkamers per locatie;
- aanvragen voor uitbreiding en omvorming van bestaande verblijfsaccommodaties (Bergvennen, Rammelbeek, Witte Berg, De Haer). In grote lijnen gaat het om de bouw van 300 recreatiewoningen ten koste van 300 standplaatsen._

Dagrecreatie

Dinkelland biedt veel mogelijkheden voor dagrecreatie voor de eigen bevolking, de dagtoerist en de gast die gedurende langere tijd in deze gemeente verblijft. De routegebonden recreatie speelt hierbij een belangrijke rol en is ook ruimschoots aanwezig. Naast deze routegebonden dagrecreatie zijn er tal van evenementen te vinden in de gemeente. Vele hiervan zijn jaarlijks terugkerende evenementen en bevatten onder andere oude gebruiken uit de streek. Daarnaast beschikt de gemeente over enkele openbare zwembaden, tal van restaurants en een grote verscheidenheid aan culturele voorzieningen in de vorm van monumenten, galleries, musea en cultureel erfgoed.

In onderstaande tabel is het aanbod op het gebied van dagrecreatie uitgesplitst.

Dagrecreatie	Type	Beoordeling
Routegebonden recreatie	<p><u>Auto</u>: o.a. Sagenlandroute, Dr. Picardtroute</p> <p><u>Fiets</u>: o.a. fietsnetwerk Twente, Springendalroute, Hulsbeekroute, Molenvenroute, Bergvennenroute, LF 14, LF 18 Zandsteenroute, Monumentaal Dinkelland,</p> <p><u>Wandelen</u>: o.a. wandelnetwerk Twente, Euregiopad, Overijselpad, Twentepad, Kuierroutes 30, 31 en 32</p>	Te weinig koppeling met horecavoorzieningen
Kunst	Circa 15 galerieën in Dinkelland	Ontbreken kunstroutes
Musea	Natura Docet Wonderryck Twente, belevingsmuseum & landschapscentrum (infocentrum Nationaal Landschap Noordoost Twente), museum Huize Keizer, klokkenmuseum Chronomium, onderwijsmuseum Educatorium, museum Ton Schulten, open luchtmuseum Los Hoes	Ontbreken arrangementen/samenwerking

Cultureel erfgoed	Landgoed Het Singraven, Havezathe Everloo, Huize Breklenkamp, beschermd stadsgezicht Ootmarsum, beschermd dorpsgezicht Het Stift, 6 molens, circa 100 rijksmonumenten, 32 gemeentelijke monumenten, 26 archeologische monumenten, landkruizen en kapellen	Cultuur en cultuurhistorie nog op weinig plaatsen zichtbaar. Ontbreken activiteiten rondom cultuur, cultuurhistorie en monumenten
Natuurgebieden	Springendal, Bergvennen, Roderveld, Molenven, Agerbroek, Voltherbroek, Lemselermaten, Lonnekermeer, Singraven	
Attracties en evenementen	2-tal zwembaden, sterrenwacht Cosmos, markten, braderieën, carnaval, kermissen, sportwedstrijden, muziekoptredens	n.v.t.
Restaurants	46 restaurants, eetcafés	n.v.t.

Uitgangspunten voor toekomstige ontwikkeling dagrecreatie

- Optimaliseren van routegebonden recreatie en voorzieningen: ontwikkelen (meerdaagse) fiets- en wandelarrangementen/routes, koppelingen maken met horecagelegenheden en recreatief-toeristische bedrijven;
- Ontwikkelen van een ruiter- en mennetwerk en een ATB-netwerk;
- Realiseren van religieuze routes;

- Zichtbaar en beleefbaar maken van het recreatief aanbod van kunst en cultuur-historie via arrangementen, routes, activiteiten en evenementen.

Toekomstige ontwikkelingen dagrecreatie

- Verbetering bewegwijzering (fiets) routes, optimaliseren fiets- en wandelnetwerk Twente;
- Herbouw Commanderie te Ootmarsum;
- Uitbreiding Openluchtmuseum/Infopunt Nationaal Landschap Noordoost Twente;
- bezoekerscentrum Nationaal Landschap bij museum Natura Docet.

Vertaling in structuurvisie

- TOP's (toeristische opstapplaatsen) en PWF's (Parkeren, Wandelen, Fietsen) zodanig gecreëerd dat er een logische route ontstaat van het toeristisch aanbod binnen de gemeente en omgeving;
- Ootmarsum blijft de centrale plaats in het toerismebeleid en zal versterkt worden;
- Versterken historisch karakter en toeristische functie Het Stift;
- Aanduiding recreatieve trekker (natuur);
- aanduiding recreatieve trekker(cultuur);
- aanduiding gebied Commanderie te Ootmarsum;
- aanduiding gebied park Satersloo te Saasveld;
- aanduiding gebied Rammelbeek, Bergvennen, Witte Berg en de Haer;
- aanduiding gebied bij museum Natura Docet i.v.m. bezoekerscentrum;
- aanduiding gebied Klooster.

3.5 Werken

In de huidige situatie is er diverse bedrijvigheid in de kernen aanwezig. Het gaat voornamelijk om kleinschalige bedrijvigheid gericht op de gemeente. Naast kleinschalige bedrijvigheid overheerst binnen de gemeente het agrarische karakter.

De gemeente Dinkelland heeft een behoefte van ca. 16 ha tot aan 2020. Indien daarop de verwachte (maximale) ruimtewinst door herstructurering in mindering wordt gebracht resteert een behoefte van 14 ha. Met de voorgenomen uitbreidingen in de verzorgingskernen kan een groot deel van deze behoefte op middellange termijn (2015) worden gerealiseerd (8-10 ha.).

Op de langere termijn (tot aan 2020) resteert dan nog een tekort van 4-6 ha. Via een evaluatiemoment in 2015 of zonodig eerder wordt de planning geactualiseerd.³

3.5.1 Visie op hoofdlijnen bedrijventerreinen

Het huidige aanbod aan bedrijvigheid (niet agrarisch) voldoet aan de vraag. Uitgangspunt is stilstand ten aanzien van uitbreiding in de kleine kernen (de woonkernen). Nadruk wordt gelegd op herstructurering en hergebruik van bestaande bedrijfspanden. Concentratie van bedrijvigheid zal in Denekamp en Weerselo liggen, de verzorgingskernen. Mogelijkheden worden geboden voor eventuele passende bedrijvigheid in Ootmarsum. Van belang is dat er een goede overgang gecreëerd wordt aan de rand van de kern met het buitengebied. De toekomstige ruimtebehoefte tot 2020 wordt geschat op 16 hectare. Provincie Overijssel is regisseur van het provinciale en interregionale bedrijfsterreinenbeleid en heeft hiervoor een kader vastgesteld. Gemeente Dinkelland en de Provincie hebben prestatieafspraken vastgelegd ten aanzien van de oppervlakte nieuw bedrijventerrein en ruimtewinst door herstructurering (2 ha). Met de voorgenomen uitbreidingen in de verzorgingskernen (Echrlpoel III in Weerselo, Sombeek 4 in Denekamp en de afronding van de Mors in Ootmarsum) kan ongeveer 8 hectare van de resterende 14 op middellange termijn (2015) worden gerealiseerd.

3 bron: Bijlage bij 'Integrale visie bedrijventerreinen Dinkelland' t.b.v. prestatieafspraken onderdeel Werken provincie Overijssel voor de periode 2010-2015

Een vertaling naar de kernen geeft voor Denekamp een tekort van circa 5 hectare, Weerselo en Ootmarsum beschikken over voldoende bedrijventerreinen. Bij de afweging of en wanneer op basis van de behoefteramingen nieuwe bedrijventerreinen dienen te worden aangelegd, dient de ruimtewinst die te behalen is door herstructurering van bestaande terreinen te worden meegenomen. Bij de (her)ontwikkeling van bedrijventerreinen zal veel aandacht worden besteed aan aspecten rondom de inrichting (ruimtegebruik, openbare ruimte, beeldkwaliteit, parkeren et cetera) en onderlinge samenwerking (gezamenlijke inkoop, voorzieningen, parkmanagement). Deze aspecten zullen zich voornamelijk via het opstellen van beeldkwaliteitplannen per (nieuw of te herstructureren) bedrijventerrein. De Catalogus Gebiedskenmerken zal als uitgangspunt worden gehanteerd bij de opstelling van beeldkwaliteitsplannen.

- Uitbreiding van bedrijventerreinen wordt geconcentreerd in Denekamp, Ootmarsum en Weerselo (verzorgingskernen);
- Streven naar profielversterkende bedrijvigheid, met name in Ootmarsum (passende bedrijvigheid);
- In de overige kernen (woonkernen) geen significante uitbreidingen maar realiseren van lokaal maatwerk;
- Nadruk op herstructurering bij het voorzien in de behoefte aan bedrijventerrein. Herstructurering (delen) van bedrijventerreinen De Mors, Kloppendijk en Echelpoel vormgeven via opstellen startnotities, Masterplannen en uitvoeringsfase. In navolging van de herstructurering van bovenstaande bedrijventerreinen wordt het kwaliteitsniveau van (de overige) bestaande bedrijventerreinen doorlopend geïnventariseerd en periodiek gerapporteerd. Hiervoor dient een globaal toetsingskader te worden opgesteld. Hieraan gekoppeld wordt een onderzoek naar de wenselijkheid en mogelijkheden van (een vorm van) parkmanagement op de betreffende terreinen. Bij nieuwe en herstructurering van bestaande bedrijventerreinen opstellen van beeldkwaliteitsplannen en –eisen gekoppeld aan het bestemmingsplan;
- Tijdig en flexibel beschikbaar hebben van voldoende uitgeefbaar terrein;
- Realiseren van duurzame bedrijventerreinen met aandacht voor overgangszones

- naar andere functies;
- Stimuleren van verplaatsing van milieuhinderlijke en ruimtebehoevende bedrijven (uit kernen en buitengebied) naar bedrijventerreinen;
 - Bij de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen of herstructurering van bestaande dienen energiebesparende maatregelen te worden genomen.

Gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente / Area Development Twente

De Gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente voorziet in een doorontwikkeling van de voormalige militaire luchtbasis Twente tot burgerluchthaven met het daarbij behotende zakelijke, toeristisch en recreatief vliegverkeer. Deze ontwikkeling is door de provincie aangeduid als provinciaal belang omdat hierdoor een 'vliegwiel' kan ontstaan ten gunste van een economisch sterker en duurzamer Twente.

Hoewel de ruimtelijke ontwikkeling hoofdzakelijk op het grondgebied van de gemeente Enschede zal plaatsvinden zal ook op Dinkelland's grondgebied sprake zijn van ruimtelijke ontwikkeling die relevant is op het gebied van het thema werken, te weten de mogelijke ontwikkeling van luchthavengerelateerde bedrijvigheid inclusief ontsluiting en parkeren. De vierkante meters luchthavengerelateerde bedrijvigheid maken geen onderdeel uit van de prestatieafspraken 2010 - 2015 ten aanzien van werken met de provincie.

3.5.2 Visie op hoofdlijnen agrarische bedrijvigheid

Landbouw is een belangrijke pijler in Dinkelland. De inzet is gericht op een economisch gezonde landbouw met voldoende ontwikkelingsmogelijkheden, waarbij het behouden van goede landbouwgronden, vormen van landschapsonderhoud, structuurversterking van agrarische bedrijven en alternatieve inkomstenbronnen speerpunt zijn. De gemeente Dinkelland profileert zich als een agrarische en toeristische gemeente. Deze twee componenten zijn dan ook grote dragers van het landschap en de economie. Op dit moment gaan de ontwikkelingen binnen de agrarische sector in een sneltreinvaart. Dit leidt in veel gevallen tot schaalvergroting, ontwikkeling van nevenactiviteiten op de boerderij en boeren die stoppen met hun agrarische bedrijf.

Het wordt als een uitdaging beschouwd om het buitengebied andere/nieuwe kansen te geven. De vele mogelijkheden die het buitengebied heeft, kunnen benut worden, als verschillende functies in harmonie naast elkaar kunnen bestaan. Essentieel is dat er een goede ruimtelijke structuur ontstaat die zorgt dat de functies landbouw, recreatie, natuur, bos, landschap, water, milieu en infrastructuur beter tot hun recht komen en in samenhang in het buitengebied kunnen bestaan. Anderzijds is het van belang dat er een goede economische structuur en een goed woon-, werk- en leefklimaat ontstaat in het buitengebied. Kortom: behoud door ontwikkeling. Hierbij geldt het devies; 'modern boeren in een kleinschalig landschap'. Binnen de gemeente Dinkelland zijn ook een aantal Landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's) waar het primaat ligt op efficiënte bedrijfsvoering en grootschalige agrarische bedrijvigheid. Hiermee wordt de rest van het Nationaal Landschap ontzien. De invulling van de landbouwontwikkelingsgebieden vindt plaats op basis van de uitgangspunten, neergelegd in de door de gemeenteraad op 16 april 2013 vastgestelde 'ontwikkelingsvisie landbouwontwikkelingsgebieden'.

3.5.3 Visie op hoofdlijnen opgaande teeltvormen

Onder de opgaande teeltvormen vallen de boom-en sierteelten en hout-teelt. Opgaande teeltvormen worden gezien als een agrarische activiteit en zijn op dit moment een economisch goed renderende activiteit in de landbouw in Overijssel. Om de cultuurhistorische basis van het Dinkellandse landschap te behouden, is beleid ontwikkeld om te voorkomen dat deze teeltvormen plaatsvinden op de stuwwal van Ootmarsum, in de beekdalen, de herkenbare essen, het kleinschalig matenlandschap nabij Latrop-Breklenkamp en in de gebieden die zijn begrensd als EHS. Bestaand gebruik mag worden voortgezet.

De uitgesloten gebieden zijn vastgelegd in het bestemmingsplan 'Buitengebied'. Ook de huidige bebouwing van sierteelt- en boomkwekerijen zijn aangeduid binnen de agrarische gebiedsbestemming. De bedrijven mogen bij wijziging het bouwperceel uitbreiden tot 1,5 hectare. Op het bouwperceel zijn kassen ten behoeve van de bedrijfsvoering toegestaan middels ontheffing.

Doorvertaling structuurvisie

- aanduiding landbouwontwikkelingsgebieden ;
- aanduiding stabiliseren groei huidige bedrijvigheid kernen.

3.6 Wonen

Het moet voor iedereen fijn wonen zijn in de gemeente Dinkelland. Een leefbare en fijne woonomgeving betekent een goede balans tussen woningvoorraad en woningbehoefte. Daarnaast is kwaliteit van de woning en de woonomgeving van groot belang.

Vanuit de demografische ontwikkeling van de eigen bevolking wordt in de toekomst een ontgroening en vergrijzing verwacht. De gemeente dreigt in een snel tempo te vergrijzen en al lange tijd zoeken jongeren door het gebrek aan woningbouw mogelijkheden hun heil in omliggende gemeenten. Met het oog op de toekomstige vergrijzing en ontgroening, zal de kwaliteit van de woningvoorraad van steeds grotere betekenis worden voor 'goed wonen in de gemeente Dinkelland'. Van belang is dat ingespeeld wordt op de toekomstige ontwikkelingen, de eisen en wensen ten aanzien van de huidige maatstaven, zodat de eventuele negatieve gevolgen zoveel mogelijk beperkt worden.

Uit de Woonvisie 2011+ en het bijbehorende woonwensenonderzoek blijkt dat er sprake is van een 'mismatch' tussen de vraag en het aanbod van woningen; er is sprake van een tekort aan appartementen (voor starters) en seniorenwoningen en een potentieel overschot aan eengezinshuurwoningen. Er is behoefte aan ruimere luxieuze woningen en aan bouwkvavels.

Visie op hoofdlijnen Wonen:

Gelet op de demografische cijfers en het (provinciaal, regionaal en gemeentelijk) woonbeleid zijn de speerpunten voor de gemeente Dinkelland gericht op:

- *Bevorderen van de verzorgingskernen Denekamp, Ootmarsum en Weerselo:* Belangrijk is dat de kernen Denekamp, Ootmarsum en Weerselo als verzorgingskern zijn aangewezen. In deze kernen wordt gestreefd naar het concentreren van onder meer de grotere gemeenschapsvoorzieningen en woningen voor ouderen. . De visie op de gewenste ontwikkeling van de kern Weerselo is in 2008 vastgelegd in de Structuurvisie Weerselo. Na overleg met de provincie en de regiogemeenten is de groeiambitie voor Weerselo in de Woonvisie 2011+ fors naar beneden bijgesteld. In 2020 dient Weerselo een verzorgingskern te zijn met voldoende draagvlak voor alle bijhorende voorzieningen. Dit betekent de komende jaren bouwen in Weerselo voor de groei van de woningbehoefte in Weerselo zelf en voor starters en huishoudens die anders de gemeente Dinkelland zouden verlaten. Door het realiseren van aantrekkelijke woningen in een ruime en groene omgeving is spontane vestiging uit andere kernen niet ondenkbaar. Ook de groei van werkgelegenheid in Weerselo kan leiden tot een extra woningvraag in deze kern. De ontwikkelingen in Weerselo worden de komende jaren nauwlettend gevolgd en indien nodig wordt het beleid bijgesteld.
- *Evenwichtige opbouw van de bevolking:*
- Ten behoeve van een evenwichtige opbouw van de bevolking van Dinkelland zet de gemeente zich met name in voor speciale doelgroepen (jongeren, minder draagkrachtigen en ouderen);
- de voorkeur gaat in eerste instantie naar inbreiding en herstructurering voordat er uitbreiding plaats vindt. Dit is deels vastgelegd in het woningbouwprogramma, waarin is opgenomen dat 40% van het maximaal aantal te bouwen woningen wordt gebouwd op inbreidingslocaties;
- De gemeente Dinkelland streeft er naar dat per 1 januari 2015 ten minste 50% van de huishoudens in enigerlei vorm van een woonservicegebied woont, zodat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Een woonservicegebied biedt algemene voorzieningen en of aanpasbare woningen of woningen die geschikt zijn voor zorgbehoevenden (bijvoorbeeld levensloopbestendige en

- 0-tredenwoningen)⁴;
- De gemeente Dinkelland kent een hoge prioriteit toe aan duurzaamheid en energiebesparing.

Vertaling structuurvisie

- aanduiding verzorgingskernen en woonkernen;
- aanduiding uitbreidingsrichting;
- aanduiding gebieden wonen in het landelijk gebied / verdichtingsmogelijkheden.

4 bron: gemeente Dinkelland woonvisie 2011+ 20 maart 2012

	2010-2014	2015-2019
Additionalen woningbehoefte, conform Prestatieafspraken met provincie	280 woningen	240 woningen
Sloop	90 woningen 1)	90 woningen 2)
Vermindering van inwoningsituaties (geen doel op zich)	100 woningen	125 woningen
Totaal nieuwbouwprogramma	370 -470 woningen	330-455 woningen

1) Dit betreft compensatie van de ca 90 woningen die in de periode 2005-2009 zijn gesloopt.

2) Dit betreft compensatie van de ca 90 woningen die naar verwachting in de periode 2010-2014 worden gesloopt.

Tabel: Bouwprogramma gemeente Dinkelland

3.7 Voorzieningen

In de huidige situatie zijn er maatschappelijke en commerciële voorzieningen in de kernen aanwezig. Het gaat voornamelijk om kleinschalige voorzieningen gericht op de gemeente. De grote gemeenschappelijke voorzieningen zijn veelal geconcentreerd gelegen in de grootste kernen binnen de gemeente.

Visie op hoofdlijnen voorzieningen

In de strategische toekomstvisie 'Dinkelland maakt zich sterk' en in het collegeprogramma zijn de kernen Denekamp, Ootmarsum en Weerselo aangeduid als verzorgingskernen. Het beleid is er op gericht dat in deze kernen een concentratie van grotere gemeenschapsvoorzieningen en woningen voor ouderen plaatsvindt.

In de huidige situatie is er veelal terugloop van voorzieningen in de woonkernen. Voor de woonkernen geldt dat het beleid gericht is op het behouden en het versterken van de bestaande basisvoorzieningen voor de eigen gemeenschap. Voor centrum-, verzorgings- en grotere gemeenschapsvoorzieningen zijn de woonkernen gericht op de nabij gelegen verzorgingskernen.

Woonkernen	Verzorgingskernen met de bijbehorende voorzieningen
Rossum	Oldenzaal en Denekamp
Deurningen	Oldenzaal en Hengelo
Saasveld	Weerselo en Borne
Lattrop	Ootmarsum en Denekamp
Tilligte	Ootmarsum en Denekamp
Noord-Deurningen	Denekamp

Vertaling structuurvisie

- aanduiding verzorgingskernen en woonkernen.

3.8 Mobiliteit

Uitgangspunt van beleid is dat de gemeente, behoudens de ontwikkeling van de Dusinksweg en de rondweg Weerselo, zich gaat richten op de fijnmazige verkeersstructuur. Het accent dient hierbij niet gelegd te worden op grote doorgaande wegen, maar op een kleinschalig wegennet en op een fijnmazig net van wandel- en fietspaden. Bij nieuwe woningbouw en bedrijvigheid dient een goede ontsluiting aanwezig te zijn.

Visie op hoofdlijnen mobiliteit

De visie op hoofdlijnen is gericht op het verbeteren van de bereikbaarheid, de verkeersveiligheid en het versterken van de leefbaarheid en recreatie en toerisme door middel van:

- Bereikbaar hoofdwegennet en parkeergebieden;
- Bij nieuwe ontwikkeling dient rekening gehouden te worden met de ontsluiting van het gebied (bereikbaarheid);
- Verbeteren verkeersveiligheid (infrastructuur en mensgericht). De bevordering van de verkeersveiligheid vormt, gelet op de uitgestrektheid van Dinkelland, de toename van verkeersbewegingen en de signalen vanuit de Dinkellandse bevolking een belangrijk aandachtspunt;
- Verbeteren van de leefbaarheid in het algemeen. Bij leefbaarheid gaat het om een veilige fysieke ruimte, maar ook om een geluidarme en schone fysieke leefruimte. Koesteren van de landelijke fijnmazige structuur van netwerken fiets, wandelen en auto, geen grote doorgaande wegen. Dit betekent ook geen grote projecten (naast Dusinksweg en rondweg Weerselo), maar het herkenbaar en betaalbaar inrichten van de 30- en 60-gebieden;
- De gemeente is aantrekkelijk voor toerisme en recreatie. Dit sterke punt benadrukken door wandel- en fietspaden structuur en inrichting te verbeteren. En door voldoende parkeervoorzieningen bij evenementen (zoals in Ootmarsum) en bij trekkers zoals het Oostrik (Noord-Deurningen), Ootmarsum-stad, Het Stift en

- de Weerselose markt;
- Een goede openbare vervoersstructuur is in een plattelandsgemeente als Dinkelland een essentiële voorwaarde voor sociale samenhang en individuele zelfredzaamheid. Buurtbus en de regio-taxi zijn ook voor de langere termijn waardevolle vervoer-op-maat-voorzieningen;
 - In de centra van Denekamp, Ootmarsum en Weerselo en ook in diverse oudere woonwijken in de gemeente is er sprake van een toenemende parkeerdruk. Hier zal gepaste aandacht aan moeten worden gegeven in de vorm van parkeernormering en parkeerregulering;
 - De (hoofd)ontsluiting en een deel van de parkeervoorzieningen van de gebiedsontwikkeling vliegveld Twente loopt over Dinkelland's grondgebied. De ontwikkeling zal geen negatieve invloed hebben op de bereikbaarheid en parkeerdruk van bestaande functies.

Vertaling structuurvisie

- aanduiding verkeersmaatregelen (aanleg randweg) kernen en buitengebied.

3.9 Duurzaamheid

Duurzaamheid is een abstract begrip dat een nadere definiëring behoeft. In het VN rapport "our common future" is een definitie voor duurzame ontwikkeling geïntroduceerd die sindsdien maatgevend:

"Een duurzame ontwikkeling is een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie, zonder daarmee voor toekomstige generaties de mogelijkheid in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te voorzien.

Deze definitie heeft betrekking op zowel de ecologische, als de economische en de sociale

aspecten van ontwikkeling. Dit wil zeggen dat, om in de huidige en de toekomstige behoeften te kunnen voorzien, een evenwicht moet worden gevonden tussen ecologische, economische en sociale argumenten.

Rijksbeleid

In het coalitieakkoord heeft de huidige regering ambitieuze plannen uiteengezet die moeten leiden tot een duurzamere samenleving. Het kabinet onderscheidt hierin vier uitdagingen. Als eerste het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen en de versnelde overgang naar meer duurzame energiebronnen. Dit is uitgewerkt in het werkprogramma 'Schoon en Zuinig', waar een reductie van 30% van de uitstoot van broeikasgassen in 2020 ten opzichte van 1990, een energiebesparing van 2% per jaar en een aandeel van hernieuwbare energiebronnen van 20% in 2020 centraal staan. De tweede uitdaging is het spaarzamer omgaan met grondstoffen en energie, evenals het ruim baan maken voor eerlijke sociaal verantwoorde producten. Als derde onderscheidt het kabinet de uitdaging om de schaarse open ruimte duurzaam te gebruiken op een manier die Nederland mooier en vitaler maakt. Ten slotte wordt duurzaam integraal watermanagement als uitdaging gezien.

Provinciaal beleid

In haar 'Programma voor Overijsselse duurzame ontwikkeling' stelt de provincie Overijssel dat niet zozeer nieuw beleid moet worden ontwikkeld, maar dat op veel terreinen het al bestaande beleid op gerelateerde gebieden moet worden versterkt. Hierbij wordt ingezet op het informeren van Overijsselse inwoners, het nemen en bevorderen van maatregelen in de fysieke leefomgeving en het stimuleren van duurzaamheid in de economische activiteiten. Doel hierbij is het intensiever werken aan duurzame doelstellingen, het versterken van het interne en externe bewustzijn daarvan en daarmee ook een meer duurzaam profiel van het provinciale beleid. In januari 2010 hebben alle gemeenten in Overijssel met de provincie de prestatieafspraken Wonen 2010-2015 ondertekend. De prestaties hebben betrekking op meer-

dere facetten van het Wonen en zo ook op duurzaamheid en energie. Hierbij gaat het om energiebesparing bij de sociale sector, stimuleringsregeling particuliere sector, energieloket voor begeleiding particulieren en pilotprojecten (voor energieleverende en energiezuinige demowoningen).

Gemeentelijk beleid

Om vorm en inhoud te geven aan het onderwerp duurzaamheid heeft de gemeenteraad het aan de Universiteit Twente verbonden academisch adviesbureau UniPartners Twente gevraagd een verkennende beleidsnota op te stellen waarin in kaart wordt gebracht welke mogelijkheden er zijn voor de gemeente om concreet vorm en inhoud te geven aan het begrip duurzaamheid. Dit heeft geresulteerd in de Nota 'Dinkelland, een duurzame gemeente' (juni 2008) opgesteld door Koen Davis van UniPartners Twente.

In een eerste bespreking van de Nota, in het rondetafelgesprek van 16 september 2008 is bepaald dat er een raads werkgroep duurzaamheid zal worden ingesteld die de nota verder uitwerkt en concretiseert en daarover aan de raad rapporteert. Deze raads werkgroep heeft in maart 2009 zijn rapportage uitgebracht. Daarbij is er voor gekozen om duurzaamheid in deze rapportage een 'kapstokfunctie' te geven. Dit wil zeggen dat is gepoogd maatregelen op te stellen die op een duurzame manier invulling geven aan de activiteiten van de gemeente. Deze rapportage is vooral gericht op de ecologische aspecten van duurzaamheid. Dit wil echter niet zeggen dat economische en sociale aspecten niet (impliciet) in de maatregelen verwerkt zijn.

In de verkennende nota 'Dinkelland een duurzame gemeente' (2008) die aan deze rapportage van de raads werkgroep ten grondslag ligt zijn 19 mogelijke maatregelen/activiteiten opgenomen en ter keuze voorgelegd. De raads werkgroep heeft de maatregelen onderscheiden naar de doelcategorieën burgers, bedrijven, scholen en sportaccommodaties, de gemeente – openbare ruimte, de gemeente – intern.

De 19 maatregelen uit de verkennende nota zijn door de werkgroep kritisch beoordeeld en gewogen op de aspecten uitvoerbaarheid en rendement. Dit heeft ertoe geleid dat een aantal maatregelen is afgefallen, dat sommige van de maatregelen zijn samengevoegd en dat er enige maatregelen zijn toegevoegd. In maart 2009 heeft het presidium het door de raads werkgroep opgestelde rapport "Op weg naar een duurzame gemeente Dinkelland (16 maart 2009)" aan het college van Burgemeester en wethouders aangeboden met daarbij het verzoek een reactie/visie te geven op het rapport en de daarin opgenomen maatregelen. In het collegeprogramma 2010-2014 is opgenomen dat deze visie in 2011 aan de gemeenteraad wordt aangeboden waarbij het begrip duurzaamheid zal worden toegespitst op het item energie. Voorzover van belang voor het taakveld Wonen passeren enkele in het rapport "Op weg naar een duurzame gemeente Dinkelland" genoemde maatregelen hierna de revue.

Afspraken woningcorporaties

De gemeente maakt afspraken met woningcorporaties over te realiseren ambities voor energiebesparing en toepassing van duurzame energie bij de verhuureenheden. De bestaande, vooral oudere, wooneenheden, kunnen inefficiënt zijn op het gebied van energieverbruik. Het streven is dat binnen een bepaalde termijn alle huurwoningen (circa 20% van de totale woningvoorraad) energiezuinig zijn.

Corporaties zullen hun inzet op energiebesparing in de meeste gevallen samen laten vallen met groot onderhoud en renovatie. De gemeente speelt daarop in door de plannen van de corporaties af te stemmen met de eigen (onderhouds)plannen voor wegen, riolering en groen.

Randvoorwaarden energiebesparing bedrijven

Bij bedrijven valt veel energiewinst te halen. Om bedrijven te stimuleren energiebesparende maatregelen te nemen kunnen randvoorwaarden worden gesteld. Hierbij kan worden

gedacht aan het toepassen van Energie Prestatie op Locatie-scores. De gemeente zal

hierbij aandacht kunnen geven aan zongericht verkavelen. Bovendien kunnen bij vergunningverlening of gronduitgifte eisen worden gesteld. Uitgangspunt hierbij is dat er geen koppeling plaatsvindt met de grondprijs.

Duurzame ontwikkeling bedrijventerreinen

Op 22 januari 2008 stelde de gemeenteraad de Integrale beleidsvisie bedrijventerreinen vast. Een van de hoofddoelstellingen daarin is de realisatie van duurzame bedrijventerreinen met aandacht voor overgangszones naar andere functies. Provincie en gemeente hebben daarna in oktober 2010 prestatieafspraken vastgelegd over het te voeren bedrijventerreinenbeleid in de periode tot 1 januari 2015. Onder andere is hierin opgenomen dat de gemeente bij herstructurering en aanleg van nieuwe bedrijventerreinen energiebesparende maatregelen zal treffen, zodat een bijdrage wordt geleverd aan het realiseren van de taakstellingen die hierover in de klimaatakkoorden met het Rijk zijn opgenomen (te weten 2% energiebesparing per jaar en het verhogen van het aandeel duurzame energie naar 30% in 2020).

Volgens de Integrale beleidsvisie bedrijventerreinen kan duurzame ontwikkeling van een bedrijventerrein op verschillende niveaus gestalte krijgen. Ten eerste voor wat betreft de *inrichting* van het terrein, ten tweede qua *samenwerking* op het terrein en ten derde op *individueel* bedrijfsniveau. Een duurzaam bedrijventerrein zonder duurzame bedrijven bestaat tenslotte niet. Enkele aspecten waarmee rekening dient te worden gehouden zijn:

Inrichting

- efficiënter ruimtegebruik (bedrijfsverzamelgebouwen, bouwen in meer lagen, gezamenlijk parkeren en gezamenlijke materiaalopslag;
- specifieke aandacht voor aanleg, beheer en onderhoud van de openbare ruimte;
- optimale (digitale) ontsluiting, uniforme bewegwijzering, reclame-uitingen voldoende parkeergelegenheid en (met name op zichtlocaties) specifieke eisen

m.b.t. de beeldkwaliteit.

Samenwerking

- realiseren van gezamenlijke voorzieningen (vergaderruimte, catering, kinderopvang etc.);
- collectief afsluiten van contracten (ict, energie, afvalverwerking etc.);
- onderzoek naar de mogelijkheden en meerwaarde van (een vorm van) parkmanagement op de afzonderlijke bedrijventerreinen;
- bevorderen van collectieve beveiliging.

Individueel

- beeldkwaliteit en materiaalgebruik van de bebouwing;
- stimuleren duurzame bedrijfsvoering.

Het beleid is gericht op realisatie van duurzame bedrijventerreinen. Zowel op de bestaande terreinen als in de uitbreidingen zal – met name in het kader van de planvorming – ruim aandacht worden besteed aan duurzaamheidsaspecten. Een beeldkwaliteitsplan, waarin bovengenoemde aspecten nader zullen worden uitgewerkt, is onderdeel van de planvorming bij nieuwe of de herstructurering van bestaande bedrijventerreinen.

Inbreiding woningbouw

Inbreiding is het bouwen binnen de bestaande bebouwing, tegenover uitbreiding, het bouwen buiten de grenzen van bestaande bebouwing. Door zoveel mogelijk aan inbreiding te doen kan het buitengebied gespaard worden en kan de gemeente haar groene karakter behouden. Door formeel vast te leggen onder welke voorwaarden voor inbreiding, dan wel uitbreiding, wordt gekozen kan voorkomen worden dat slechts op ad hoc-basis aandacht aan het buitengebied wordt geschonken. Het is zaak om dergelijke voorwaarden te integreren in het huidige ruimtelijke ordeningsbeleid. Voor kleinschalige grondgebonden woningbouw in de bebouwde kom, zonder

functiemenging, heeft de gemeente Dinkelland een toetsingskader vastgesteld in de Beleidsnota Inbreidingslocaties (29 maart 2011; zie Bijlage B3). Aangezien inbreiding vele malen duurder kan zijn dan uitbreiding, zal veel aandacht moeten worden besteed aan de inhoud van de voorwaarden. Gedacht kan worden aan een bepaalde gewenste verhouding tussen nieuwbouw-inbreiding en nieuwbouw-uitbreiding. Inbreiding kan ook bijdragen aan verbetering van de beeldkwaliteit van de bebouwde omgeving. Met een voorkeur voor inbreiding wordt ook voldaan aan de ontwerp-omgevingsvisie van de provincie. De gemeente Dinkelland heeft in 2010 afspraken gemaakt met de provincie Overijssel over het bouwprogramma tot 2015. Voor de lokale woningbehoefte geldt een programma van 370 woningen tot 1 januari 2015 (binnenstedelijk en uitleg). De bestemmingsplancapaciteit mag maximaal 130% zijn van het woningbouwprogramma derhalve $370 \times 130\% = 480$ woningen. Daarbij is een verdeelsleutel gehanteerd voor inbreiding en uitbreiding, namelijk van 60% uitleggebied (288 woningen) en 40% binnenstedelijk (192 woningen).

Energievisie / energielandschappen

Energievisie

In het landelijke energiebeleid zijn de Europese doelen voor een duurzame energievoorziening overgenomen. Dit betekent dat in 2020 14% van de energieconsumptie uit duurzame bronnen moet zijn geproduceerd en dat de emissie van CO₂ met 20% moet zijn gereduceerd. Om deze doelstellingen te realiseren zijn forse inspanningen nodig van overheden (waaronder gemeenten), bedrijven en particulieren. De verplichtingen die de verschillende partijen zijn aangegaan om deze doelstellingen te bereiken, zijn vastgelegd in diverse convenanten. Namens de gemeenten heeft de VNG het Klimaatakkoord 2007 – 2011 getekend.

In nauw samenwerking tussen gemeente en Twente is een rapport opgesteld (april 2012), waarin de vraag wordt beantwoord waar de beste kansen liggen voor de

gemeente Dinkelland op het gebied van energiebesparing en duurzame energieproductie en tot welke mate van verduurzaming dit kan leiden. In dit rapport (Energievisie april 2012) is het totale verbruik van energie binnen de gemeente Dinkelland in kaart gebracht. Daarnaast geeft het een beeld van de mogelijkheden voor energiebesparing en duurzame energieopwekking op het grondgebied van Dinkelland.

Uit de rapportage blijkt dat op korte termijn deze groei vooral zit bij biomassa. Hierbij kunnen het agrarisch en bosrijke landschap van Dinkelland een belangrijke rol spelen

Ook de rol van zonne-energie groeit snel door de dalende prijzen en stijgende rendementen van systemen. Het duurt naar verwachting echter tot na 2020 voordat dit zich ook vertaalt in een substantieel aandeel in de duurzame energieproductie. Zonne-energiesystemen zullen zich grotendeels autonoom ontwikkelen.

Over de kansen voor in deze gemeente voor het gebruik van biomassa en de versnelling van het gebruik van zonne-energie hierna meer onder de kop "Energielandschap".

Energielandschap

De provincie Overijssel heeft samen met andere organisaties een visie gemaakt over hoe je duurzame energie in de praktijk kunt verbinden met kwaliteit van leven en landschap. Kern is dat de sleutel voor verandering in handen is van lokale gemeenschappen zelf. Dat is maatwerk, van onderop. De provincie nodigt bewoners en ondernemers in de dorpen, steden en het buitengebied uit om met concrete initiatieven te komen om de eigen energievoorziening te verduurzamen op een wijze die passend is bij hun landschap en hun gemeenschap.

Vrijwel iedereen is het er over eens dat we meer gebruik zouden moeten maken van duurzame energie in plaats van olie, gas of kolen. Maar wat veel mensen ook bezighoudt is wat dat betekent voor de kwaliteit van het landschap (zowel in het landelijk als het stedelijk gebied) en of zij een stem hebben in wat er straks in hun

omgeving gaat gebeuren.

Samen met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties heeft de provincie daarom verkend wat we willen en kunnen met de inpassing van duurzame energie in de 'Tuin van Nederland'. Het sleutelwoord is maatwerk. Deze verkenning Energielandschappen Overijssel (ELO), laat zien dat meer duurzame energieproductie mogelijk is mits het goed aansluit bij de kenmerken van het landschap en bij de wensen van bewoners en ondernemers ter plekke. In kleinschalige landschappen passen kleinschalige oplossingen en de lokale gemeenschap moet er van profiteren.

In relatie tot het agrarisch grondgebruik en de ligging van Dinkelland in het bosrijke Nationaal Landschap Noordoost Twente liggen de mogelijkheden voor intensivering van de duurzame energieproductie vooral bij biomassa en wel door:

- Het stimuleren van het vergisten van mest.
- Het gebruik van boshout (resthout) voor energie, afkomstig van houtwallen en de bossen (hiervoor loopt nu een pilotproject op basis van samenwerking tussen gemeente, landschap Overijssel en Twente)
- De warmte afkomstig uit de bio-energie-installaties voor mest en resthout te gebruiken voor woningen en bedrijven.

De kansen voor de gemeente om de ontwikkeling van zonne-energiesystemen te versnellen zijn:

- Zelf het goede voorbeeld te geven door op gemeentelijke gebouwen PV-panelen aan te brengen.
- Het (mede) oprichten van grootschalige zonneweides, b.v. op vrijkomende gronden en het stimuleren van PV-panelen voor (agrarische) schuren.
- Gebruik van oude stortplaatsen

Uit recent onderzoek naar de potentie van geothermie blijkt dat er onder Ootmarsum, Denekamp en het glastuinbouwgebied bij Noord Durningen mogelijkheden zijn. Op een diepte van circa twee kilometer bevindt zich in de zogenaamde "Tub-

bergen formatie" warm water met een temperatuur van 70°C tot 90°C

De gemeente kan ontsluiting van geothermie stimuleren door:

- Betrokken partijen bij elkaar te brengen en afspraken over de uitrol te maken.
- Opname van een aansluitplicht voor warmtenet in de bouwverordening voor woningen en bedrijven.
- Optimalisatie van de vergunningverlening voor de aanleg van een warmtenet.

Ondergronds bodemgebruik/visie op de ondergrond

Het borgen van een duurzame omgang met de ondergrond voor zowel de korte als lange termijn van belang voor de gemeente Dinkelland. De ondergrond vertegenwoordigt een grote waarde die waar nodig bescherming verdient, zoals bijvoorbeeld grondwater ten behoeve van drinkwater en (archeologische) monumenten. Maar de ondergrond biedt ook kansen die een meerwaarde kunnen geven aan ontwikkelingen zoals warmte-koude-opslag.

In een Atlas van de ondergrond (oktober 2011) is op een laagdrempelige en integrale wijze de Dinkellandse ondergrond inzichtelijk gemaakt, zonder daarbij beleidsmatige keuzes voor de ondergrond te maken. Deze atlas is een (visueel) hulpmiddel bij ruimtelijke planprocessen.

Bij verkenning van de themakaarten kan worden geïnteriseerd welke thema's in de ondergrond een rol spelen en mogelijk kansen of beperkingen bieden voor ontwikkelingen.

Alle relevante gegevens over de ondergrond zijn geïnteriseerd. Daarbij is gebruik gemaakt van de informatie bij de gemeente Dinkelland, het waterschap Regge en Dinkel en provincie Overijssel.

De informatie is geclusterd en vereenvoudigd tot de volgende 5 themakaarten:

1. aardkundige waarden
2. archeologie;
3. natuur;

4. bodem;
5. water.

Bodemkaart

Uit de themakaart "bodem" blijkt dat een deel van de Dinkellandse bodem geschikt is voor het toepassen van warmte-koude-opslag (wko). Dit is een duurzame manier om gebouwen te verwarmen of te koelen. Bijkomend voordeel is dat bij het gebruiken van bodemenergie een reductie van de CO₂-uitstoot wordt gerealiseerd. Met name het gebied tussen Denekamp en de grens met Nordhorn is zeer geschikt voor de toepassing van warmte-koude-opslag.

Voor het realiseren van warmte-koude-opslag is de wetgeving nog in ontwikkeling (AmvB- Bodemenergie). Voor open systemen geldt provinciaal beleid en de Waterwet. Voor de aanleg is een Omgevingsvergunning noodzakelijk en een Watervergunning.

De Atlas van de ondergrond maakt deel uit van de bijlagen bij deze structuurvisie.

Prestatieafspraken met de provincie over duurzaamheid

In de eerdergenoemde prestatieafspraken Wonen 2010-2015 kennen de gemeente en provincie een hoge prioriteit toe aan duurzaamheid en energiebesparing. Daarbij is de volgende verbetering in de bestaande woningvoorraad afgesproken:

- met de woningcorporaties worden door de gemeente afspraken gemaakt over de renovatie van de sociale;
- huurwoningen. Na renovatie moeten deze minimaal twee energielabels verbeterd zijn;
- partijen onderzoeken de mogelijkheid en wenselijkheid van een lokaal of regionaal loket die inwoners kunnen benaderen voor de advisering over energie- of duurzaamheidsmaatregelen op of aan hun huis (dit is in 2011 gerealiseerd);
- de provincie stelt een vergoeding beschikbaar voor de gemeente als zij een pilot-project wil starten om te komen tot één energieleverende nieuwbouwwoning

en / of één energiebesparende bestaande woning. De provinciale bijdrage is maximaal € 25.000 per woning tot een maximum van € 50.000,-.

Visie op hoofdlijnen leefomgeving

- Duurzaam Dinkelland: Dinkelland transformeren tot duurzame gemeente en het realiseren van een voorbeeldfunctie. Beleid ontwikkelen gericht op gebruik van duurzame materialen en gebruik van duurzame energie (aardwarmte, zonne-energie, CO2-reductie). De gemeente voert een actief beleid gericht op het waarborgen en waar mogelijk verder ontwikkelen van een kwalitatief goede fysieke leefomgeving; bestemming, invulling en gebruik van de schaarse openbare ruimte vindt op verantwoorde en integrale wijze plaats. Behoud van waardevolle historische elementen in de fysieke leefomgeving vormt een bijzonder aandachtspunt;
- Ruimtelijke ontwikkeling: voortvarende en voor de raad controleerbare voorbereiding en uitvoering (bouw van woningen en vestiging van bedrijven) van bestemmingsplannen. Voor ruimtelijke inpassing woonfunctie gaat inbreiding boven uitbreiding;
- Ten behoeve van het verbeteren van het leefkwaliteit van Dinkelland dient bij nieuwe ontwikkelingen een juiste afweging plaats te vinden tussen de relevante milieuaspecten (lucht, geluid, bodem, externe veiligheid et cetera) en de waarden in een gebied (landschap, archeologie, cultuurhistorie, water en dergelijke).

3.10 Ruimtelijke Kwaliteit

a. Buitengebied

Iedereen woont, werkt en recreëert graag in een aantrekkelijke omgeving. De gemeente vindt het dan ook belangrijk dat ontwikkelingen leiden tot een betere ruimtelijke kwaliteit.

Dit geldt zowel voor het landelijke als het stedelijke gebied.

Voor het landelijk gebied worden de handvatten aangewend die zijn neergelegd in het werkboek Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving, de provinciale Omgevingsvisie en de bijbehorende Catalogus Gebiedskenmerken.

De gemeenten Dinkelland en Tubbergen hebben samen het “Werkboek Kwaliteitsimpuls groene omgeving” uitgewerkt in een gemeentelijk “Beleids- en uitvoeringskader groene omgeving”.

Dit beleids- en uitvoeringskader bevat uitgangspunten voor het toepassen van de principes van ruimtelijke kwaliteit in ruimtelijke planprocessen bij ontwikkelingen in het buitengebied.

Uitgangspunten:

Voor het op te stellen beleid geldt als basis de principes uit de Omgevingsvisie Overijssel:

- 1. elke ontwikkeling dient bij te dragen aan een versterking van de ruimtelijke kwaliteit;*
- 2. Bij grootschalige ontwikkelingen (nieuw of uitbreiding van bestaand) wordt naast een investering in de ontwikkeling zelf tegelijkertijd geïnvesteerd in de omgevingskwaliteit.*
- 3. de ontwikkelingsruimte die men krijgt dient in evenwicht te zijn met investeringen (prestaties) in de ruimtelijke kwaliteit.*
- 4. De principes van ruimtelijke kwaliteit gelden voor elk planproces en dienen bij elk initiatief/ontwerp/opgave te worden toegepast.*
- 5. De grondslag voor ruimtelijke kwaliteit en de ontwerp ingrediënten die daarbij gehanteerd worden, worden ontleend aan de gebiedskenmerken zoals opgenomen in de Catalogus gebiedskenmerken van de omgevingsvisie of aan een verfijning daarvan op gebiedsniveau van de gemeente.*
- 6. Er is ruimte voor sociaal-economische ontwikkeling, als deze vanuit zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik verantwoord is, past in het ontwikkelingsperspectief ter plekke en volgens de gebiedskenmerkencatalogus wordt uitgevoerd.*

Doel: Het beleidskader dient als toetsingskader voor de gemeente om aangevraagde ontwikkelingen in het landelijke gebied te kunnen beoordelen op basis van de kwaliteitsimpuls. Tegelijkertijd biedt het beleidskader aanvragers handvatten om hun aanvraag vorm te geven in combinatie met de kwaliteitsimpuls. Het kader biedt de kans om dit nieuwe instrument zoveel mogelijk te objectiveren en eenduidig toe te passen. Met dit beleidskader is geprobeerd de procesmatige en inhoudelijke toepassing van de kwaliteitsimpuls helder neer te zetten. Het geeft meer duidelijkheid voor gemeente, provincie en initiatiefnemer en leidt tot snellere procedures met meer kwaliteit als resultaat.

Generiek beleid

Het generieke beleid voorziet in een zuinig gebruik van de ruimte. Dit heeft zich vertaald in beleid en regels die zijn opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied. De regels die zijn opgenomen betreffen in het algemeen maatvoeringen (afstand, hoogte, oppervlakte en inhoud) en randvoorwaarden voor het functionele gebruik van locaties. Uitgangspunt voor onderhavig beleid blijft hetgeen op basis van het bestemmingsplan c.q. het bestaande beleid mogelijk is.

Elke ontwikkeling die past binnen de regels van het bestemmingsplan is toegestaan. Ten behoeve van de ruimtelijke kwaliteit dient in voorkomende gevallen een basisinspanning geleverd te worden. Voor wijzigingsbevoegdheden geldt dat per geval bepaald is of er sprake is van een kwaliteitsimpuls of basisinspanning.

In het gemeentelijk beleid wordt vastgesteld dat afwijking van bestaande regels/beleid mogelijk is ten behoeve van economische ontwikkelingen binnen bestemmingen ten behoeve van economische functies, mits passend binnen het generieke beleid en de gebiedskenmerken.

Dit betekent dat onderhavig beleid niet voorziet in een afwijking van de regels voor bijvoorbeeld de inhoud van een woning.

Kwaliteitsimpuls of basisinspanning

Er dient een kwaliteitsimpuls te worden geleverd als sprake is van afwijking van bestaande regels en beleid ten behoeve van economische functies.

Daarnaast dient tevens een kwaliteitsimpuls in de groene omgeving te worden geleverd als het gaat om een grootschalige ontwikkeling. In de gevallen waarbij medewerking kan worden verleend aan ontwikkelingen welke in het bestemmingsplan zijn geregeld, hetzij bij recht, hetzij met toepassing van een afwijking, geldt deze ontwikkeling in principe als een ontwikkeling met een kleinschalige impact en hoeft er geen kwaliteitsimpuls in de groene omgeving te worden geleverd.

Is er wel een bestemmingsplanprocedure nodig (b.v. voor verruiming van een bestemmingsvlak) dan is er sprake van een ontwikkeling met een grootschalige impact. Dit geldt ook voor een partiële herziening in de vorm van een verandering van de bestemming of een aanduiding.

Voor de in het bestemmingsplan Buitengebied opgenomen wijzigingsbevoegdheden geldt een uitzondering. In sommige gevallen is de impact zo kleinschalig dat er geen sprake is van een noodzaak voor een kwaliteitsimpuls in de groene omgeving. In het gemeentelijk "Beleids- en uitvoeringskader groene omgeving" wordt aangegeven voor welke wijzigingsbevoegdheden toepassing moet worden gegeven aan de kwaliteitsimpuls.

Evenwicht

Er is in het gemeentelijk beleidskader groene omgeving een basis gevonden voor het bereiken en meten van het evenwicht tussen ontwikkelingsruimte en kwaliteitsprestaties. Bij elke ontwikkeling hoort een basisinspanning in de vorm van een goede ruimtelijke (landschappelijke) inpassing: vorm en situering van gebouwen, erfbeplantingen. Zodra sprake is van een grootschalige ontwikkeling, geldt een meer gebiedsgerichte benadering. De Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving is dan van

toepassing naast de basisinspanning. Dat geldt voor nieuwe functies en grootschalige uitbreiding van bestaande functies in het buitengebied. Hierbij wordt gestreefd naar objectivering door middel van waardebeoordeling.

Voor het bepalen van de hoogte van de aanvullende kwaliteitsprestaties zijn drie variabelen te hanteren:

- 1) is de ontwikkeling gebiedseigen of gebiedsvreemd*
- 2) wat is de schaal van de impact op de omgeving*
- 3) vervult het initiatief een eigen belang of ook een algemeen belang*

Als er sprake is van een niet functioneel aan het buitengebied gebonden grootschalige ontwikkeling dan dient 100% van de waardevermeerdering (van de gronden als gevolg van aanpassing van de bestemming) te worden geïnvesteerd (naast de basisinspanning).

Als er sprake is van een functioneel aan het buitengebied gebonden grootschalige ontwikkeling zal er naast de basisinspanning 25% moeten worden geïnvesteerd in ruimtelijke kwaliteit.

Indien er geen mogelijkheid is om het gehele bedrag te investeren, zal het bedrag gestort worden in het KIGO-fonds.

De percentages zijn ingegeven door het feit dat bij niet aan het buitengebied gebonden activiteiten de impact groot is, omdat deze functies feitelijk in een kern tuishoren. Gelet hierop dient er een volledige tegenprestatie geleverd te worden. Het zogenoemde weegschaalmodel komt in evenwicht door de waardevermeerdering volledig te compenseren in ruimtelijke kwaliteit.

In het geval het gaat om een aan het buitengebied gebonden activiteit, betreft het een activiteit die feitelijk thuishoort in het buitengebied. De tegenprestatie kan dan ook minder zijn dan de volledige waardevermeerdering. Er wordt uitgegaan dat in dit geval 25% van de waardevermeerdering voldoende is om het weegschaalmodel in evenwicht te brengen.

Voor ontwikkelingen in de kernrandzone (net als in het geval van een ontwikkeling van algemeen belang) kan de meerwaarde die is berekend, gehalveerd worden. Dus in plaats van 100% wordt het dan 50% en in plaats van 25% wordt het dan 12,5 % bijdrage Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving.

Kwaliteitskader

Ten behoeve van de uitvoering van de kwaliteitsimpuls laat de gemeente een ruimtelijk kwaliteitskader (Kwaliteitskader Gebiedskenmerken KG) opstellen. Dit kwaliteitskader wordt gelijktijdig opgesteld met de Welstandsnota.

Het gaat daarbij om een onderverdeling van het buitengebied naar gebiedstype en de ontwikkelingsrichting, ambitie en streefbeeld er van als het gaat om investeren in ruimtelijke kwaliteit.

Voor mogelijke ontwikkelingen in het buitengebied is een samenvatting gemaakt in de vorm van een module met criteria en aandachtspunten die helpen bij het vinden van een goede balans. Om het proces verder goed vorm te geven zal er worden gewerkt met een kwaliteitsteam landelijk gebied waar aanvragen en ruimtelijke kwaliteitsplannen worden besproken. In aanvulling op het kwaliteitsteam stedelijk gebied (Q-team).

De bestaande regelingen waarin al voorzien wordt in ruimtelijke kwaliteit zijn in stand gebleven.

Het betreft hier de regelingen Rood voor Rood en nieuwe landgoederen die hun eigen afwegingskader hebben, waarbij ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid doelen zijn.

Financiering Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving

Basisinspanning

Voor iedere ontwikkeling in het landelijk gebied is de basisinspanning van toepassing. Het gaat hierbij om een goede landschappelijke inpassing van het bedrijfsperceel. De

exacte begrenzing van de basisinspanning moet per geval apart beoordeeld worden. Hierbij is een rol weggelegd voor het kwaliteitsteam.

Uitgangspunten kwaliteitsimpuls

Bij het bepalen van de hoogte van de kwaliteitsimpuls voor de groene omgeving wordt uitgegaan van de waardevermeerdering van de gronden door de planologische verandering.

Zoveel mogelijk wordt uitgegaan van gemiddelde basisbedragen. Daar waar dat lastiger is vanwege de invloed van de mogelijkheden binnen een specifieke bestemming, zal een taxatie nodige zijn. De bedragen worden eens per twee jaren geëvalueerd.

Aftrekposten

Waardevermindering als gevolg van de herziening van het bestemmingsplan zoals bijvoorbeeld van agrarische grond of bedrijfsterrein naar bos en natuur of landschap, mag worden meegenomen in de berekening. Ook mag een deel van de kosten voor het opstellen van een ruimtelijk kwaliteitsplan en kosten voor bijvoorbeeld het kwaliteitsteam worden afgetrokken tot een maximumbedrag van €15.000,-

Uitkomst is de verplichte investering in de ruimtelijke kwaliteit in de omgeving. De investeringen voor de basisinspanning mogen hier niet uit betaald worden. De voorkeur gaat hierbij uit naar een investering in de directe omgeving van de locatie waar de ontwikkeling plaatsvindt.

In een aantal gevallen zal dit niet mogelijk blijken. Dan is een investering elders in de groene omgeving mogelijk. Mocht geen locatie elders gevonden worden dan dient het (rest)bedrag gestort te worden in een in te stellen ruimtelijk kwaliteitsfonds.

Op het moment dat partijen het eens zijn over de hoogte van de kwaliteitsimpuls, wordt een overeenkomst opgesteld (KiGO-overeenkomst), waarin de rechten en (inspannings)plichten voor beide partijen zijn opgenomen. Na ondertekening hiervan kan tot uitvoering worden overgegaan.

b. Stedelijk gebied.

Voor het stedelijk gebied wordt ingezet op het creëren van ruimtelijke kwaliteit door middel van:

- Opstellen van beeldkwaliteitplannen voor nieuwe locaties;
- Stedenbouwkundige en architectonische ontwerpen;
- Aandacht voor de overgang tussen kernen en platteland (dorpsranden);
- Beleidsnota Inbreidingslocaties: voor het toetsen van (kleinschalige) inbreidingsplannen in de bebouwde kom;
- Beoordelen woningbouw- en infrastructurele plannen door kwaliteitsgroep (Q-team);
- Het hanteren van het gemeentelijk welstandsbeleid zoals o.a. vastgelegd in de welstandsnota;
- Het hanteren van het gemeentelijk groenbeleid zoals vastgelegd in het gemeentelijk Groenbeleidsplan.

3.11 Externe veiligheid

De gemeente Dinkelland wil haar burgers een veilige leefomgeving bieden. In die zin draagt zij een belangrijke verantwoordelijkheid als het gaat om externe veiligheid. Om die verantwoordelijkheid in te vullen heeft de gemeente Dinkelland in 2007 een externe veiligheidsbeleid geformuleerd.

Bij externe veiligheid gaat het om de risico's op de omgeving die samenhangen met het produceren, verwerken, opslaan en vervoeren van gevaarlijke stoffen. Deze risico's doen zich zowel voor bij risicovolle inrichtingen als tijdens het transport van gevaarlijke stoffen.

Externe veiligheidsnormen zijn vastgelegd in landelijke wet- en regelgeving, zoals het Besluit externe veiligheid inrichtingen (BEVI) maar ook in beleidsnota's. Invulling

geven aan deze wettelijke verplichtingen vormt een belangrijk onderdeel van het gemeentelijke externe veiligheidsbeleid.

Doel van het externe veiligheidsbeleid is om een transparant toetsingskader te hebben voor het omgaan met huidige maar ook eventuele toekomstige externe veiligheidssituaties. Dit betekent dat onder meer invulling wordt gegeven aan de wettelijke verplichting om het groepsrisico⁵ en plaatsgebonden risico⁶ bij ruimtelijke ontwikkelingen te overwegen

Risicosituatie gemeente Dinkelland

De gemeente Dinkelland kent voor wat betreft risicobronnen⁷:

- Eén CPR 15-2 inrichting (opslag met meer dan 10 ton aan gevaarlijke stoffen). De opslag geeft op dit moment geen plaatsgebonden risico knelpunten of overschrijding van de oriënterende waarde. De PR-contour blijft binnen de inrichtingsgrens.
- Elf LPG tankstations; waarvan vijf in Denekamp, één in Ootmarsum en Rossum, twee in Weerselo en drie in Deurningen.
- Binnen de gemeente bevindt zich een opslagbunker van de NAM voor de opslag van springstof. De bunker wordt al 3 jaar niet meer gebruikt. Wellicht dat de opslagbunker in de toekomst gesloten wordt.

5 Het **groepsrisico** (GR) is de cumulatieve kans dat een (werkelijk aanwezige) groep van 10, 100 of 1000 personen overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico wordt weergegeven als een grafiek met het aantal personen op de horizontale as en de kans op overlijden op de verticale as.

6 Bij het **plaatsgebonden risico** (PR) gaat het om de kans per jaar dat een (denkbeeldig) persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen als deze persoon zich onafgebroken en onbeschermd in de nabijheid van een risicovolle inrichting of transportas bevindt. Het plaatsgebonden risico wordt weergegeven als een contour rondom de risicovolle inrichting of de transportas.

7 Onder **risicobronnen** worden verstaan: transportleidingen voor gas, olie en chemicaliën (buisleidingen), transporten met routeplichtige gevaarlijke stoffen en inrichtingstypen weergegeven in bijlage 5 (IPO-VNG-drempelwaardentabel).

- Twee chlooropslagen voor zwembaden en bijbehorende chloortransporten. Het zwembad in Denekamp is in 2007 overgestapt op een andere zuiveringsmethode dan chloor, namelijk zoutelektrolyse. Hierdoor vindt er minder chloortransport en –opslag plaats. Onderzocht is of een soortgelijke zuiveringsmethode ook voor het open lucht zwembad in Ootmarsum geschikt is. Vanwege de hoge kosten infrastructuur (aanleggen grondkabels voor voeding etc.) en de beperkte openingsperiode van het is besloten om hier de zoutelektrolyse niet door te voeren.

Het vervoer van gevaarlijke stoffen binnen de gemeente vindt plaats over de weg. Hierbij bestaan geen risicovolle aandachts- of knelpunten.

Na het treffen van eventuele bronmaatregelen van een LPG-tankstation resteren geen knelpunten vanuit het plaatsgebonden risico. Wel dient aandacht aan de mogelijkheid van vestiging van objecten binnen de resterende PR 10^{-6} contouren besteed te worden. Hierdoor worden nieuwe saneringssituaties voorkomen.

De gemeente Dinkelland streeft naar een verantwoord evenwicht tussen risico's en de behoefte aan de activiteiten die de risico's veroorzaken. Daartoe conformeert de gemeente Dinkelland zich aan haar wettelijke verplichtingen. Daar waar de gemeente als bevoegd gezag een beoordelingsvrijheid heeft, maakt zij in dit beleidsdocument keuzes op het gebied van externe veiligheid. Die keuzes hebben de vorm van algemene uitgangspunten en gebiedsgerichte ambities.

Algemene uitgangspunten:

1. Terughoudend ten aanzien van zwaardere en risicovolle bedrijvigheid.
2. Voor de toepassing van dit externe veiligheidsbeleid worden drie gebiedstypen onderscheiden: woongebieden, bedrijventerreinen en landelijk gebied.
3. In woongebieden willen we dat het bijzonder veilig is. In woongebieden worden dan ook geen nieuwe risicobronnen⁸ toegelaten.

⁸ Onder risicobronnen worden verstaan: transportleidingen voor gas, olie en chemicaliën (buisleidingen), transporten met routeplichtige gevaarlijke stoffen en inrichtingstypen weerge-

4. Op bedrijventerreinen en in het landelijke gebied accepteren we een enigszins minder streng veiligheidsregime en is de komst van inrichtingen met een geringe risicobelasting op de omgeving onder voorwaarden mogelijk.
5. Waar zich externe veiligheidsknelpunten voor (kunnen) doen, besteden we veel aandacht aan bronmaatregelen om het risico te verkleinen. Pas daarna komen effectmaatregelen aan de orde.
6. Bij het beoordelen van risicosituaties worden aanvullend op de beoordeling van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico ook de mogelijke effecten en beheersbaarheid van een calamiteit betrokken. Hierbij wordt zorgvuldig rekening gehouden met het advies van de regionale brandweer in het kader van de verantwoordingsplicht groepsrisico.

De risicobronnen zijn weergegeven op de provinciale risicokaart raadplegen, welke via internet te benaderen is en als bijlage B5 bij deze structuurvisie opgenomen.

Buisleidingen

Binnen de gemeente Dinkelland bevindt zich een aantal hogedruk aardgasleidingen. Deze leidingen lopen voornamelijk door het buitengebied en geven geen risicoknelpunten, maar zijn wel planologisch relevant. Bij ontwikkelingen binnen het invloedsgebied van deze gasleidingen (70 meter vanaf de hartlijn) dient vooraf verantwoording te worden afgelegd conform het Besluit Externe Veiligheid Buisleidingen.

Dit geldt eveneens voor leiding van de NAM en defensie. De ondergrondse buisleidingen die planologisch relevant zijn op een signaleringskaart weergegeven. Bij uitbreidingen zal getoetst worden aan de landelijke richtlijnen voor buisleidingen.

Vervoer van gevaarlijke stoffen

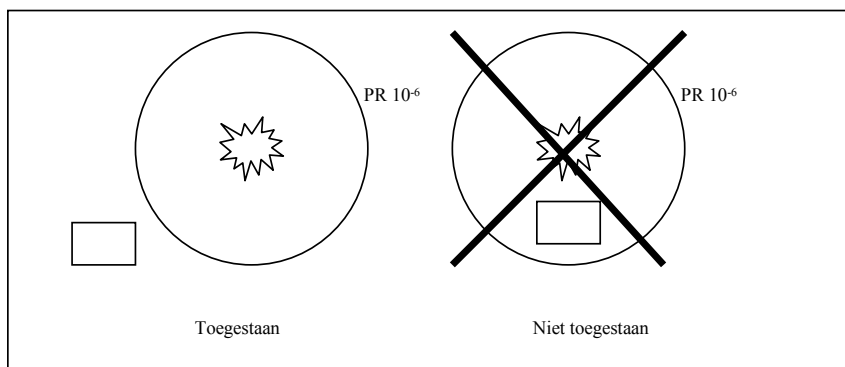
Vanaf 1 augustus 1996 is de Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen (Wvgs) van kracht. In deze wet wordt onder meer het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg gereguleerd. Gemeenten hebben als gevolg van artikel 18 van deze wet de bevoegdheid wegen

geven in bijlage 6 (IPO-VNG-drempelwaardentabel), met uitzondering van ontheffingsroutes waarbij woongebieden zoveel mogelijk worden vermeden.

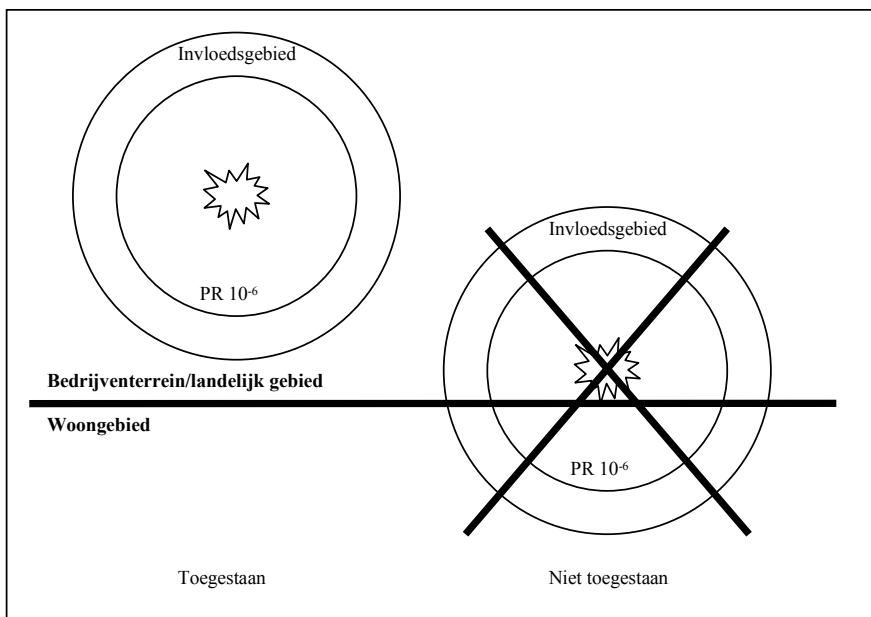
of weggedeelten aan te wijzen waarover daartoe aangewezen gevaarlijke stoffen mogen worden vervoerd. De bevoegdheid tot aanwijzen hiervan ligt bij de gemeenteraad. Routing houdt in dat het, behoudens ontheffingen, verboden is bepaalde gevaarlijke stoffen (*zogenoemde routeplichtige stoffen*) over andere dan daarvoor aangewezen wegen te vervoeren. Doorgaand transport dient in gemeenten met een routing, gebruik te maken van deze routes. De gemeenteraad van Dinkelland heeft in zijn vergadering van 27 oktober 2008 de volgende weggedeelten aangewezen als verplichte route voor transport van gevaarlijke, routeplichtige stoffen:

- Rijksweg A1 vanaf de gemeentegrens met Oldenzaal tot aan de gemeentegrens met Hengelo.
- Hengelosestraat (provinciale weg N342) vanaf de gemeentegrens met Oldenzaal tot aan de gemeentegrens met Hengelo.

Door de buurgemeenten Oldenzaal en Hengelo zijn de aan Dinkelland grenzende delen van de N342 reeds aangewezen, zodat sprake is van een sluitend netwerk. De provincie heeft deze weggedeelten vrijgegeven voor aanwijs als route gevaarlijke

De situatie waarin een kwetsbaar of beperkt kwetsbaar object (rechthoek) zich binnen de PR 10-6-contour bevindt is niet toegestaan, erbuiten wel.

De situatie waarin het invloedsgebied van een risicobron, die is gevestigd op een bedrijventerrein of in het landelijk gebied, valt over een woongebied is niet toegestaan. Indien het invloedsgebied niet op woongebied valt, dan is het wel toegestaan.

stoffen. Geconstateerd wordt dat er ten aanzien van het vervoer van gevaarlijke stoffen binnen de gemeente geen risicovolle aandachts- of knelpunten bestaan.

Gebiedsgerichte ambities

Op basis van de aard en ligging van de risicobronnen is vanuit het perspectief een indeling gemaakt in gebieden waarvoor het wenselijk is om een verschillend ambitieniveau op het gebied van externe veiligheidsniveau na te streven. De gemeente laat hiermee zien hoe wordt omgegaan met externe veiligheid in verschillende situaties.

1. Woongebieden

- In woongebieden worden geen risicobronnen toegelaten.
- Kwetsbare objecten mogen (ook in nieuwe situaties) niet binnen de PR 10^{-6} contour van een risicobron liggen (wettelijk eis). Aanvullend hierop mogen ook beperkt kwetsbare objecten in nieuwe situaties niet binnen de PR 10^{-6} contour van een risicobron bevinden (figuur 1).
- Toename van het groepsrisico door risicobronnen is niet toegestaan.
- Toename van groepsrisico door een structurele toename van het aantal personen in het invloedsgebied is onder voorwaarden wel toegestaan, mits:
 - Invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico zoals opgenomen in het BEVI.
 - De oriënterende waarde voor het groepsrisico in deze situaties niet wordt overschreden (oriënterende waarde wordt als grenswaarde beschouwd). Overschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico wordt dus niet geaccepteerd

2. Bedrijventerreinen

- Binnen een PR 10^{-6} contour zijn nieuwe beperkt kwetsbare objecten niet toegestaan.
- In nieuwe situaties dienen de PR 10^{-6} contouren binnen de inrichtingsgrenzen van risicovolle inrichtingen te blijven. Hiervan kan worden afgeweken indien is gebleken dat de PR 10^{-6} contour na het nemen van bronmaatregelen niet verder kan worden gereduceerd. Een grotere contour is alleen dan te accepteren, indien deze contour uitsluitend een gebied inneemt waarbinnen geen (beperkt) kwetsbare objecten gevestigd mogen worden.
- Het invloedsgebied van een risicobron dat geldt voor het bepalen van het groepsrisico mag niet over woongebieden vallen (zie figuur 2).
- Een toename van het groepsrisico voor bestaande situaties wordt onder voorwaarden geaccepteerd (o.a. maximale opvulling tot aan oriënterende waarde).
- De oriënterende waarde voor het groepsrisico wordt in nieuwe situaties als

grenswaarde beschouwd. Op basis van zwaarwegende argumenten is een geringe overschrijding toegestaan, mits alle noodzakelijk bronmaatregelen zijn getroffen.

4. UITVOERINGSPROGRAMMA

De structuurvisie geeft aan welk beleid de gemeente voert ten aanzien van wonen, voorzieningen, werken, omgevingskwaliteit en mobiliteit. Het gaat het om basisverplichtingen en ambities die de gemeente wil waarmaken, maar ook om de regie op initiatieven van derden en het voorkomen van ongewenste ontwikkelingen. De structuurvisie is een bestuursverantwoordelijkheid. Het gemeentebestuur verplicht zichzelf naar deze structuurvisie te handelen, maar de structuurvisie bevat geen verplichtingen naar burgers. Burgers mogen verwachten dat het bestuur bij verzoeken en vragen van de burger haar antwoord zal baseren op de beleidsuitspraken in deze structuurvisie.

Concreet zal de gemeente om haar beleid te realiseren de volgende instrumenten inzetten:

- Procedurele regie;
- Instrumentele regie;
- Financiële regie.

Procedurele regie

Procesinstrumenten zeggen iets over de inspanningen die de gemeente voornemens is te doen om haar beleid operationeel te maken. Het gaat om de activiteiten gericht op:

- een goede afstemming van beleidsontwikkelingen, om maximale win-win situaties te bereiken;
- nadere uitwerking van beleid, om op hoofdlijnen te operationaliseren;
- de wijze waarop de gemeente bij de verdere beleidsuitwerking wil omgaan met andere partijen, zoals overleg en communicatietrajecten;
- proces- en procedureafspraken.

Nadere uitwerking van beleid

Deze structuurvisie richt zich op de hoofdlijnen van beleid. De strategische beleidskeuzes zullen verder uitgewerkt worden in tactisch en operationeel beleid. Dit beleid omvat de concrete beleidsacties voor de komende periode. Daar hoort ook monitoring van de doorwerking van het beleid bij om in de gaten te houden of de beoogde doelen daadwerkelijk worden bereikt. Deze monitoring kan tot gevolg hebben dat op onderdelen de structuurvisie moet worden herzien, omdat het gekozen beleid niet effectief blijkt, of omdat verwachte ontwikkelingen een andere wending hebben gekregen. De volgende beleidsonderwerpen zullen via concrete beleidsplannen worden uitgewerkt:

- *Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving*
- *Transformatie erven (VAB's)*
- *Waterkwaliteit en beheer*
- *Recreatie en toerisme*
- *Volkshuisvesting*
- *(niet-agrarische) Bedrijvigheid*
- *Verkeer en vervoer*

Omgaan met andere partijen

In de structuurvisie gaat de gemeente er nadrukkelijk van uit dat zij in veel situaties (mede) afhankelijk is van andere partijen om haar beleidsdoelen te kunnen effectueren. De gemeente kiest ervoor om met de maatschappelijke groeperingen regelmatig de dialoog op te zoeken over het beleid en de effectuering van het beleid.

Visies zullen worden opgesteld in samenwerking met het Waterschap Regge en Dinkel voor het zichtbaar en beleefbaar maken van de Rossumer Beek en de Weerseler Beek in de Kern, en voor de kruisingen van beekdalen en het kanaal.

Instrumentele regie

Het inzetten van juridische instrumenten stelt de gemeente in staat publiekrechtelijk en privaatrechtelijke sturing te geven aan ruimtelijke ontwikkelingen. Deze instrumenten vertalen het beleid in concrete rechten en plichten. Publiekrechtelijke instrumenten zijn primair het bestemmingsplan en het projectbesluit en het daarmee samenhangende exploitatieplan, maar ook een voorbereidingsbesluit en het toepassen van de Wet Voorkeursrecht Gemeente.

Privaatrechtelijke instrumenten zijn de overeenkomsten tussen de gemeente en derden, waarbij wederzijdse rechten en plichten worden vastgelegd, zoals een realisatieovereenkomst en een exploitatieovereenkomst.

Financiële regie op de uitvoering

De wettelijke verplichting tot het opnemen van een paragraaf in de structuurvisie over de financiële uitvoerbaarheid van de ruimtelijke ontwikkelingen komt voort uit hoofdstuk 2 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro): “de structuurvisie gaat tevens in op de wijze waarop de raad zich voorstelt die voorgenomen ontwikkeling te doen verwezenlijken”. Dit betekent dat in hoofdlijnen moet worden aangegeven hoe en wanneer dat moet gebeuren. Op dat moment komt de uitvoeringsparagraaf van de structuurvisie in beeld en is de (globale) financiële uitvoerbaarheid van de verschillende projectvoornemens aan de orde. Als het goed is zal het beleid uit de structuurvisie immers in de toekomst neerslaan in ruimtelijke maatregelen. Daarvan zal de gemeente – in ieder geval op zijn laatst op dat moment – de financiële uitvoerbaarheid aannemelijk moeten maken. Bovendien zal de gemeente ambtelijke capaciteit en investeringsmiddelen over de diverse projectvoornemens moeten verdelen. Niet elk projectvoornemen uit een structuurvisie kan immers worden uitgevoerd en ook zal de gemeente willen aangeven wanneer en op welke manier ontwikkelingen plaatsvinden. Projecten worden gestart wanneer zich daartoe kansen voordoen.

De rol van de gemeente

Bij de ontwikkelingen welke voortkomen uit de structuurvisie geldt het principe dat de ontwikkelaar betaalt en de risico's draagt. In principe streeft de gemeente een actieve locatieontwikkeling na. Hierbij speelt voor de gemeente de financiële haalbaarheid een hoofdrol. Deze hoofdrol is als volgt onder te verdelen:

1. Gemeente speelt een actieve rol; Op basis van een financieel sluitend plan neemt de gemeente het initiatief tot de ontwikkeling. Hierbij wordt ook het financieel risico door de gemeente gedragen.
2. Gemeente speelt een passieve rol; Na doorrekenen van de ontwikkeling kan blijken dat het plan financieel niet sluitend is. In dat geval kan de gemeente besluiten om het plan niet (zelf) actief te gaan ontwikkelen.
3. Gemeente speelt een faciliterende rol; Dit is een rol welke voortvloeit uit het feit dat de locatieontwikkeling voor de gemeente financieel niet haalbaar blijkt te zijn. Om toch een ontwikkeling mogelijk te maken kan de gemeente een aantal instrumenten inzetten.

De instrumenten bij een faciliterende rol: Gemeente zet haar publiekrechtelijke mogelijkheden van een ruimtelijke ordeningsprocedure in waarbij de kosten van locatieontwikkeling door de (externe) ontwikkelaar worden gedragen. Dit wordt middels een exploitatieovereenkomst vastgelegd.

Omdat de gemeente over een aanzienlijke grondpositie beschikt zal het actieve grondbeleid worden beperkt tot de ontwikkeling van locaties welke zijn opgenomen in de structuurvisie.

Concreet betekent dit dat de gemeente alleen nog gronden actief gaat verwerven voor de ontwikkellocaties welke zijn opgenomen in de structuurvisie.

De onderbouwing hiervoor (noodzaak behoefte bouwgrond en financiële risico's) zijn reeds beschreven in de nota grondbeleid 2011.

De noodzaak van omvang van de behoefte aan bouwgrond voor woningbouw en bedrijventerreinen is vastgelegd in het woningbouwprogramma en bedrijventerrei-

nenvisie en zijn daarmee vertaald in de structuurvisie.

Uiteindelijk betekent dit dat de ontwikkellocaties welke deel uit maken van de structuurvisie passen binnen de noodzakelijke behoefte aan woningbouw en bedrijventerreinen. Ten behoeve van het opstellen van grondexploitaties en financiële haalbaarheidsanalyses van de individuele ontwikkellocaties kunnen de programmatische uitgangspunten dus worden afgeleid van de structuurvisie.

Daarmee is de inzet van het grondbeleid reeds beperkt tot actieve ontwikkeling van de huidige ontwikkellocaties en de locaties welke zijn opgenomen in de structuurvisie.

Voor de actieve ontwikkeling beschikt de gemeente over verschillende (grondbeleids)instrumenten:

1. Actieve grondverwerving door minnelijke overeenstemming en in een uiterste situatie onteigening;
2. Vestigen van een voorkeursrecht (Wvg);
3. Kostenverhaal middels het sluiten van exploitatieovereenkomsten;
4. Kostenverhaal door het toepassen van de grondexploitatiewet.

Kostenverhaal

Met de invoering van de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) wordt de gemeente verplicht om een structuurvisie op te stellen en zijn bepalingen opgenomen die een gemeente mogelijkheden biedt tot kostenverhaal.

Kostenverhaal bij locatieontwikkelingen kan op twee verschillende sporen plaatsvinden.

1. Publiekrechtelijk spoor; Gemeente stelt een exploitatieplan vast en er vindt kostenverhaal plaats via de bouwvergunning. Hierbij wordt kostenverhaal dus afgedwongen via de wet.
2. Privaatrechtelijk spoor; Gemeente maakt afspraken met private partijen over onder meer het kostenverhaal en legt dit vast in anterieure overeenkomsten.

Ad.1 Op basis van de grondexploitatiewet is de gemeenteraad, in beginsel, verplicht een exploitatieplan vast te stellen als een bestemmingsplan(herziening), projectbesluit of een wijzigingsplan wordt vastgesteld. Voorwaarde hierbij is dat deze vier ruimtelijke besluiten een bouwplan mogelijk maken.

Het exploitatieplan volgt de procedure van het planologische besluit. Aan de hand van een in het Besluit ruimtelijke ordening voorgeschreven kostensoortenlijst wordt in het exploitatieplan aangegeven welke kosten voor de betreffende ontwikkeling kunnen worden verhaald. De kostenopsomming wordt verdeeld over de hoeveelheid bouwgrond waarbij de duurste bouwgrond de meeste kosten zal dragen.

In artikel 6.13, lid 6 Wro is het nu zo geregeld dat kosten van bovenwijkse voorzieningen aan de nieuwe exploitatiegebieden kunnen worden toegerekend indien aan de volgend drie criteria wordt voldaan:

1. profijt: is er sprake van nut voor de te ontwikkelen locatie
2. toerekenbaarheid: uitgaven zouden niet gedaan zijn wanneer gebiedsontwikkeling niet had plaatsgevonden. Kosten zijn volledig toerekenbaar, mits deze passen in de kostensoortenlijst;
3. proportionaliteit:
 - a. de kosten drukken geheel op het exploitatiegebied of,
 - b. de kosten drukken gedeeltelijk op het exploitatiegebied. onder bepaalde voorwaarden op derden kunnen worden verhaald. In de praktijk betekent

In de praktijk betekent dit dat een ontwikkelaar van een nieuwe woonwijk kan worden gedwongen mee te betalen aan een ontsluitingsweg, viaduct etc. welke buiten de nieuwbouwwijk is gelegen. Op dit moment vindt er voor bovenwijkse verevening een dotatie plaats in de Reserve bovenwijkse voorzieningen van € 5,- per m2 uitgeefbare bouwgrond. De gemeente Dinkelland neemt de boven op in de exploitatieopzet voor de betreffende locaties of gedeeltes daarvan.

Ad.2 Privaatrechtelijke spoor

Indien de gemeenteraad besluit om geen exploitatieplan vast te stellen wordt als voorwaarde gesteld dat het kostenverhaal anderszins geregeld moet zijn. Indien de gemeente over alle grondposities op de ontwikkellocatie beschikt kunnen de gemaakte kosten worden verdisconteerd in de gronduitgifteprijs; een exploitatieplan is dus niet nodig. Het kan ook voorkomen dat de gemeente met alle grondeigenaren binnen de ontwikkellocatie een exploitatieovereenkomst heeft gesloten voorafgaande aan de vaststelling van het planologisch besluit door de gemeenteraad. Dit wordt een anterieure overeenkomst genoemd.

Rol structuurvisie bij kostenverhaal

In afdeling 6.4 van de Wet ruimtelijke ordening (ook genaamd Grondexploitatiewet, kortweg Grexwet) wordt in de artikelen 6.13, lid 7 en 6.24, lid 1 een koppeling aangebracht tussen de structuurvisie met kostenverhaal door de gemeente bij locatieontwikkeling.

Hierbij gaat het om bovenplanse kosten in de vorm van een fondsbijdrage en bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen. Deze onderdelen worden hierna nader toegelicht, waarbij wordt aangegeven of ze via een exploitatieplan en/of anterieure overeenkomst verhaald kunnen worden..

Bovenplanse verevening

Bovenplanse verevening is het inzetten van financiële overschotten van winstgevende locaties (de zogenaamde verdienlocaties) om tekorten op andere locaties te verevenen. In Dinkelland is er op middellange termijn geen zicht op verdienlocaties. Daarom biedt het instrument van bovenplanse verevening geen meerwaarde en wordt het vooralsnog niet ingezet. Temeer afspraken voor bovenplanse verevening alleen in de anterieure fase vast te leggen zijn.

Bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen

Volgens artikel 6.24, lid 1 van de Wro kunnen burgemeester en wethouders bij het aangaan van een overeenkomst over grondexploitatie bepalingen opnemen inzake financiële bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen op basis van een vastgestelde structuurvisie.

Het begrip “ruimtelijke ontwikkeling” wordt in de Wro niet nader omschreven. Uit de Kamerbehandelingen kunnen voorbeelden worden ontleend die onder dit begrip vallen. Voorbeelden van bijdragen in de ruimtelijke ontwikkeling zijn:

- groen voor rood arrangementen
- natuur, recreatie, waterberging en infrastructuur in een ander gebied
- culturele voorzieningen
- saneren of opknappen van oude bedrijventerreinen (bovenplans verevenen mits ook ruimtelijke en functionele samenhang)

Bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen kunnen niet in een exploitatieplan worden opgenomen (de publiekrechtelijke weg). Vaak zal de locatie namelijk geen direct profijt hebben van de functie waaraan wordt bijgedragen. Er kunnen wel afspraken over die bijdragen worden gemaakt in een anterieure overeenkomst. De structuurvisie moet een basis vormen voor afspraken over een dergelijke financiële bijdrage. Die bijdrage moet wel redelijk zijn. Daarbij speelt een rol of er een verband is tussen de locatie en de functie waarvoor de bijdrage is bedoeld.

Ruimtelijk kwaliteitsfonds

De gemeente Dinkelland vraagt voor het realiseren van ruimtelijke plannen in het buitengebied een bijdrage voor de verdere ontwikkeling en revitalisering van het buitengebied.

De basis daarvoor is gelegd in de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (zie Hoofdstuk 3, paragraaf 3.10). Uitkomst is de verplichte investering in ruimtelijke kwaliteit in de omgeving. De voorkeur gaat hierbij uit naar een investering in de directe omgeving van de locatie waar de ontwikkeling heeft plaats gevonden.

In een aantal gevallen zal dit niet mogelijk blijken. Dan is een investering elders in de groene omgeving mogelijk. Mocht geen locatie elders gevonden worden, dan dient het (rest)bedrag gestort te worden in een in te stellen Ruimtelijk Kwaliteitsfonds.

BIJLAGEN

B1. Landschap, natuur en water

De gemeente Dinkelland maakt deel uit van Nationaal Landschap Noordoost Twente. Het gebied heeft een relatief kleinschalig en gevarieerd landschap, en een grote hoeveelheid cultuurhistorische elementen. Het landschap in de gemeente kan dus rekenen op een hoge waardering van bewoners en toeristen. Door middel van de landschappelijke lagenbenadering is een analyse gemaakt van het landschap, haar ontstaansgeschiedenis en haar aanknopingspunten voor de toekomst.

Lagenanalyse

Het landschap kan worden beschouwd als een systeem dat is opgebouwd uit drie verschillende lagen. Het landschap zoals waargenomen is een momentopname van de wederzijdse beïnvloeding tussen die lagen. Dit voortdurende krachtenspel wordt landschapsgenese genoemd.

De eerste laag bevat alle fysieke aspecten die aan de vorming van het landschap ten grondslag liggen. Deze abiotische laag bepaalt grotendeels de condities waaronder ontwikkeling van de twee andere lagen, de biotische en de antropogene, mogelijk is. Hierbij moet gedacht worden aan de geomorfologie, de bodem en het watersysteem. De tweede, biotische laag, bevat alle flora en fauna die is zich in de loop der tijd gevestigd heeft op de ondergrond, kortom de levende en natuurlijke laag. De geografische ligging, de invloed van de zee en dergelijke bepalen de ontwikkelingskansen voor flora en fauna, en de aanwezigheid en talrijkheid van de verschillende soorten. Met name de fauna beïnvloedt de abiotische laag op haar beurt weer.

De derde laag is de antropogene of menselijke laag. De situatie die ontstaat door het samenspel van de abiotische en biotische laag was in de geschiedenis bepalend voor de vestiging van mensen. Vandaag de dag is vooral de mens bepalend voor de uiterlijke verschijning en het functioneren van het landschap.

Abiotische aspecten

In de wordingsgeschiedenis van het landschap in de gemeente Dinkelland en bij het bepalen van het grondgebruik door de eeuwen heen hebben processen uit de geologische perioden van de ijsbedekking (het Pleistoceen) en de relatief warme huidige periode (het Holoceen) een belangrijke rol gespeeld. Het Pleistoceen en het Holoceen begonnen respectievelijk ongeveer 2.500.000 en 10.000 jaar geleden.

Voordat het in de Saale-ijstijd vanuit Scandinavië oprukkende landijs het noordoosten van Overijssel bereikte, was hier in een marien milieu zeeklei en in een latere koude periode een pakket grof zand en (kleihoudend) grind afgezet. Tijdens de landijsbedekking van het noordelijke deel van Nederland drong een van de landijslobben het dal van de Oerdinkel binnen en stuwde het aanwezige materiaal aan de zijkanen op tot langgerekte heuvelruggen. Het zuidoostelijke deel van de gemeente ligt op een dergelijke stuwwal. Toen het landijs zich terug trok, bleef op de oude afzettingen een niet of nauwelijks water doorlatende laag keileem, een door het landijs meegevoerd en gevormd mengsel van keien, grind, grof zand en leem, achter. Het afstromende smeltwater vormde smeltwatergeultjes, waarvan restanten nog in het landschap terug te vinden zijn.

Tijdens de laatste ijstijd van het Pleistoceen bereikte het opnieuw als een gigantische bulldozer vanuit het noorden voortschuivende landijs Nederland niet. Wel heersten hier Arctische omstandigheden, waardoor de wind door het ontbreken van een vegetatedek vrij spel had en vat kreeg op de losse bodemdeeltjes.

Het door de wind meegevoerde materiaal werd elders weer afgezet.. Het gehele gebied werd bedolven onder een plaatselijk dik pakket dekzand. Het aanwezige reliëf werd daardoor enigszins genivelleerd.

Op het Pleistoceen volgde het Holoceen waarin het klimaat geleidelijk milder werd,

de zeespiegel begon te stijgen en de vegetatie kreeg weer een kans zich te ontwikkelen. In komvormige terreingedeelten zoals De Boekeld, waaruit door de aanwezigheid van de keileem in de ondergrond overtollig water niet weg kon vloeien, ontwikkelde zich hoogveen in een zuurstofarm en drassig milieu. De beken zetten langs hun oevers kleiachtig zand af, dat hier en daar met veen vermengd werd. In verband met de algemene hellingshoek van het terrein (het meest oostelijke deel van de gemeente ligt \pm 93 meter boven N.A.P., de meeste westelijke uithoek ongeveer 12 meter) en de afvloeingsrichting van de beken bevinden de beekdalafzettingen zich hoofdzakelijk in langgerekte oost-west georiënteerde stroken.

De geomorfologische afzettingen hebben geleid tot een grove driedeling in het landschap; de hooggelegen stuwwallen bij Ootmarsum en Oldenzaal, het laaggelegen dal van de Dinkel, en het oost-west gerichte bekenlandschap rond Weerselo.

Stuwwallen

Het Twentse landschap heeft een miljoenen jaren durende ontstaansgeschiedenis achter de rug. Het gebied heeft zich tijden onder zeewater bevonden, waardoor zware tertiaire klei en leem afgezet werden. Een tijdvak met een afwisseling van koude en warmere perioden breekt aan. Hierin bevindt zich het Saale-glaciaal, waarin groeiend landijs vanuit Scandinavië langzaam Nederland binnendringt. Onder invloed van landijs ontstaan opgestuwde delen grond; stuwwallen. Door een doorgebroken ijslob ontstaat een scheiding tussen de stuwwallen van Ootmarsum en Oldenzaal. Onderweg heeft het landijs allerlei materiaal vervoerd, vermalen en geperst, waardoor keileem kan worden afgezet.

In het landschap van Dinkelland en omgeving zit een voor Nederlandse begrippen groot reliëfverschil. In dit glooiende landschap zijn de stuwwallen van Ootmarsum en Oldenzaal het meest opvallend. Hoogteverschillen in het gebied lopen op tot circa 70 meter.

De bodem van Dinkelland behoort tot de Nederlandse zandgronden. Binnen deze hoofdeenheid blijkt een zeer gevarieerd bodempatroon, als resultaat van geologische en andere bodemvormende processen, te bestaan. De verscheidenheid van bodemtypen leidde tot grote variatie aan milieutypen en vegetatie. Ook de mens maakte dankbaar gebruik van de verschillen in de ondergrond. Doordat delen van de bodem opgestuwd zijn door landijs komt op de stuwwal van Oldenzaal keileem en tertiaire klei aan het oppervlak voor. Op de stuwwal van Ootmarsum liggen de zwaardere kleien op de meeste plaatsen dieper met een bedekking van zandige afzettingen.

Beekdalen en overstromingsvlakten

In minder koude perioden in het Saale-Glaciaal dooit het landijs, waardoor grote hoeveelheden smeltwater vrijkomen. Dit water snijdt zich in de stuwwallen, zodat beekdalen gevormd worden. Later wordt het wederom koud en droog, waardoor grote hoeveelheden zand door de wind worden verplaatst en afgezet; dekzandafzettingen. Vervolgens ontdooit de bovengrond waardoor oppervlakkige waterafvoer niet meer plaatsvindt, zodat droge beekdalen ontstaan. In het Holoceen stijgt de grondwaterspiegel in het gebied door het afsmelten van landijsmassa's in Scandinavië, waardoor moerassen ontstaan en veenvorming plaatsvindt.

Onder invloed van voornamelijk hoogteverschillen is een duidelijk stelsel van beekdalen ontstaan. De beekdalen vertonen op verschillende plaatsen steile lokale terreinverschillen (steilranden).

Watersysteem

Onder invloed van voornamelijk hoogteverschillen in combinatie met de grote afwisseling van bodemtypen is een zeer complex watersysteem ontstaan. Het systeem vertoont een nauwe samenhang met de geomorfologie. Door de ligging van de stuwwallen ontstaat de belangrijkste waterscheiding, welke bestaat uit de stroomgebieden van de Regge en die van de Dinkel. Het watersysteem bestaat uit een scheiding tussen grond- en oppervlaktewater. Het grondwatersysteem kent

een hydrologische onderverdeling van in- en exfiltratiegebieden op verschillende schaalniveaus. Het is een verborgen systeem dat vaak vergeten wordt, terwijl het één van de meest bepalende schakels voor het functioneren van een landschap is. Het systeem van grondwaterstromingen wordt negatief beïnvloed door onttrekkingen door de mens. Hierdoor treden grondwaterstanddalingen op, waardoor natte natuur aangetast wordt. Het oppervlaktewatersysteem is ingedeeld in stroomgebieden op verschillende schaalniveaus. In Noordoost Twente komen door reliëfverschillen veel natuurlijke stroomgebieden voor, die later door ingrepen van de mens zijn veranderd. Dit is gebeurd door bijvoorbeeld het verleggen en rechttrekken van beken, het graven van nieuwe waterlopen, de aanleg van kunstwerken en het aanbrengen van greppels en buisdrainage. De verbeterde ontwatering en afwatering hebben geleid tot grondwaterstanddalingen en verdroging van gebieden. Hieruit blijkt de sterke samenhang tussen grond- en oppervlaktewater (bron: scriptie)

Bronnen

Een bijzonder natuurverschijnsel zijn bronnen. Deze ontspringen veelal op de stuw-
wallen door het voorkomen van reliëfverschillen en slecht doorlatende bodemlagen. Bij een bron komt grondwater aan de oppervlakte door dichte lagen in de ondergrond waar het water niet doorheen kan zakken. De bronnen hebben een goede waterkwaliteit en zijn het begin van een aantal beeklopen. Bronnen staan letterlijk en figuurlijk aan de basis van een goede natuur- en milieukwaliteit. Bovendien vormen ze een belangrijke en zeldzame leefomgeving voor diverse planten- en diersoorten.

Biotische aspecten

Door de bijzondere geomorfologische opbouw, en de daaruit voortvloeiende waterhuishouding is in de gemeente Dinkelland een gevarieerd, kleinschalig landschap ontstaan. De voedselarme kwel, en de plaatselijke kalkrijke bodems vergroten de mogelijke soortenrijkdom nog meer. Het landschap biedt met haar hellingen, bossen, beekdalén, vennen en kleinschalige akkers veel verschillende landschappelijke gradiënten die weer een uitgebreid scala aan habitats vormen voor veel verschillende

soorten flora en fauna. De vochtige, voedselarme natuurgebieden die zijn ontstaan op de keileemafzettingen zoals Achterdevoort, Agelerbroek, Voltherbroek, Snoeyinksbeek en de Lemselermaten, zijn uniek in Nederland, en hebben dan ook een beschermde status.

Helaas hebben de grootschalige ontginningen van de woeste gronden, de ruilverkaveling en de normalisatie van de beken vanaf begin 19e afbreuk gedaan aan de landschappelijke variatie, de karakteristieke beslotenheid en hebben geleid tot verdroging. Al met al is Dinkelland een relatief “groene” gemeente, die een hoge ecologische waarde vertegenwoordigt.

Natuur

Ten tijde van het essenlandbouwsysteem worden houtwallen en -singels gebruikt ten behoeve van veekering en houtproductie. Door de uitvinding en het gebruik van prikkeldraad rond 1910 verliest de houtwal zijn functie. Door ruilverkavelingen verdwijnen veel houtwallen.

Na de Tweede Wereldoorlog gaat de landbouw zich specialiseren, intensiveren en schaalvergroten. Door zware bemesting van landbouwgronden en de verspreiding van deze nutriënten worden voedselarme natuurtypen aangetast. Het landschapsbeeld wordt meer monotoon, ondanks de toename van niet-agrarische functies, zoals recreatie en toerisme. Het huidige landschap vertoont een weinig gestructureerde mengeling van (restanten van) oorspronkelijke en nieuwe patronen.

Buiten de beïnvloeding op de kwantiteit van het water is ook de waterkwaliteit sterk beïnvloed door de mens. Het gebruik van mest heeft geleid tot verzuring en vermesing van de bodem. Door af- en uitspoeling van nutriënten, hoofdzakelijk afkomstig uit de landbouw, zijn voedselarme milieus aangetast en verdwenen. Gekozen is in hoofdzaak flora te beschrijven, omdat vegetatie, in tegenstelling tot fauna, behoort tot de mogelijke ontwerpmethoden. Wel wordt beseft dat door de juiste voorwaarden te scheppen en de juiste beplanting te hanteren gebiedsspecifieke fauna zich kan

vestigen. Door de sterk gevarieerde opbouw kent Dinkelland, ondanks dat het vooral een cultuurlandschap betreft, een grote variatie aan belangrijke natuurwaarden. Door menselijke beïnvloeding in het essenlandbouwsysteem deed zich een verrijking voor van de natuurlijke omstandigheden, zodat nieuwe typen natuur een kans kregen zich te ontwikkelen. De voorkomende vegetaties vertegenwoordigden een rijkdom die in Nederland nog amper gevonden werd. In 1971 werd hier nog meer dan de helft van het totaal aantal voorkomende soorten in Nederland waargenomen. Door de toenemende mate van menselijke beïnvloeding is de vegetatie sterk veranderd. Zo zijn grondwaterstromingen aangetast, waardoor kwelafhankelijke natuur verdween. Voedselarme milieus verdwenen door een toename van nutriënten. De behoefte aan landbouwgronden zorgde voor een grote afname van het oppervlak aan natuur. Tevens ontstond onder invloed van landbouwontwikkelingen aantasting en afname van landschapselementen, zoals houtwallen en houtsingels. Noordoost Twente blijkt één van de weinige gebieden in Nederland te zijn waar deze landschapselementen voorkomen. Ondanks de grote mate van aantasting van flora en fauna het gebied nog steeds veel bijzondere plant- en diersoorten. Het herstel van biodiversiteit vergt aankoop van landbouwgronden, vernatting van gebieden en herstel van voedselarme (kwel)stromen.

Natura 2000 gebieden

Achter de Voort, Agelerbroek en Voltherbroek zijn drie loofbosgebieden in Twente van totaal 324 hectare. Door de plaatselijke aanwezigheid van kalkrijke leem in de ondergrond en door het waterregime zijn dit vanouds zeer soortenrijke gebieden. Achter de Voort bestaat uit twee gebieden. Het Loomanskamp is een eiken-haagbeukenbos en vogelkers-essenbos, Asbroek is een natter bos met tussenliggende graslandjes en enkele poelen. Agelerbroek is een elzenbroekbos met daarin enkele graslandjes, moerassen en een voormalige eendenkooi. Voltherbroek bevat een uitgestrekt moerasbos (elzenbroekbos) en vochtige graslanden.

Lemselermaten (56 hectare) bevat vochtige heiden, schrale graslanden en moerasbos. Het ligt langs de Weerselerbeek en Dollandbeek, aan de westelijke voet van de stuwwal van Oldenzaal. In dit reliëfrijke, kleinschalige landschap treedt op laaggelegen plekken baserijk grondwater uit. In het verleden lag hier een reeks van maten met orchideeënrijk kalkmoeras, maar van deze soortenrijke graslanden resteert nog een enkel maatje.

Het gebied Dinkelland (849 hectare) bestaat uit het beekdal van de Dinkel met een aantal zijbeken, waaronder het oostelijk deel van het beekdal van de Snoeijinksbeek, en een drietal gevarieerde heideterreinen langs de Puntbeek en Rammelbeek, te weten Punthuizen, Stroothuizen en het Beuninger Achterveld. De Dinkel is een kleine laaglandrivier. Bovenstrooms van de aftakking van het Omleidingskanaal heeft de Dinkel een vrij natuurlijke hydrodynamiek. Benedenstrooms van deze aftakking is de hydrodynamiek sterk gereguleerd. Landschappelijk is het een gaaf beekdal, gekenmerkt door hoogteverschillen, houtwallen, bossen en vochtige en schrale graslanden en heideterreinen. De losliggende delen nabij Punthuizen bestaan uit vochtige en droge heide en heischrale graslanden en blauwgraslanden, afgewisseld met bosjes.

Antropogene aspecten

Bebouwing

De gevolgen van het menselijk handelen zijn, in mindere of meerdere mate, veelal nog zichtbaar in het landschap, zoals bijvoorbeeld oorspronkelijke bewoningsplekken. Later hebben onder andere stedelijke uitbreidingen plaatsgevonden, zijn infrastructurele netwerken uitgebreid en hebben landbouwgronden plaats moeten maken voor industrie- en bedrijventerreinen.

Essenlandbouwsysteem

Rond 2800 voor Christus vestigen de eerste landbouwers zich. Zwerflandbouw vindt plaats op hoge droge delen op vruchtbare en makkelijk te bewerken verweerde

klei- en leemgronden. Bij uitputting van de grond wordt de nederzetting verlaten of verplaatst. Het essenlandbouwsysteem wordt geïntroduceerd rond 600 na Christus. Het systeem wordt gestuurd door het reliëf en de waterhuishouding en kent hierdoor een typische ligging in het landschap op de grens van hogere drogere delen en lagere natte delen. Verschillen in het abiotische systeem uiten zich door onderscheid in landgebruik. De verschillende vormen van landgebruik - grasland in beekdalen en woeste gronden in de vorm van heide en bos - staan in het teken van de hoger gelegen akkerbouwgrond. Aanwezige verschillen in voedselrijkheid worden versterkt door dood organisch materiaal te verzamelen in een potstal en deze vruchtbare grond te verspreiden op de akkerbouwgrond, waardoor in de loop der tijd een dik esdek ontstaat. Zo worden de van nature hogere delen verhoogd, waardoor essen in het huidige landschap getypeerd worden door hun bolle vorm. Door een sterke bevolkingsgroei in de dertiende en veertiende eeuw ontstaat meer behoefte aan landbouwgrond, waardoor woeste gronden worden ontgonnen. Doordat minder water wordt vastgehouden ontstaan grote overstromingen. Om overexploitatie te beperken, worden rond 1250 in het Markestelsel regels opgesteld voor het gebruik van woeste gronden. Door dit stelsel wordt het essenlandbouwsysteem voor honderden jaren behouden. Door het verbouwen van veevoedergewassen komt meer en betere mest tot de beschikking van de landbouw, waardoor de afhankelijkheid van plaggen minder groot wordt. Hierdoor worden grote delen woeste grond ontgonnen in de eerste ontginningsgolf rond 1810-1830. De tweede ontginningsgolf rond 1900-1950 komt voort uit de uitvinding van kunstmest. In combinatie met ingrijpende cultuurtechnische maatregelen, zoals ontwateren, kunnen grote heidegebieden omgezet worden in graslanden. De verbondenheid tussen de abiotische gesteldheid en het occupatiepatroon neemt af.

Archeologie

De gemeente Dinkelland kent een grote hoeveelheid archeologische vindplaatsen, grafvelden, historische landschappen en monumenten. Door de relatief hoge ligging van het gebied, moet het gebied al in een ver verleden bewoond zijn geweest. Het

reliëf bood mensen hoge en droge plaatsen om hun woningen op te bouwen, en de omringende bossen en beken waren een bron van levensmiddelen en grondstoffen voor gebruiksvoorwerpen. Met name de hellingen van de stuwwallen van Ootmarsum en Oldenzaal zijn van oudsher bewoond geweest, de vele grafheuvels zijn hier de stille getuigen van. Ook de steden in Dinkelland zijn veelal oud; Denekamp bijvoorbeeld was in de tijden voor Christus een Keltische nederzetting, totdat Germaanse stammen de streken gingen bevolken in de periode vlak voor en vlak na het begin van de christelijke jaartelling.

Het natuurlijke landschap vormde de basis voor het klassieke Twentse boerenbedrijf. In de nabijheid van de nederzettingen lagen de akkergronden of essen. De van nature arme zandgronden waren niet erg geschikt om langdurig gewassen op te verbouwen, en moesten daarom bemest worden. Dit gebeurde door het steken van plaggen uit de woeste gronden, de veen- en heidegebieden die door de hoge, of juist lage waterstanden ongeschikt waren voor andere doeleinden. Op de heidegronden werden overdag ook de schapen geweid, en werd honing gewonnen. s'Avonds werden de dieren in de nederzettingen, op de dorpsbrinken bijeen gedreven zodat hun uitwerpselen als bemesting van de essen konden dienen. Dit leidde tot een verder verarming van de woeste gronden, en tot het ontstaan van unieke Hollandse landschappen; de heidevelden. Op de bodemkaart zijn deze gebieden te herkennen door de sterk uitgeloogde podzolgronden. Door het constant ophogen kwamen de essen hoger in het landschap te liggen. De bodems die hierdoor ontstonden zijn de zogenaamde eerdgronden.

De meeste mensen vestigden zich ook in de buurt van beken, en de bijbehorende beekdalen en begeleidende voedselrijke graslanden. Deze graslanden waren uitermate geschikt om dieren in te weiden voor de slacht. De graslanden werden op natuurlijke wijze bemest als de beken bij grote regenval buiten hun oevers traden. Deze in gebruik genomen graslanden werden "maten" of "meden" genoemd. Het matenlandschap kenmerkt zich door min of meer regelmatige blokverkaveling, en

perceelsscheidingen van houtwallen en hagen.

De natste delen langs de beken werden niet verkaveld en dragen de naam "broeken".

De ontginning van het landschap, en de wijze waarop had zijn weerslag op de sociale structuur, en vice versa. In delen van de gemeente Dinkelland, zoals bij Ootmarsum waren de essen en de woeste gronden in beheer van de Marke, de vereniging van grondeigenaren. Rond de kern Weerselo werd het landschap in plaats van door een Marke, individueel ontgonnen. De versnippering van het landschap door de beken is hier debet aan; zij vormden langgerekte oost-west gerichte barrières. Dit had gevolg dat er kleine essen met ontstonden met daaraan grenzende langgerekte maten, en woeste gronden.

Door veranderingen in de landbouw en de vooruitgang van de techniek werden later grote delen van de woeste gronden ontgonnen en de bestaande akkergronden herverkaveld. De Marke-organisaties werden opgeheven en de overgebleven woeste gronden ontgonnen en verdeeld onder de voormalige eigenaren. Dit ging ten koste van de karakteristieke houtwallen, hagen en meanderende beken.

B2. Recreatie en toerisme

Verblijfsrecreatie	Aantal	Beoordeling
Hotels	13	Deels verouderd
Reguliere vakantieparken (kampeer- en bungalowterreinen)	10	Tekort
Vakantiebungalows buiten vakantieparken	78	Voldoende
Groepsaccommodaties	3	Voldoende
Kleinschalig kamperen (bij de boer)	14	Kwaliteit van groot belang
Bed & Breakfast, pensions en boerderijkamers	9	Onvoldoende ontwikkeld

Dagrecreatie	Type	Beoordeling
Routegebonden recreatie	Auto-, fiets-, wandel-, kano- en ruiterroutes	Te weinig koppeling met horecavoorzieningen
Natuur, cultuur en kunst	Diverse natuurgebieden, historische gebouwen en monumenten, galleries, cultureel erfgoed en musea	Natuur niet altijd even toegankelijk
Attracties en evenementen	Optochten, markten e.d.	n.v.t.

B3. Beleidsnota inbreidingslocaties

De gemeenteraad heeft op 29 maart 2011 de Beleidsnota Inbreidingslocaties vastgesteld. De belangrijkste aanleiding voor het opstellen van beleid op inbreidingslocaties is het ontbreken van een toetsingskader. Vastgesteld beleid geeft meer duidelijkheid en zekerheid voor initiatiefnemers en omwonenden. Hierdoor wordt de rechtsgelijkheid en rechtszekerheid vergroot. Een volgende aanleiding wordt gevormd door het woningbouwprogramma, waarin is vastgelegd hoeveel woningen in de gemeente mogen worden gebouwd gedurende een bepaalde periode. Van het maximaal aantal te bouwen woningen dient 40% binnenstedelijk gerealiseerd te worden. De gemeente probeert dit aantal zo efficiënt mogelijk te plannen. Het bouwen van een enkele woning gaat namelijk altijd ten koste van het totaal aantal woningen zoals vastgelegd in het woningbouwprogramma.

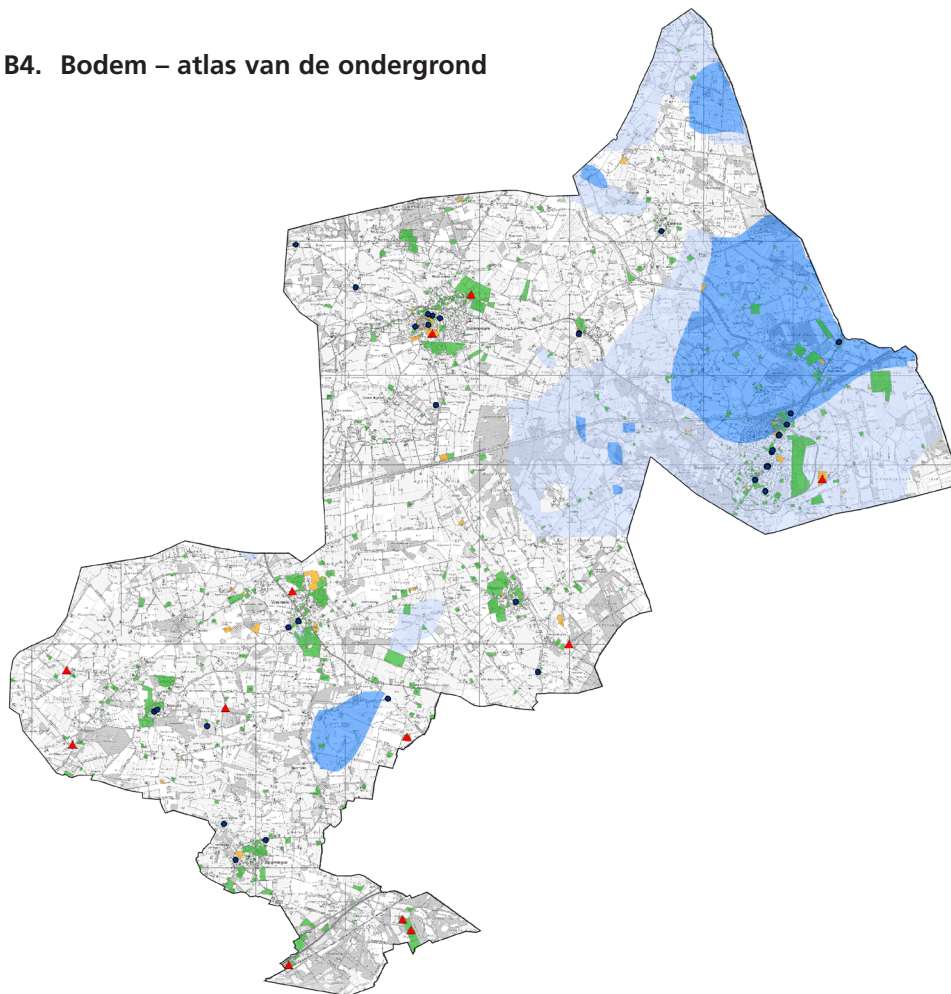
In het kader van deze beleidsnota is er sprake van een inbreidingslocatie wanneer de locatie helemaal is omsloten door bestaand stedelijk gebied (met uitzondering van een uitbreidingslocatie in ontwikkeling) of als de locatie aan minstens drie zijden begrensd wordt door bestaand stedelijk gebied dat geen agrarische of natuurfunctie heeft. Beleid op inbreidingslocaties geeft kansen voor verbetering en versterking van de ruimtelijke kwaliteit.

De Beleidsnota Inbreidingslocaties heeft enkel betrekking op aanvragen voor kleinschalige grondgebonden woningbouw, zonder functiemenging, in de bebouwde kom binnen het grondgebied van de gemeente Dinkelland. Deze beleidsnota is niet van toepassing op beschermde dorps- en stadsgezichten, zoals Het Stift en het centrum van Ootmarsum.

De planologische mutatie die nodig is voor de bouw van een woning dient vertaald te worden in een bestemmingsplan of projectbesluit. Voor de ruimtelijke onderbouwing dient de economische uitvoerbaarheid aangetoond te worden. Het betreft plan-

schade en financiële verevening. De afspraken die hierover worden aangegaan met de initiatiefnemer worden vastgelegd in een anterieure overeenkomst. Planschade wordt afgewenteld op de initiatiefnemer. Verevening ten behoeve van de door de gemeente te maken kosten voor de bovenwijkse voorzieningen, ruimtelijke ontwikkelingen en andere verhaalbare kosten volgens de kostensoortenlijst van het Bro, te berekenen over het nieuw te creëren perceel, maakt deel uit van die overeenkomst.

B4. Bodem – atlas van de ondergrond

Legenda

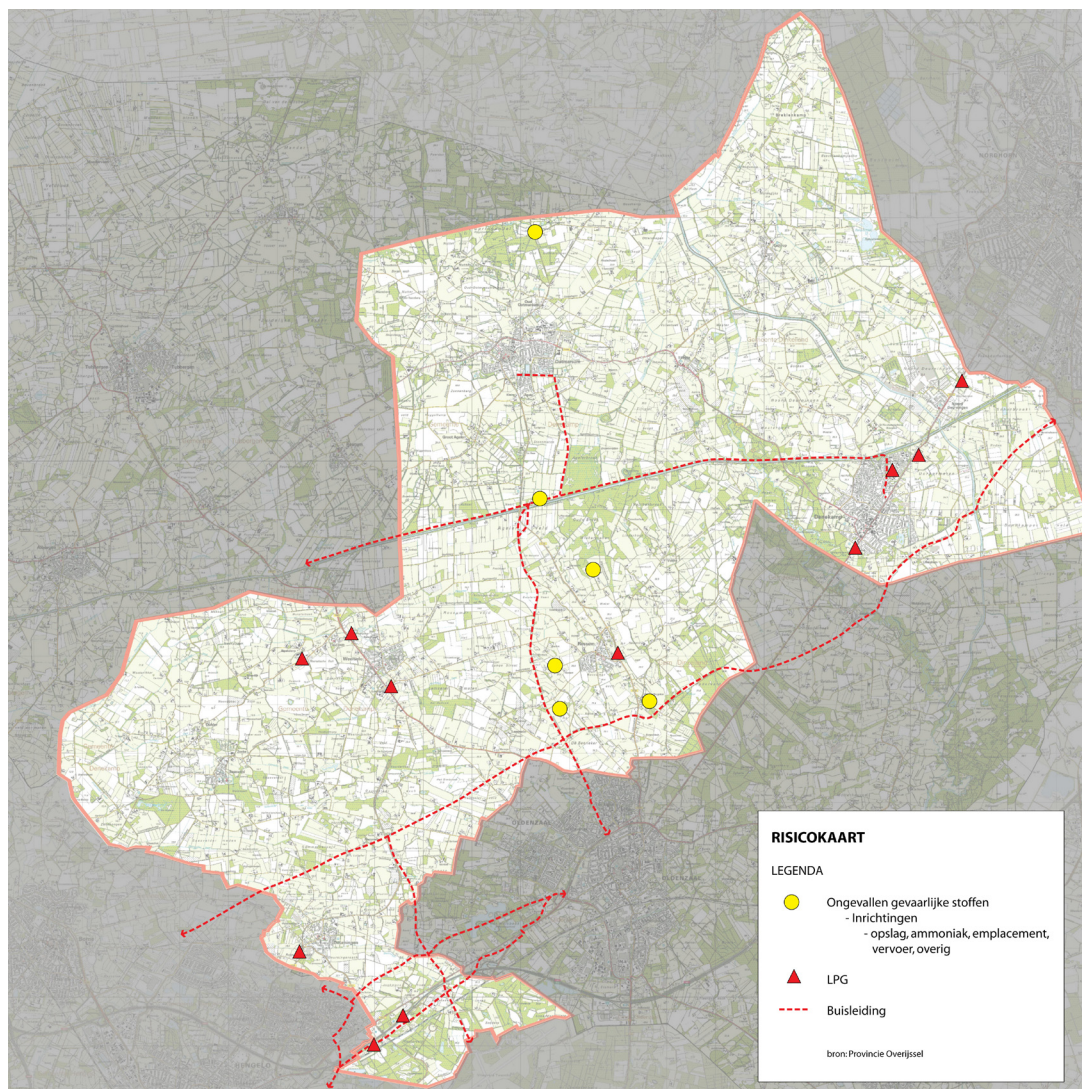
● bodemonderzoeken	indicatie koudwarmteopslag
▲ voormalige stortplaats gesloten voor 1966	■ zeer geschikt
vervolg Wbb	■ geschikt
■ status onbekend	
■ algerond	
■ vervolg noodzakelijk	

Bodem

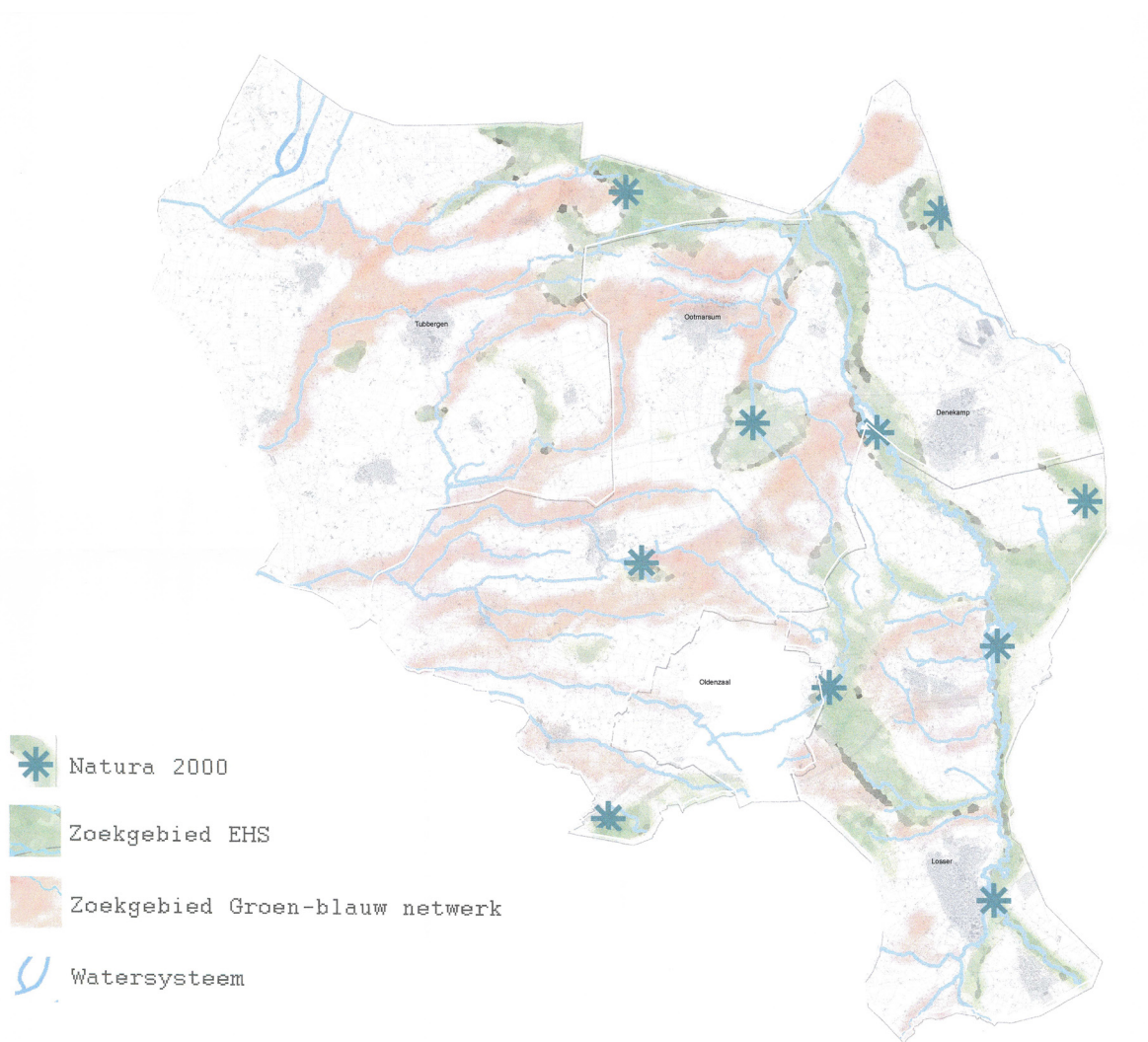
Atlas van de ondergrond

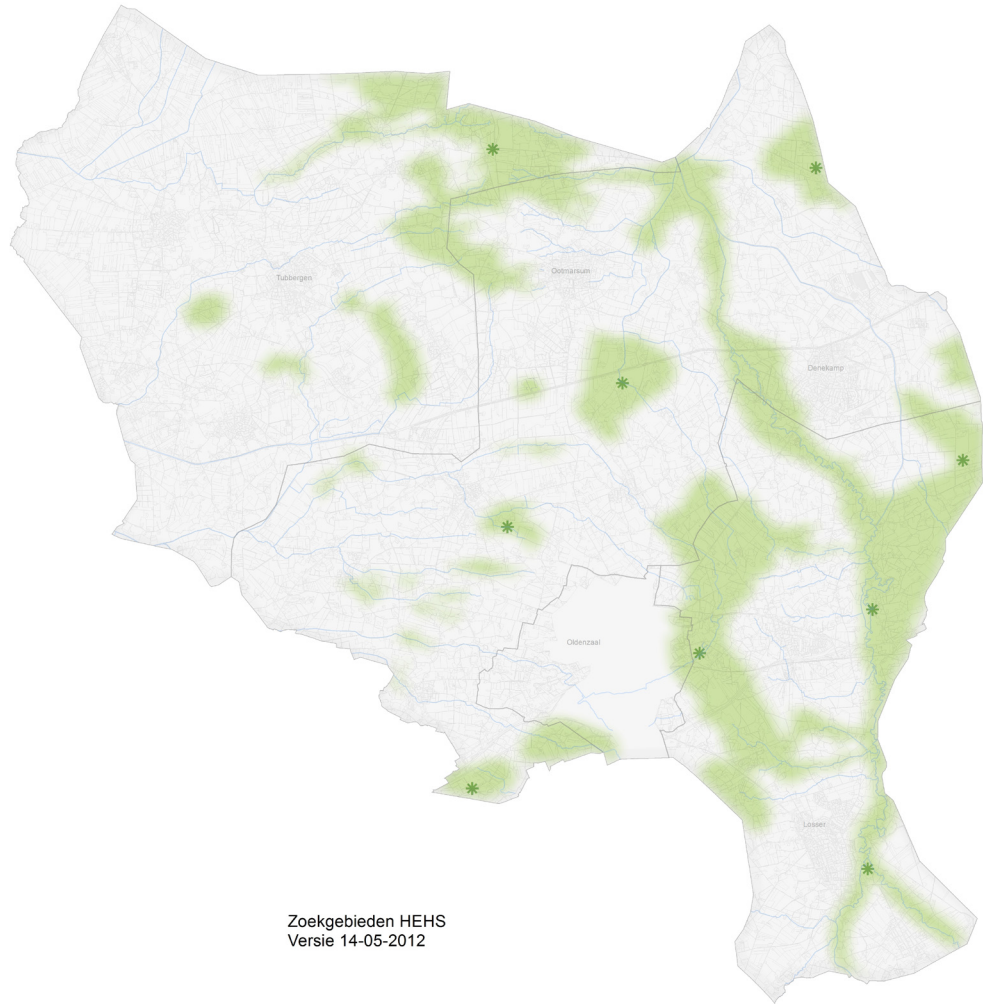

B5. Risicokaart

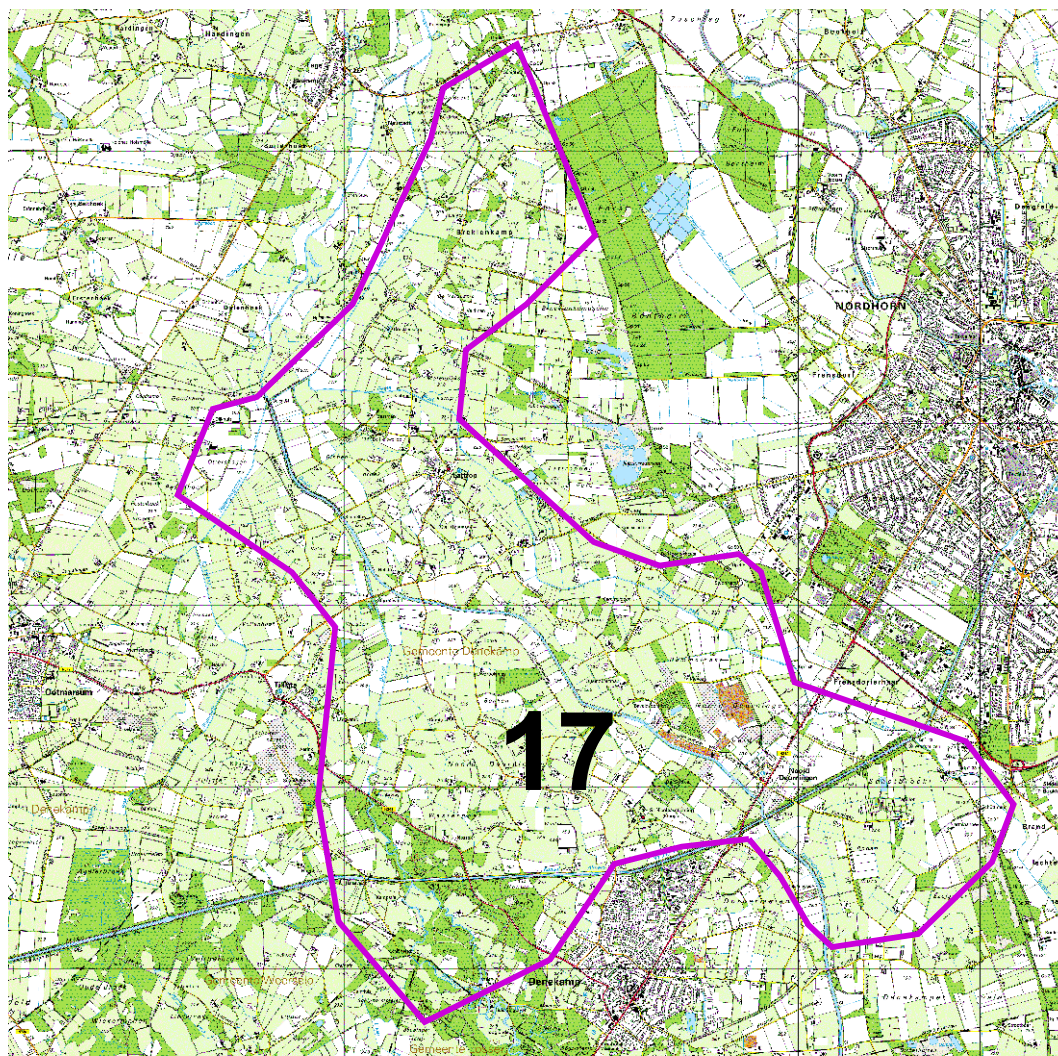
B6. Zoekgebied Herijkte Ecologische Hoofd Structuur (HEHS)

Zoekgebieden HEHS
Versie 14-05-2012

B7. Zoekgebied Drinkwaterwinning Dinkelland

B8. Relevante beleidsdocumenten en literatuur

Provincie

- Beleidsnota Nieuwe Landgoederen
- Provinciaal Verkeers- en Vervoerplan (vervalt)
- Omgevingsvisie Overijssel (juli 2009);
- Visie en uitvoeringsprogramma voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van de provincie Overijssel (I)
- Catalogus gebiedskenmerken in drie delen(II)
- Bijlagen (III)
- Waterbijlage (IV)
- Visie op de ondergrond (V)
- Plan Milleu Effect Rapportage / duurzaamheidsbeoordeling (VII)
- Provinciale Omgevingsverordening (juli 2009)
- Reconstructieplan Salland – Twente, partiele herziening (mei 2009)
- Waterbeheerplan 2010 – 2015
- Werkboek Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving in vogelvlucht, Samenvatting over het toepassen van ruimtelijke kwaliteitsprincipes in de praktijk van de ruimtelijke ordening in Overijssel, september 2010
- Knooperven 2009 (i.s.m. gemeente Tubbergen, Innovatienetwerk en van Paridon de Groot

Regio

- Agrarisch cultuurlandschap Noord-Oost Twente
- Gebiedsprogramma Nationaal Landschap Noordoost Twente 2007-2013
- Kanalenvisie Twente / Grafschaft Bentheim
- Ontwikkellingsperspectief Nationaal Landschap Noordoost Twente
- Gebiedsvisie Noordoost-Twente (juli 2012)
- Verblijfsrecreatie in het Landelijk Gebied

Gemeente Dinkelland

- Bestemmingsplan Buitengebied 2010
- Beleidsnota Recreatie en toerisme
- Detailhandelvisies kernen
- Dorpsplannen
- Externe veiligheidsbeleid
- Groenstructuurplan / groenbeleidsnota
- Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan
- Het kanaal Almelo–Nordhorn
- Landschapsonwikkelingsplan Noordoost Twente
- Lijst van monumenten in de gemeente Dinkelland
- Strategische toekomstvisie, Dinkelland maakt zich sterk
- Structuurvisies kernen
- Beleidsnota Inbreidingslocaties 29 maart 2011
- Welstandsnota
- Gemeente Dinkelland; Woonvisie 2011+, 20 maart 2012
- Prestatieafspraken Bedrijventerreinen 2010 – 2015, Dinkelland 15 oktober 2010
- Integrale ontwikkelingsvisie bedrijventerreinen Dinkelland (2007)
- Bijlage bij 'Integrale visie bedrijventerreinen Dinkelland' t.b.v. prestatieafspraken onderdeel Werken provincie Overijssel voor de periode 2010-2015
- Beleid vrijkomende agrarisch bedrijfsbebouwing in het landelijke gebied VAB+ Juni 2011
- Memo: Transformatie vrijkomende agrarische bebouwing in Dinkelland: ruimtelijke randvoorwaarden, Ervenconsulent Oversticht maart 2011

Overig

www.minInv.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.wrd.nl/projecten/alle_projecten/terug_naar_de_bron

www.nationalelandschappen.nl

Schetsschuit Reconstructie

Snelwegpanorama's in Nederland, Ruimtelijk Planbureau, 2006

<http://www.saasveld-gammelke.nl/>

